

Gorenjski Glas

PETEK, 7. JULIJA 2017

LETO LXX, ŠT. 54, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Aljažev stolp s Triglava le za obnovo

Stroka je odločila: Aljažev stolp bo v izvorni obliki ostal na vrhu Triglava, v dolino ga bodo prepeljali le za mesec dni, da ga bodo temeljito obnovili.

URŠA PETERNEL

Ljubljana – Aljažev stolp v izvorniku ostaja na vrhu Triglava. To so sklenili na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ki mu je država v začetku leta zaupala upravljanje stolpa, ki je bil leta 1999 proglašen za kulturni spomenik državnega pomena. Stolp bodo v dolino prepeljali le za mesec dni, predvidoma prihodnjo jesen, da ga bodo temeljito obnovili, zatem pa ga bodo vrnili nazaj na mesto, kjer stoji že 122 let.

Kot je povedal generalni direktor Zavoda za varstvo

kulturne dediščine Slovenije Jernej Hudolin, so si stolp na vrhu Triglava temeljito ogledali, pri čemer so ugotovili, da površinske poškodbe počasi prehajajo v konstrukcijske, zato bo potrebna temeljita sanacija. Tako naj bi stolp prihodnje leto po zaključku planinske sezone (predvidoma konec septembra) za mesec dni prepeljali v dolino, kjer ga bodo obnovili, zatem pa ga bodo še pred začetkom zime vrnili nazaj na mesto, kamor ga je postavil Jakob Aljaž. Še pred tem bodo poskrbeli za ureditev okolice in temeljev stolpa. Ob tem bodo določili tudi

načrt upravljanja in smernice za oskrbnika stolpa, tako da bodo stolp ohranili za prihodnje generacije.

Rja, praske, udrtine in luknje, ki so bile povzročene s cepini, so vidne poškodbe na stolpu. Obenem pa se kažejo tudi že poškodbe na konstrukciji, saj se je začel deformirati osnovni volumen stolpa, je poškodbe opisal vodja projekta izdelave konzervatorskega načrta Martin Kavčič. Stolp je bil v preteklosti večkrat prebarvan, na enem mestu so tako našli kar 18 slojev barv.

► 4. stran



V Ljubljani v prostorih galerije Spomeniškovarstvenega centra je do konca julija na ogled tudi razstava Aljažev stolp – Ohranimo naš simbol. Razstavljeno kopijo Aljaževskega stolpa si je ogledal tudi minister za kulturo Anton Peršak. / Foto: Gorazd Kavčič

Sodobno vozilo za reševanje

Gasilsko reševalna služba Kranj ima novo pol milijona evrov vredno vozilo za posredovanje ob tehničnih intervencijah.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Minuli torek je bil za kranjske poklicne gasilce eden od pomembnih mejnikov, saj so v uporabo prevzeli naj sodobnejše vozilo za tehnično reševanje.

Kot je ob priložnostni slovesnosti povedal poveljnik Gasilsko reševalne službe Kranj Andraž Šifrer, jim bo novo vozilo služilo za posredovanje v prometnih nesrečah, za reševanje na vodi in z višin ter globin.

Vozilo z oznako TRV-2d, je nadgradilo podjetje Rosenbauer.

Podobno vozilo so kranjski gasilci že imeli, vendar je bilo staro 14 let.



Odgovorni ob prevzemu novega vozila / Foto: Primož Pičulin

»Pri nas je frekvenca intervencij zelo velika, saj smo tretja najbolj obremenjena enota v državi. Tako smo imeli lani kar 1037 intervencij, zadnja med večjimi pa je bil požar v Qlandiji Kranj. Zato smo si želeli staro vozilo zamenjati za novo, ki ima res sodobno opremo.« je povedal Šifrer in dodal, da so staro vozilo prodali prostovoljnemu gasilcu v Gornji Radgoni.

Kranjski poklicni gasilci imajo sedaj dvanajst tovornih vozil, dve osebni vozili, dve terenski vozili, štiri kombinirana vozila ter dva čolna.

► 3. stran

Prilogi:

Kranjčanka
Zgornjesavc

JELOVICA

-20%

www.jelovica-okna.si



AKTUALNO

Tožbe zaradi potnih stroškov

Pri Sindikatu zdravstva in socialnega skrbstva so opozorili, da direktorica Doma upokoencev Kranj Zvonka Hočevar želi varčevati na plečih najslabše plačanih. Njihove očitke direktorica doma zavrača.

2

KRONIKA

Prah v pošiljki ni bil nevaren

Zaradi vsutja neznanega prahu iz poštne pošiljke so v sredo za več ur zaprli poštno poslovalnico na Dražgoški ulici v Kranju, dva uslužbenca pa sta morala v karanteno. Analiza prahu je pokazala, da ni bil nevaren za ljudi.

10

GG+

Ko te doleti možganska kap

Družini Skumavc iz Žiganje vasi se je življenje korenito spremenilo, ko je moža in očeta Bogdana zadela možganska kap. Večina skrbi zanj je na njihovih plečih. Zelo so hvaležni za donacijo zunanega dvigala k hiši.

11

ČIPKARSKI DNEVI

Predstavili bodo dediščino Selške doline

Čipkarski dnevi v Železnikih bodo od 12. do 16. julija predstavili domačo dediščino Selške doline. So ena redkih etnoloških in turističnih prireditev v Sloveniji, ki kontinuirano poteka že petinpetdeset let.

13 - 20

VREME

Danes in jutri bo jasno s spremenljivo oblačnostjo. Popoldne so možne nevihte. V nedeljo zjutraj bo jasno, popoldne bo več oblačnosti.

16/33 °C
jutri: jasno, možne nevihte

VSAK PRVI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Na hrbtni strani morajo imeti odtisnjen naslov naročnika. Mali oglas, oddan po telefonu ali brez kupona, zaračunavamo po ceniku, s popustom za naročnike (20 %). Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj ali po telefonu 04/201 42 47; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju pa smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, v sredo od 7. do 16. ure.

MALI OGLAS

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najamem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___ - ___

Mobitel: ___ / ___ - ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

julij/17

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme NEŽA MAKOVEC iz Rateč

Z julijskimi pokojninami
tudi letni dodatek

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije bo večini upokojencem skupaj z julijskimi pokojninami izplačal v ponedeljek, 31. julija, tudi letni dodatek. Znesek dodatka bo odvisen od višine pokojnine. Upokojenci s pokojnino do 430 evrov bodo prejeli 400 evrov dodatka, tisti s pokojnino od 430,01 evra do 530 evrov dodatek v znesku 260 evrov, upokojenci s pokojnino od 530,01 evra do 630 evrov dodatek v višini 200 evrov, tisti s pokojnino od 630,01 evra do 760 evrov dodatek 150 evrov in upokojenci z več kot 760 evrov pokojnine 90 evrov dodatka. Letni dodatek bodo prejeli tudi uživalci nadomestila iz invalidskega zavarovanja, tudi v tem primeru bo višina dodatka odvisna od višine nadomestila. Tisti, ki prejema-jo do 630 evrov nadomestila, bodo prejeli 200 evrov dodatka, tisti z nadomestilom

od 630,01 evra do 760 evrov dodatek v znesku 150 evrov, prejemniki z nadomestilom, višjim od 760 evrov, pa 90 evrov letnega dodatka.

Pri znesku pokojnine, od katerega je odvisna višina letnega dodatka, bo zavod upošteval znesek osebne in dela vdovske pokojnine oziroma seštevek zneskov družinske pokojnine po prvem in drugem roditelju. Če upokojenec prejema pokojnino tudi iz tujine, bo zavod višino letnega dodatka določil glede na skupni znesek domače in tuje pokojnine. Zavod je prejemnike pokojnine iz tujine pozval k predložitvi podatkov o višini zneska tuje pokojnine. Tistim, ki so podatke poslali do konca aprila, bo letni dodatek izplačal do 30. septembra, večini pa že celo 31. julija. Če bo zavod podatke prejel do konca septembra, jim bo dodatek izplačal do konca leta; v primeru, da jih tudi dotlej ne bo dobil, pa jim bo izplačal dodatek v višini 90 evrov.

Tožbe zaradi potnih stroškov

Pri Sindikatu zdravstva in socialnega skrbstva so opozorili, da direktorica Doma upokojencev Kranj Zvonka Hočevnar želi varčevati na plečih najslabše plačanih. Njihove očitke direktorica doma zavrača.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana, Kranj – Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) je z njihovim Sindikatom zdravstva in socialnega skrbstva (ZSS) Slovenije sklicala novinarsko konferenco, na kateri so opozorili na »skrajno ne-korektno postopanje direktorice Doma upokojencev (DU) Kranj Zvonke Hočevnar proti zahtevam delavcev po plačilu ob že tako nizkih plačah.« Kot so povedali v torek na sedežu ZSSS v Ljubljani, so se stvari začele zapletati pred dobrima dvema letoma, ko so začeli opozarjati, da so se potni stroški nekaterim zaposlenim izplačevali nezakonito in da so bili nekateri delavci zaradi tega prikrajšani. »Nezakonito stanje izvira iz dogovora, ki je bil sklenjen nekaj let pred uveljavitvijo Zakona o uravnoteženju javnih financ (ZUJF), ki je določal, da se vsem delavcem potni stroški obračunavajo na podlagi kilometrine. Ta dogovor je postal z uvedbo ZUJF-a nezakonit. Kljub temu ga je direktorica še vedno upoštevala, znatno je tudi oškodoval določene delavce, ki bi sicer morali dobiti potne stroške povrnjene na podlagi javnega prevoza,« je pojasnil Matej Jemec, sekretar območne organizacije ZSSS Gorenjske. Nataša Malnar, predsednica sindikata ZSS v DU Kranj je dodatno pojasnila, da je direktorica doma od maja 2015 po pozivu ZSSS začela potne stroške obračunavati po zakonu, kar pa ne drži za čas od pomladi 2012 do pomladi 2015. Zato je direktorico pozvala, naj se stvari za nazaj uredijo, in dodala, da je bil njen poziv strpen, konstruktiven, a je naletela na osebne pritiske in oster odpor temu, da bi se terjatve poplačale. Kot je še dejala Malnarjeva, je direktorica napovedala povračilne ukrepe; če bodo delavci, ki so dobili premalo plačane potne stroške, vztrajali celo tožila tiste zaposlene, ki pa so dobili plačano več, kot jim je pripadalo po zakonu (čeprav delavci niso zavajali delodajalca s preplačili). V sindikatu še pravijo, da jim za zaščito terjatev svojih članov ni preostalo drugega, kot da vložijo tožbe, saj se je zastaranje njihovih zahtevkov začelo s koncem maja 2017, in da je direktorica uresničila svojo grožnjo in proti dvema vložila tožbo.



Na novinarski konferenci – od leve sindikalistka Ana Jakopič, odvetnik Mirko Bandelj ter sindikalisti Dušan Semolič, Nataša Malnar in Matej Jemec / Foto: Gorazd Kavčič

Izplačilo pri junijski plači

V DU Kranj delujeta dva sindikata. Sindikat ZSS, ki mu predseduje Nataša Malnar, ima 69 članov, ustanovili so ga marca 2015. »Ustanovili smo ga zatem, ko je sodelavec brez vednosti navzočih zvočno posnel pogovor pa se nista ustrezno odzvala ne vodstvo ne obstoječi domski Sindikat zdravstva in socialnega varstva (ZSV),« je pojasnila. Vodstvo sindikata ZSV v DU Kranj tega, ali podpirajo aktualna prizadevanja mlajšega sindikata, ni želelo komentirati. V njihovem sindikatu je okrog 40 zaposlenih.

Direktorica Zvonka Hočevnar je povedala, da s »starejšim« domskim sindikatom ZSV dobro sodeluje, z njim je leta 2010 sklenila dogovor, na podlagi kate-



Zvonka Hočevnar / Foto: Tina Dokl

rega so delavcem vrnili stroške po dejanskem prihodu na delo, kar je bilo tedaj bistveno ugodnejše za delavce. »Večina delavcev na delo prihaja z avtomobili, ker imajo glede na delovni čas v treh izmenah in sedem dni v tednu zares minimalno možnosti koriščenja javnega prevoza. Ko je dom po zahtevah novoustanovljenega sindikata ZSS ugotovil, da je stroške v zvezi s prihodom na delo in

z dela izplačeval drugače, kot je to uredil ZUJF leta 2012, je 16 delavcem, ki so dobili premalo glede na zakon, razlika 4.779 evrov takoj izplačal. Dvema, ki sta dobili preveč, pa smo v skladu z zakonodajo ponudili dogovor za obročno vračilo, po preteku roka pa smo bili za dve delavki dolžni vložiti tožbeni zahtevek. Po sklepu sveta zavoda se je nato naredil obračun prevoza po veljavni zakonodaji za vse delavce. Štiridesetim delavcem, ki so dobili premalo, se razlika izplača pri junijski plači, skupaj 15.821 evrov.« Hočevnarjeva je potrdila, da je ZSS vložil tožbeni zahtevek za povračilo potnih stroškov za 18 delavcev (eden pa sam) za dobrih 18 tisoč evrov. Do takšne razlike v zneskih prihaja zaradi različnega tolmačenja obračunavanja potnih stroškov.

»Sledila sem zakonom«

»Sedeminštiridesetim delavcem, ki bi morali vračati preveč izplačane prevoze v skupni višini 8.221 evrov (od tega 14 delavcev manj kot 50 evrov) pa smo v podpis ponudili dogovor, na podlagi katerega bi se s sodnim uveljavljanjem terjatev počakalo na odločbo sodišča in oblikovanje sodne prakse v zvezi s temi vprašanji, na ta način bi se izognili tudi dragim pravnim stroškom,« je povedala Hočevnarjeva in dodala, da je pri svojem ravnanju samo sledila zakonom, kolektivni pogodbi ...: »Žal je takšen zakon, ki ga moram kot skrbnica zakonitosti razpolaganja z javnimi sredstvi upoštevati, pa četudi ni pravičen oz. ni pravičen za vse delavce.«

Na novinarski konferenci so opozorili tudi na premalo socialnega dialoga vodstva do zaposlenih, na premalo

spoštovanja dela zaposlenih, ki so zelo obremenjeni, in da takšne razmere v domu že občutijo stanovalci. Da ni bilo dialoga, ne drži, odgovarja direktorica in dodaja, da so bili sklicani štirje zbori delavcev, na katerih je pojasnila vse v zvezi s potnimi stroški. »Sindikat ZSV je podpisal dogovor, da se stroški za nazaj ne poračunavajo, prav tako predstavnik članov in jaz kot predstavnica doma, medtem ko je novoustanovljeni sindikat vztrajal pri poračunu,« je še pojasnila Hočevnarjeva in zavrnila, da so odnosi z vsemi zaposlenimi korektni, da pa res zelo težko najde dialog s predsednico novoustanovljenega sindikata. Po udarila je, da so delavci pri svojem delu profesionalni in da noben stanovalec sporov ne čuti.

Uspešen dialog med sindikatom ZSS in vodstvom bo treba najti še na drugih področjih, je bilo še slišati na novinarski konferenci, tudi v zvezi z izplačevanjem nadur oz. koriščenjem viška ur.

Ministrstvo pa: naj rešijo sami

Z ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti so sporočili zgolj, da zagovarjajo stališče, da mora zavod poslovati zakonito in da za zakonitost v socialnovarstvenih zadevah odgovarja direktor zavoda. Predsednik ZSSS Dušan Semolič pa je opozoril, da se tudi domovi za starejše pogosto pehajo za dobičkom, kar ni njihovo poslanstvo. Zato nas je zanimalo, kakšno je bilo poslovno leto 2016 v DU Kranj. Sporočili so, da so prihodki lani znašali 4.490.356 evrov, odhodki 4.458.486 evrov, dobiček 31.870 evrov.

Hidria podpira hokej

Ob dvajsetletnici Hidria Rotomatike na Jesenicah so namenu predali sodoben Tehnološki center za vzdrževanje orodij, z obema jeseniškima hokejskima kluboma pa podpisali pismo o nameri za podporo jeseniškemu hokeju.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Hidria Rotomatika letos praznuje dvajsetletnico delovanja na Jesenicah. V podjetju, ki sodi pod okrilje korporacije Hidria, je zaposlenih 150 ljudi, razvijajo in izdelujejo pa ključne dele visokozmogljivih elektromotorjev za največje proizvajalce avtomobilov in industrijske tehnike. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1996 kot skupno vlaganje Acronija in Hidrie, leta 2004 pa je stoddstotna lastnica postala Hidria. Leta 2006 so odprli nove, večje proizvodne prostore. Danes v družbi predelajo 40 tisoč ton pločevine, letni obseg prometa na jeseniški lokaciji pa znaša 30 milijonov evrov. V prihodnjih petih ali šestih letih naj bi se letna prodaja jeseniške Hidrie podvojila na 60 milijonov evrov, zaposlili pa naj bi okoli 60 novih sodelavcev. Priložnosti vidijo predvsem na področju razvoja inovativnih rešitev za električna in hibridna vozila. Ob jubileju so odprli sodoben Tehnološki center za vzdrževanje



Proizvodnjo na jeseniški lokaciji si je ogledalo vodstvo korporacije skupaj z jeseniškim županom Tomažem Tomom Mencingerjem. Največ zanimanja je vzbudila proizvodnja delov za visokozmogljive elektromotorje za butična 'superšportnika', električni Mercedes Benz SLS in hibridni Porsche 918 Spyder. / Foto: Gorazd Kavčič

orodij, v katerega je Hidria vložila pol milijona evrov.

Ob tej priložnosti je vodstvo Hidrie predstavilo poslovanje in strateške projekte celotne korporacije. Kot je dejal predsednik poslovnega odbora Iztok Seljak, so v letu 2016 v Hidrii realizirali 215 milijonov

evrov prodaje, letos pa pričakujejo 240 milijonov evrov prihodkov. Lani je operativni bruto dobiček (EBITDA) znašal 26 milijonov evrov, letos pa ga bodo dvignili na 30 milijonov evrov. V zadnjih treh letih so sklenili več novih strateških razvojnih projektov, rast v podjetju pa

je kar 12-odstotna. Lani so v korporaciji na novo zaposlili 130 ljudi, letos naj bi jih med 150 in 200. Ta čas jih sicer na vseh lokacijah – petih v Sloveniji in dveh v tujini – zaposlujejo 450.

V sklopu družbene odgovornosti so se v družbi odločili za strateški projekt Gradimo partnerstva za bodoče zmagovalce. Kot je povedala direktorica Hidrie Urška Svetlik, se v družbi zavedajo, da uspeh temelji tudi na perspektivnem lokalnem okolju. Zato so z obema hokejskima kluboma – HD Jesenice in HDD Jesenice – v okviru strateškega projekta podpisali pismo o nameri za podporo Hidrie jeseniškemu hokeju. Pri tem pa ne bo šlo za klasično sponzorstvo, temveč hokejistom ponujajo tudi podporo pri štipendiranju, strokovnih praksah in zaposlitvi v okviru Hidriinih potreb.

Ob tej priložnosti so mladim jeseniškim hokejistom podarili kompozitne hokejske palice, športne majice in kape.



Vodstvo korporacije Hidria je mladim jeseniškim hokejistom v sklopu projekta Gradimo partnerstvo za bodoče zmagovalce podarilo kompozitne hokejske palice.

Sodobno vozilo za reševanje

1. stran

Kot je povedal direktor Gasilsko reševalne službe Kranj Tomaž Krišelj, so dobro opremljeni, najbolj pa potrebujejo novo avto lestev.

V Gasilsko reševalni službi Kranj je 57 zaposlenih, od tega večina operativnih gasilcev. Po številu intervencij glede na število zaposlenih

operativnih gasilcev so najbolj obremenjena enota v državi. Ob slovesnem prevzemu novega vozila je generalni direktor Uprave RS za zaščito in reševanje Darko But povedal, da so ponosni na gasilce in njihovo delo, ki uživajo veliko zaupanje tudi med ljudmi.

Novo vozilo so financirali iz različnih virov,

prispevali sta tako država kot občina. »Novo sodobno vozilo je vredno okoli pol milijona evrov, večno denarja zanj pa je prispevala Mestna občina Kranj. Najpomembnejše se mi zdi, da bo tako naša požarna varnost boljša, prav tako pomemben pa je hitrejši čas ob intervencijah.« je poudaril kranjski župan Boštjan Trilar.

Popravek

Cerklje – V članku Kdo bo novi lastnik Krvavca?, ki je bil objavljen v torek, 4. julija, na prvi strani časopisa, je napačno naveden podatek o deležu anketiranih občanov Cerkelj, ki podpirajo idejo Občine o nakupu podjetja RTC Krvavec, ki upravlja z enim naših pomembnejših smučarskih središč. Takšnih je 72 odstotkov in ne 98, kot je bilo pomotoma zapisano v članku. Za napako se vpletenim opravičujemo.

k

KOMENTAR
MATEJA RANT



Sezona presežkov

Glavno turistično sezono smo šele dobro začeli, pa marsikje že govorijo v presežkih. Že v prvi polovici leta se je v primerjavi z enakim obdobjem lani v gorenjskih turističnih krajih marsikje krepko povečalo število nočitev, bolj zadovoljni kot v preteklih letih so tudi z zunanjenzijsko potrošnjo. Na Bledu je v teh dneh težko dobiti pristo sobo tako v hotelih kot pri zasebnikih, in glede na rezervacije naj bi bilo tako vse do konca septembra, če jim bo seveda naklonjeno tudi vreme.

To se odraža tudi v povečanem obisku nekaterih turističnih znamenitosti. Na Blejskem gradu tako delujejo že na zgornji meji svojih zmogljivosti, opozarja direktor Zavoda za kulturo Bed Matjaž Završnik. Na gradu se po nekaj zaporednih rekordnih sezonah letos spet nadejajo novega rekorda, saj računajo, da bo grad v vsem letu obiskalo prek pol milijona gostov. Za primerjavo, lani so na gradu našli okrog 440 tisoč obiskovalcev, letos pa v prvi polovici leta že skoraj 240 tisoč. Tako se že bližajo skrajni zgornji meji števila obiskovalcev, ki se sočasno nahajajo na gradu. Ocenjujejo namreč, da na gradu lahko naenkrat sprejmejo največ tristo petdeset obiskovalcev, lani pa se je večkrat zgodilo, da so to številko v konicah krepko presegle. Tudi letos so že v juniju našli po več kot dva tisoč obiskovalcev na dan, a meseci, ko

je tradicionalno največ obiska, šele prihajajo. Tako so že pred časom začeli razmišljati o nekaterih ukrepih, da obiskovalce na gradu razporedijo prek celega dneva, saj je grad odprto od 8. do 21. ure. Iščejo še druge sprejemljive rešitve pri omejevanju obiska gradu, da bi lahko zagotovili normalen pretok ljudi in ogled muzejskih zbirk vsem obiskovalcem. A tako daleč, da bi morali grad občasno celo zapirati, za zdaj še niso. Vendar če bo obisk naraščal s takim tempom kot doslej, se najbrž ne bodo mogli izogniti niti temu. Sploh ko se bodo na grad lahko obiskovalci popeljali tudi z dvigalom. Vse bolj množičen obisk gradu Završnik med drugim pripisuje tudi spremenjenim navadam sodobnih turistov. Če so se včasih zadovoljili s poleževanjem na plažah, so ljudje danes tudi na počitnicah radi aktivni ter v svoj počitniški načrt vključijo tudi spoznavanje naravnih in kulturnih vrednot krajev, ki jih obiščejo.

A če si turistični delavci na Bledu ob povečanem obisku manejo roke, pa se marsikomu na Bledu kolca po časih, ko je ta biser slovenskega turizma, kot mu radi rečejo, veljal za mondeno shajališče znanih osebnosti in pomembnih svetovnih državnikov. In se z nostalgijo spominjajo poletnih popoldnevov, v katerih so se po blejski promenadi sprehajale dame v toaletah namesto v kopalnicah kot danes ...

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrli Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrli Žlebir, stalni sodelavci: Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.



V SPOMIN

Ciril Zupan

(1930–2017)

V soboto, 1. julija, so se v Mošnjah poslovili od Cirila Zupana, klenega Mošnjana iz Grabna, po domače Koroščovega Cirila. Bil je človek, ki je bil vse življenje aktiven na številnih področjih, od gasilstva do kulture, bil je igralec in organizator ter odličen kronist in zapisovalec zgodovine kraja. Ne nazadnje pa je bil dolga leta tudi zvesti dopisnik Gorenjskega glasa in Deželnih novic.

Rojen je bil leta 1930 na Koroščevi domačiji, v hiši, kjer so imeli mlin in žago. Tako je, kot je ob slovesu povedal njegov prijatelj Danilo Korošec, že od malega moral poprijeti za vsako delo. V zadnjem letu vojne so družino, tako kot vse krajane iz vasi, Nemci izselili, po vojni pa so se Zupanovi vrnili in mlin in žaga sta začela spet delati. Ciril je v življenju počel marsikaj: služboval v Suknu v Zapužah, zatem pa na bencinskem servisu v Radovljici, kjer je dočkal upokojitev, skrbel je za kmetijo, izdeloval mlinska kolesa, bil je med ustanovitelji društva lastnikov malih hidroelektrarn, za svojosemdeseti rojstni dan pred leti pa je ponovno pognal staro domačo žago venecijanko, na kar je bil posebej ponosen.

Preizkusil pa se je tudi kot novinar. »Cel kup reči me je zanimalo, bil sem kritičen, pa sem začel pisati o kmetijski problematiki. Že v petdesetih letih sem dobil novinarsko izkaznico kot dopisnik Radia Ljubljana, Maribora in slovenskega Primorja,« je povedal ob neki priložnosti. Pisal je tudi za Kmečki glas, Dnevnik in seveda domači Gorenjski glas. V zadnjih letih je redno pošiljal na roke skrbno napisane prispevke za radovljiški občinski časopis Deželne novice. Rad je zapisal predvsem kaj, kar bi se sicer pozabilo: o ljudeh, dogodkih in znamenitostih v domači vasi.

Kot je povedal njegov prijatelj Danilo, je Ciril imel rad družbo, vedno je bil obkrožen s prijatelji in skupaj so razdrli marsikatero igrivo.

Vitalen in aktiven je bil vse do zadnjega in kot bi kaj slutil, je še obiskal sorodnike, zatem pa mirno, pri peči, na domu v preljubih Mošnjah, zaspal ... Pokopali so ga prav na njegov 87. rojstni dan. Za njim so ostali številni zapiski, rokopisi, nešteti utrinki o Mošnjah in zgodovini, o ljudeh in o časih, ki jih ni več. Pogrešali ga bodo žena, otroci, vnuki in pravnuk, številni prijatelji. Pogrešale ga bodo Mošnje. Naj mu bo lahka mošenjska zemlja.

Urša Peternel

Štirje občinski nagrajenci

Na slovesnosti ob občinskem prazniku konec junija so podelili tudi letošnja občinska priznanja.

MATEJA RANT

Gorje – Ob občinskem prazniku, ki ga v Občini Gorje praznujejo v sklopu državnega praznika, so pripravili slovesnost s podelitvijo priznanj

letošnjim občinskim nagrajencem. Za dolgoletno uspešno delo v Osnovni šoli Gorje je ravnatelj Milan Rejc prejel zlato zvon Občine Gorje. Priznanje Občine Gorje so ob 80-letnici začetka jamarske

dejavnosti v Gorjah podelili Jamarskemu društvu Simon Zima – Gorje, za uspešno in zavzeto delo na področju glasbenega izobraževanja pa Franciju Richterju, dolgoletnemu uspešnemu

profesorju za trobila na Glasbeni šoli Jesenice, ki ima veliko zaslug za pridobivanje podmladka pri Godbi Gorje. Kot zlata maturantka splošne mature je priznanje Občine Gorje prejela tudi Ana Medja.



Foto: arhiv občine

Jezersko v združenju Planinska vas

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Jezersko – Jezersko je bilo maja letos kot prvo z nemško govornega območja in prvo iz Slovenije sprejeto v združenje turističnih krajev Planinska vas na območju Alp, ki razvijajo trajnostni turizem. V občini so se na to pripravljali leto in pol. »Prepričani smo, da gre sicer za prvi, a pomemben korak še večji prepoznavnosti vaše občine tako v domačem

kot mednarodnem okolju, s poudarkom na vsem, kar je povezano z dejavnostjo planinstva in gorništvu, ter ob spoštovanju tradicije in kulturne identitete kraja in njegovih prebivalcev,« so ob tem dejali v Planinski zvezi Slovenije, ki prav tako sodelujejo pri razvoju tega projekta v Sloveniji.

»Po letu in pol trajajočih aktivnosti smo bili prvi sprejeti v turistično družino Planinska vas, ki je zavezana

trajnostnemu turizmu. Bil sem navzoč na predstavitvi pred mednarodnim odborom v Salzburgu, na kateri so Jezersko sprejeli v to združenje, in naj povem, da sem bil zelo ponosen na Jezersko in na našo vrhunsko predstavitev,« pa je dejal župan občine Jezersko Jurij Rebolj in se ob tem zahvalil sodelavcem v pripravi projekta. Z dobro novico je na junijski seji seznanil tudi člane občinskega sveta.

Napovedal je tudi, da bo uradna svečanost, na kateri bo Jezersko sprejeto med Planinske vasi, prihodnje leto, in sicer v okviru Alpske konvencije in v sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije. »S tem pa se pravo delo šele začne. Najprej se bo oblikovala projektna skupina, ki bo sledila zavezi o trajnostnem razvoju občine Jezersko, ki smo jo sicer opredelili tudi v svoji razvojni strategiji,« dodaja Rebolj.

Aljažev stolp s Triglava le za obnovo

◀ 1. stran

Miro Eržen, podpredsednik Planinske zveze Slovenije, je izrazil zadovoljstvo, da je vlada v začetku leta vendarle določila upravljavca stolpa, kar je bilo glede na pomen in simbolno vlogo stolpa nujno. Kot je poudaril, je urejeno tudi zemljiškopravno stanje 16 kvadratnih metrov velike

parcele na vrhu Triglava, ki ima zdaj svojo parcelno številko in je vpisana v kataster stavb.

Zatrdil je še, da bodo planinci pri vseh posegih in odločitvah sledili navodilom in odločitvam stroke. Pri tem se je zahvalil vsem, ki so doslej skrbeli za redno vzdrževanje in so pripomogli k temu, da stolp še vedno stoji.

Gradbena dela in zapori cest

Mengeš – V Loki pri Mengšu v teh dneh poteka gradnja nove javne razsvetljave, ki bo razsvetljevala del cestišča Ceste na Gmajno od Športnega parka Loka. Koncesionar, podjetje Petrol, ki izvaja dela, bo postavilo skupno 18 stebrov uličnih luči. Na občini pričakujejo, da bodo dela končana do konca meseca. Od ponedeljka pa je popolna zapora na Kolodvorski cesti, kjer potekajo obnovitvena dela mostu čez Pšato. Zapora bo predvidoma trajala 14 dni. Delna zapora je od ponedeljka tudi na Trubarjevi ulici, kjer potekajo vzdrževalna dela na vodovodu.

ANA ŠUBIC

Železniki – Računsko sodišče je revidiralo del poslovanja Občine Železniki v letu 2015 in ji izreklo mnenje s pridržkom. Kot navajajo, proračuna, rebalansov proračuna in zaključnega računa proračuna ni pripravila po funkcionalni klasifikaciji, župan pa proračuna in rebalansov ni pravočasno

predložil ministrstvu za finance. Poročilo o realizaciji proračuna v prvem polletju 2015 ni bilo popolno, enako velja za obrazložitve proračuna. Občina ni šestmesečno poročala o izvedenih prerazporeditvah proračunskih sredstev, v zaključnem računu pa ni prikazala vseh zahtevanih podatkov. Na področju javnih naročil je sklenila aneks za več dela po že

opravljenih delih, prevzela je obveznosti v znesku 566 evrov za dela, ki niso bila naročena z naročilnico, in nepozno objavila obvestilo o oddaji javnega naročila. Poleg tega v načrtu razvojnih programov 2013–2016 ni razdelala načrtovanih izdatkov proračuna za investicijo po letih. Na področju izplačil dodatkov k plačam javnih uslužbencev je občina

uslužbencem pisno odredila delo preko polnega delovnega časa po že opravljenem delu. Računsko sodišče je občini podalo priporočila za izboljšanje poslovanja, odzivnega poročila pa ni zahtevalo, ker so bile že med revizijskim postopkom, kjer je bilo mogoče, odpravljene ugotovljene nepravilnosti oz. sprejeti ustrezni popravilni ukrepi.

Tudi jezero Črnava primerno za kopanje

Preddvor – Z občine Preddvor nas obveščajo, da so v nacionalnem laboratoriju za zdravje, okolje in hrano 21. junija iz jezera Črnava odvzeli vzorec kopalne vode za mikrobiološko preizkavo in opravili terenske meritve ter senzoline analize. Kakovost kopalne vode so ocenjevali v skladu z uredbo o opravljanju kakovosti kopalnih voda in pripravili o varnosti kopanja in poročajo, da so rezultati mikrobioloških preiskav z vrednotenjem pokazali primernost kopalnih voda.

Kovaški šmaren v Kropi

Kropa – S postavljanjem oglarske kope na Šolarjevem travniku se danes v Kropi začne letošnji Kovaški šmaren. Osrednje dogajanje bo potekalo jutri, v soboto, ko bodo ves dan kuhali oglje, vrata bodo odprli Kovaški muzej, Vigenjc Vice, Foušaritnica, potekali bodo prikazi ročnega kovanja žebeljev, izdelovanja skodel ... Pripravljajo tudi kulturni program z nastopi pihalnih orkestrrov in gledališko predstavo domače dramske skupine Čofta. Organizator je Turistično društvo Kropa.



V Medvodah pet nagrajencev

Na slavnostni seji občinskega sveta ob prazniku občine Medvode so razglasili letošnje občinske nagrajence. Podelili so eno medaljo in štiri plakete.

MAJA BERTONCELJ

Medvode – Občina Medvode je včeraj, 6. julija, na rojstni dan njihovega zavetnika Jakoba Aljaža, praznovala občinski praznik. Večer prej je na prostem, na trgu pred Knjižnico Medvode, potekala slavnostna seja občinskega sveta, na kateri so razglasili letošnje občinske nagrajence.

Župan Medvod Nejc Smole in predsednik komisije za priznanja Roman Veras sta podelila eno medaljo in štiri plakete. Naziva častni občan tudi letos niso podelili, čeprav je komisija dobila en predlog, ki pa ni bil sprejet. Medaljo Občine Medvode je prejelo PGD Sp. Pirniče - Vikrče - Zavrh, ki je izjemno aktivno že polnih 95 let. Plakete pa so prejeli

Kmetijska zadruga Medvode ob 70-letnici uspešnega delovanja, Agata Trojar, pesnica in koordinatorka več različnih evropskih projektov s področja kulture in umetnosti ter izobraževanja in usposabljanja, Franc Bonča, ki se je s svojim prizadevanjem na področju kulturnega ustvarjanja povsem zapisal ljudski izraznosti in zvonovom ter Jahalni center Kmetija Janhar za dosežke in dolgoletno izjemno uspešno delo na področju gospodarstva, družbenih in drugih dejavnosti v občini Medvode, ki so bistveno pripomogli k dvigu kvalitete življenja na območju lokalne skupnosti.

Občinski praznik je priložnost za pogled na dosedanje dosežke občine in nove

načrte. Župan Nejc Smole je v slavnostnem govoru med drugim naštel nekaj tistih občinskih investicij, ki so v lanskem letu v občini Medvode izboljšale kvaliteto bivanja: »Asfaltirali smo cesto na Golem Brdu, skozi Moše, ob Zbiljskem jezeru, v Vikrčah, pločnik v Bonovec, cesto v Vašah, cesto v Hrašah, kjer smo na odseku menjali tudi vodovod, po sistemu reciklaže smo sanirali del ceste skozi dolino Ločnice, v celoti asfaltirali cesto na Belo, za slabe četr milijona evrov izboljšali cestno povezavo do sosednje občine Šenčur na trasi Valburga-Trboje, asfaltirali cesto na Zbiljsko dobrovo, rekonstruirali stopnišči v centru Medvod, poskrbeli za varnejšo pot v šolo na



Župan Nejc Smole (levo) in predsednik komisije za priznanja Roman Veras (zadaj desno) z letošnjimi nagrajenci (od leve spodaj) Jahalni center Kmetija Janhar (zanj Jože Janhar), Franc Bonča, Agata Trojar, Kmetijska zadruga Medvode (zanj Janez Šušteršič), zadaj levo PGD Sp. Pirniče - Vikrče - Zavrh (zanj Boštjan Kobe) / Foto: Tina Dokl

Bizantovi cesti v Preski, na Ladji sanirali odsek prek železnice in ob Barletovi cesti zgradili parkirišče. Na Donovi cesti smo zgradili novo kanalizacijo in v Žlebeh izvedli največjo investicijo v vodoskrbo v lanskem letu v višini skoraj dvesto tisoč evrov. Najmlajši Medvoščani imajo od lani še bolj kakovostno prehrano – zahvaljujoč izgradnji nove centralne kuhinje v Vrtcu Medvode v vrednosti skoraj pol milijona evrov.

V Smledniku je bil s pomočjo državnih sredstev zgrajen športni park, v Preski pa smo s skupnimi moči uspešno zgradili otroško igrišče. V centru smo odprli prvo polnilnico za električna vozila in z zasaditvami in ureditvami avtobusnih postajališč poskrbeli, da Medvode dobivajo bolj mestno in privlačno podobo. Najzahtevnejši skupni projekt, ki smo ga z drugimi občinami v ljubljanskem holdingu uspešno zaključili,

je objekt RCERA, regijskega centra za zbiranje odpadkov na Ljubljanskem barju, kamor je Občina Medvode investirala več kot 1,5 milijona evrov. Uspelo nam je spisati veliko drobnih pozitivnih zgodb, ker znamo pri pomembnih odločitvah stopiti skupaj in iskati največjo možno mero enotnosti.«

Številni udeleženci slavnostnega dogodka so prisluhnili tudi zanimivemu kulturnemu programu.



PLANET LOLLIPOP igralni raj v nakupovalnem centru ATRIO

Igralni raj Planet Lollipop je bil zastopan v več nakupovalnih centrih po celi Avstriji, končno pa je svoja vrata odprl tudi v Beljaku.

Medtem ko starši lahko v miru opravijo nakupe, se otroci zabavajo v na novo urejenem igralnem parku Planet Lollipop. Atraksije so prirejene otrokom v starosti od tri do deset let. Otroci do tertejega leta starosti pa se v spremstvu staršev lahko zabavajo od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure. Prijazne barve in vrhunski zabavni objekti zagotavljajo, da je obisk nekaj čisto posebnega. Poskrbrljeno je tudi za otroško varstvo. Vzgojiteljice točno vedo, kaj otroci potrebujejo, da se dobro počutijo. To pa je tudi osnovna smernica nakupovalnega centra ATRIO. Če bodo otroci zadovoljni, bodo zadovoljni tudi starši. Tako bo izlet v Beljak za vse družinske člane lepo doživetje.



Planet Lollipop
v nakupovalnem
centru ATRIO
Beljak/Villach

Odpiralni čas:
pon.–pet., 9.00–19.30
sob., 9.00–18.00
Ob nedeljah zaprto!

www.lollipop-atrion.at

PLANET LOLLIPOP

VELIKA OTVORITEV 7. JULIJA 2017

Nov igralni raj na 500 m² s štirimi različnimi področji:

**AKCIJA
KREATIVA
SPROSTITEV
ZABAVA**

ATRIO
Villach

Kärntner Straße 34, A-9500 Villach/Beljak, tel. +43-664-8159363,
planet-lollipop@atrion.at, www.lollipop-atrion.at

Umetnost in svet

Zgodbe o glasbi in oblasti, jeziku in moči filozofske misli ter o skrbi za lastno usodo.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Eden najprepoznavnejših sodobnih avtorjev Julijan Barnes si je pred leti za literarni izziv v romanu Flaubertova papiga vzel lik francoskega prozaišta Gustava Flauberta in z njim prečesal 19. stoletje, tokrat pa v romanu Hrumenje časa, prevedel ga je Vasja Bratina, poustvarja zgodbo skladatelja Dmitrija Šostakoviča, ki je z genialnimi simfonijami in godalnimi kvarteti ozvočil 20. stoletje. Vendar pa ne gre za klasično biografijo, ampak univerzalno zgodbo o odnosu med umetnostjo in družbo, predvsem pa oblastjo, ki je prepletena z ideologijo. Barnes se orientira na tri dogodke iz let 1936, 1948 in 1960, ki so očitno na vsakih dvanajst let zaznamovali Šostakoviča. Roman je tridelen, v prvem delu opisuje, kako ga je kritika njegove opere (menda samega partijskega vrha) sta-

zaključen primer te nesreče in okrog nje naplete novo zgodbo, ki na prvi vtis deluje kot nekoliko humorna kriminalka. Hkrati v roman vključi zbor francoske intelektualne scene osemdesetih let prejšnjega stoletja, vključi znane teoretike tistega časa in si jih na trenutke tudi prav nesramno privoščiči. Ob tako imenovani šesti funkciji jezika Binet dodaja še sedmo, s katero je moč zavladati svetu. Če seveda poznaš, kako ta deluje. Roman govori o prepričevalni moči jezika, avtor pa dejstva vseskozi uspešno prepleta z izmišljenim.

»Mislil sem si, da je svet razdeljen na plemena. Črno-belo. Na Indijance in belce. Pa vidim, da to ni res. Svet je razdeljen samo na dve plemeni: ljudi, ki so kreteni, in ljudi, ki niso.« Tako bi lahko strnili vodilno misel Juniorja, glavnega junaka romana z dolgim naslovom Absolutno resnični dnevnik Indijanca s



Foto: Igor Kavčič

la tega, da ni napisal nobene več, v drugem je po drugi svetovni vojni na čelu sovjetske delegacije odšel v New York, kjer je moral prebrati dva govora, ki ju je napisala partija, in z njima zanikati lastna stališča, tretji del pa se dogaja v času Hruščova, ko oblast poskrbi zanj, če se seveda vpiše v partijo. Torej sprejeti zaslužen čas, ampak za kakšno ceno.

Roman Sedma funkcija jezika Laurenta Bineta, prevedla ga je Suzana Koncut, se začne z resnično prometno nesrečo, ki je bila leta 1989 usodna za francoskega filozofa Rolanda Barthesa. Avtor znova odpre sicer za policijo

polovičnim delovnim časom avtorja Shermana Alexia, pisatelja, pesnika in režiserja indijanskih korenin. Zgodba pripoveduje o mladeniču, ki je zelo nadarjen in poseben, a odraščča v zanj zelo nespodbudnem okolju indijanskega rezervata. Odloči se, da bo lastno usodo vzel v svoje roke in se vpiše v srednjo šolo, na katero hodijo sami belci. Roman je bil v ZDA leta 2008 uvrščen med deset najboljših knjig za mladino, hkrati pa so jo dežurni dušebrižniki označili za »problematično« knjigo prav zaradi vulgarnega jezika in tem, kot so alkohol, spolnost, smrt ... Roman je prevedel Andrej E. Skubic.

Katere so štiri slikarke

Škofja Loka – Danes, v petek, 7. julija, ob 19. uri bo v Sokolskem domu odprtje razstave štirih slikark Barbare Demšar, Barbare Kastelec, Agate Pavlovec in Martine Štirn. V predverju bo na ogled razstava z naslovom Pridne roke članov Kulturnega društva Trata Gorenja vas pod mentorstvom Maje Šubic, v Mali galeriji Občine Škofja Loka pa fotografije Mire Kofler.

Big band Bled na Pungertu

Kranj – Danes, v petek, 7. julija, ob 21. uri bo na vrtu Cafe galerije Pungert nastopil Big band Bled pod vodstvom dirigenta Janija Šalamona. V goste so povabili pevca Ivo Stanič in Blaža Vrbiča.

Ringa Roses ali spletni svet

V Mali galeriji se s ciklom Ringa Roses predstavlja magistrica umetnosti, slikarka Kaja Urh.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Kranjčanko Kajo Urh in njeno likovno umetnost smo v zadnjih letih že imeli priložnost spoznati na več skupinskih razstavah in tudi samostojnih postavitev tako po Sloveniji kot v domačem mestu, lani marca na primer v Galeriji Stolpa Škrlovec. S svojimi deli in načinom slikanja je nase opozorila tudi strokovno javnost, saj je za eno svojih slik leta 2014 na Ex-temporu Iveta Šubica prejela nagrado grand prix Združenja umetnikov Škofja Loka, leto kasneje je prejela galerijsko nagrado na mednarodnem Ex-temporu Ptuj, lani je na mednarodnem Ex-temporu Piran prejela nagrado za mladega avtorja, jeseni pa tudi odkupno nagrado Gorenjskega muzeja na Festivalu likovnih umetnosti Kranj.

Tokrat je v galeriji Likovnega društva Kranj razstavila okrog petnajst del iz cikla Ringa Roses. »Želela sem cikel Ringa Roses predstaviti skupaj na enem mestu. Posamezne slike so sicer že potovale na različne festivale in skupinske razstave, pogosto so bile tudi naslikane za ta namen,« v prvih besedah razstavljena dela v galerijo umesti Kaja Urh, ki je pripravila nekoliko samosvoje postavitev, po dve in dve deli skupaj. Da jih je s tem umestila v neko smiselno celoto. Opazovalec dodajam, da so tako imenovane »dvojice« tudi barvno usklajene, avtorica pa v duhovitem tonu namigne, da jih mogoče veže tudi kaj drugega, recimo slike v modrem s hrano in pijačo ali drugi slike na eni zahodna družba, na drugi Daljni vzhod. Na slikah so večinoma otroci v



Kaja Urh nas vabi v realni svet virtualnega. / Foto: Igor Kavčič

različnih, lahko bi rekli zelo neobičajnih kontekstih. Prej omenjena slika prikazuje fantiča z dvema velikima steklenicama vina, druga dekletce ob na kavelj obešeni zaklani divjadi, na tretji je mladenka s cigareto, na naslednji liku iz preteklosti zelo podoben moški s sprejdan na stran počesanimi lasmi ob mali punčki ... Otroci niso kot puhasti medvedki, ampak so na neki način srhljivi. »Z motivi otrok sem v drugi fazi povezala celotni cikel. Na internetu sem videvala posamične fotografije, na katerih otroci niso bili predstavljeni, kot jih najpogosteje vidimo. Želimo jih videti vesele, igrive, prijazne, ne pa v nekaterih srhljivih kompozicijah s kakšnim dodatkom, ki to še poudarja. Taki motivi so se mi zdeli idealni za učinek te vibrirajoče srhljivosti dvojne podobe in v bistvu pa srhljivosti današnjega časa, interneta, poplave podob, svojevrstnega kaosa, ki ga ne moremo več obvladovati.

Kaja svoje motive poišče na internetu. Enaindvajseto stoletje je preplavila zasičenost z moderno tehnologijo, ki si ne utira svoje poti samo v naše domove, temveč se je že zdavnaj prikradla v našo podzavest in uničila dobršen del naše identitete in realne zaznavnosti. Ljudje izgubljamo stik z vrtilinami in življenjem, ki nas je obdajalo v času pred vsesplošnim razvrednotenjem. In kot nadaljuje umetnostna zgodovinarica Melita Ažman: »Svet Kaje Urh se tako naslanja na vse masovno virtualno arhivirane podobe, ki se dnevno množijo, hkrati pa vedno znova izpodrivajo predhodne, kot bi tekmovali za svoj položaj in obstoj. Tega ne morejo obdržati, saj so digitalne podobe – brez kakršne koli čustvene zaznave – producirane z namenom, da v nas prebudijo željo po vedno aktualnejših izsekih minejajočega življenja. Če so se predhodne generacije še lahko do neke mere izogibale tej poplavi podatkov,

pa so današnji otroci vrženi v svet, v katerem si življenja brez moderne tehnologije ne moremo več predstavljati. Hočeš nočeš je to realnost in hkrati prihodnost – brez možnosti obrata ali odmika, je življenjski tok, ki nas je že davno vsrkal v svoj srž. Cikel Ringa Roses se tako dotakne vloge in položaja otroka v današnjem času.»

Urhova pri slikanju uporablja nekoliko neobičajno tehniko plastenja. Motiv projicira na platno, ga naslika in pri tem uporablja lepilni trak, s katerim zaščiti tiste dele prvotne slike, za katere želi, da so na koncu ponovno vidni. Čez prvotno sliko namreč postavlja novo, na tokrat razstavljenih tudi še enkrat isto podobo. Izmeničen preplet dveh podob daje videz enotnega motiva, ki vibrira v komplementarnih barvah. Močna barvna paleta dodatno poudarja to, kar opazujemo. Ozračje lahko postane dramatično, otožno, motiv nam zleze v podzavest. Vse do avgusta v Mali galeriji.

Na Bledu Belorusi

Koncertni del Festivala Bled se bo ta konec tedna prevesil v drugo polovico.

IGOR KAVČIČ

Bled – Danes bo v Festivalni dvorani svojo glasbeno in plesno moč izkazoval kar osemdeset nastopajočih. Nastopili bodo s predstavo v petih dejavnih z naslovom Mi smo Belorusi. Ta zajema zgodovinski, arheološki in etnografski vidik nastanka in razvoja beloruske kulture od poganstva do 20. stoletja ter belorusko

folkloro. V ponedeljek je nastopil St. Peter's Chamber Orchestra iz Velike Britanije, ki je navdušil z glasbo z različnih obdobij, v sredo pa je Oakland Chorale iz ZDA predstavil tako pesmi starejših avtorjev, kot sta da Palestrina in de Victoria, ni pa manjkalo tudi duhovne glasbe. V četrtek je nastopil Ansambel Celulo attacca z Markom Hatlakom. V soboto sledi Henley



Prvi festivalski koncert je odprl St. Peter's Chamber Orchestra iz Velike Britanije. / Foto: Boris Pretnar

Symphony Orchestra iz Velike Britanije, v nedeljo in ponedeljek pa bodo v Grand Hotelu toplice igrali udeleženci

mojstrskih tečajev. Do priložnostnega petka se bo zvrstilo še nekaj odličnih koncertnih večerov.

Skočili bodo v novo sezono

Danes in jutri se bodo v Kranju predstavili smučarski skakalci, ki se bodo na skakalnici pod Šmarjetno goro pomerili za prve letošnje točke v celinskem pokalu.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Minuli konec tedna so v avstrijskem Beljaku potekale prve tekme letošnje sezone za smučarske skakalce in skakalke. Oboji so se namreč pomerili za točke tretjerazrednega pokala FIS. Naši predstavniki so sezono odprli kar s tremi zmagami na štirih tekmah. Odlična je bila zlasti mlada članica žirovske Alpine Nika Križnar iz Delnic v Poljanski dolini, ki je na srednji napravi v Beljaku dobila tako sobotno kot nedeljsko preizkušnjo. Njen uspeh sta v soboto s petim in šestim mestom dopolnili Urša Bogataj in Eva Logar, v nedeljo je bila Bogatajeva osma, Logarjeva enajsta, Katrina Komar pa 15. Točke so osvojile še Jerneja Brecl, Katja Markuta, Kaja Urbanija Čož in Pia Mazi.

Odlično je v novo sezono krenil tudi Timi Zajc iz Hramš pri Dobrni, ki je na sobotni tekmi za pol točke premagal Italijana Federica Cecona. Peto mesto je osvojil Andraž Pograjc, Andraž Modic je bil deseti. V nedeljo naši niso bili tako uspešni, med petnajsterico sta končala Anže Lavtižar na 9. in Zajc na 14. mestu. Točke

Tekme za poletno veliko nagrado se bodo za smučarske skakalce začele naslednji petek in soboto, 14. in 15. julija, v Wisli na Poljskem.



Peter Prevc se je skupaj s preostalimi reprezentanti ta teden na novo sezono pripravil na domači skakalnici v Kranju. / Foto: Gorazd Kavčič

so konec tedna v močni konkurenci osvojili še Aljaž Vodan, Blaž Pavlič, Rok Tarman in Aljaž Osterc.

Smučarski klub Triglav Kranj pa je organizator prve letošnje poletne tekme FIS za celinski pokal, ki jo na kranjski 109-metrski skakalnici organizira Smučarska zveza Slovenije. Celinski pokal je nekakšna druga liga v smučarskih skokih, po prijavih sodeč pa bomo v Kranju lahko videli kar nekaj skakalcev, ki tekmujejo tudi v svetovnem pokalu.

»Na prireditvi pričakujemo 72 smučarskih skakalcev, saj so se zadnji hip prijavili še Rusi. Tako bo nastopilo

rekordno število tekmovalcev iz kar osemnajstih držav, med njimi tudi štirinajst Slovencev,« je povedal predsednik SK Triglav Jože Javornik.

Poleg Petra Prevca bodo na današnji tekmi od Slovencev nastopili še Miran Zupančič, Rok Justin, Rok Tarman, Nejc Dežman, Tilen Bartol, Timi Zajc, Matjaž Pungertar, Tomaž Naglič, Andraž Pograjc, Žiga Jelar, Bor Pavlovčič in Aljaž Vodan. Na jutrišnji tekmi bo Petra Prevca zamenjal Andraž Modic.

»Tekma v Kranju je prišla kar hitro. Če ne bi pogledal na koledar, bi mislil, da smo šele

nekje konec maja ali na začetku junija. Tekma bo zelo dobrodošla, da vidim, kako se na pritisk tekme odzoveta glava in telo. Vesel sem, da bom prvič letos nastopil prav na domači skakalnici, saj je vzdušje zato malo bolj sproščeno,« je povedal Peter Prevc, ki je lani zanesljivo dobil obe tekmi v Kranju.

Prva preizkušnja bo na sporedu že danes, ko bo trening ob 17.30, tekma pod žarometi pa se bo začela ob 19.45. Druga tekma bo jutri, in sicer z začetkom ob 8.30. Ogled tekem bo brezplačen, organizatorji pa obljublajo tudi pijačo in jedačo v slogu poletne sezone.

Prišel bo tudi predsednik

Vitezi dobrega teka, ki so organizatorji jutrišnjega tekaškega spektakla na Bledu, si obetajo rekordno prireditev.

VILMA STANOVNIK

Bled – Bled bo jutri popoldne in zvečer preplavila množica tekačev in spremljevalcev. Obeta se namreč tradicionalna, 11. Nočna 10ka z rekordnim številom tekačev, saj jih organizatorji, Vitezi dobrega teka, pričakujejo več kot štiri tisoč.

Postavili bodo privlačen prireditveni prostor, z zanimivimi razstavljalci. V živo bo kot vsako leto igrala skupina Joške v'n. Tudi letos bo start v centru Bleda na promenadi, novost pa so tempo zajčki in trije startni valovi.

»Temperature od 15 do 20 stopinj bodo zvečer idealne za tek in odlične dosežke. Posebna počitniška darila v darilni vrečki bodo inovativna in uporabna. Tekači dobijo tudi naglavne lučke in vabimo vse, da jih med tekom tudi uporabijo,« pravijo organizatorji in

na prireditve vabijo že od 15. ure naprej, ko bo odprtje tekmovanja. Predstavitve na stojnicah se bodo začele ob 16. uri, od 17. ure naprej bo potekal Olimpijski izziv z OKS in znanimi športniki, ob 18. uri pa bo rekreativni Ozara tek na 1200 metrov. Otroška Icepower teka na 400 in 800 metrov bosta ob 20. uri, start Nočne 10ke pa bo ob 22. uri v centru Bleda. Podelitev medalj in priznanj bo ob 23.15.

Letošnjo izvedbo Nočne 10ke bodo popestrili tudi zanimivi gostje. Med drugimi so to predsednik države Borut Pahor, vrhunski tekači in znani olimpijci Primož Kobe, Sonja Roman, Roman Kejžar, Mitja Krevs, Janez Mulej, Helena Javornik ter Neja Kršinar. Manjkal ne bo niti ambasador Coca-Cole Jure Košir, s startno pištolo pa bo start naznanil znani hokejist Tomaž Razingar.

Anže Kalan je novi predsednik košarkarjev

Škofja Loka – Košarkarski klub Škofja Loka v novo sezono vstopa z novim predsednikom kluba. Žal že pokojnega Janeza Gabra je zamenjal Anže Kalan, ki v klubu deluje četrto stoletja, zdaj pa je pred njim nov izziv. Kalan se košarki v domačem kraju posveča že od mladih nog. Sin Jara Kalana, nekdanjega direktorja Smučarske zveze Slovenije, je poleg alpskega smučanja v mlajših selekcijah igral košarko, v trenerske vode pa ga je povabil sedanji skavt NBA Lojze Milosavljevič. Kasneje je trenerske izkušnje nabiral še kot pomočnik zdajšnjemu direktorju kluba Igorju Dolencu, nekaj let pa je samostojno vodil ekipo mlajših pionirjev. Pripadla mu je tudi vloga v izvršnem odboru kluba, izkušnje pa je nabiral na mnogih področjih. »V čast in ponos si štejem, da sem bil predlagan in izvoljen za predsednika KK Škofja Loka. Moja ekipa iz izvršnega odbora kluba, podpredsednik, direktor kluba in jaz, pa si bomo še naprej prizadevali, da gre klub po organiziranosti še kakšen korak naprej,« je ob izvolitvi poudaril 42-letni Anže Kalan.

Gaber Glavič je trener jeseniških hokejistov

Jesenice – Uprava državnih prvakov, hokejistov HDD SIJ Acroni Jesenice, je sklenila dogovor z 39-letnim Gabrom Glavičem, nekdanjim vratarjem Jesenic, ki je v pretekli sezoni kot trener mladinske ekipe Jesenic dosegel izredne rezultate doma in v mednarodnem tekmovanju. Gaber Glavič je ljubitelj hokeja dobro znan. Je otrok jeseniške hokejske šole, saj je hokejsko odraščal v Dvorani Podmežakla, kot član prvega moštva pa je štirikrat posegel po naslovu državnega prvaka. Velik del svoje profesionalne kariere je branil mrežo Železarjev. Bil je tudi član državne reprezentance, s katero je nastopil na vseh večjih tekmovanjih. Po končani karieri je s delom v hokeju nadaljeval kot trener v domačem klubu. Ob trenerskih nalogah je bil tudi vodja stroke HD Jesenice mladi. V zadnjih sezonah je stalni član strokovnega štaba slovenske članske reprezentance.

Gorski tekači na Veliko planino

Kamnik – Z današnjim slovesnim odprtjem, ki bo ob 18. uri na stadionu v Mekinjah, se bo začelo 16. evropsko prvenstvo v gorskih tekih, ki ga organizira Klub gorskih tekačev Papež. Jutri bo prvi start v kategoriji open race v Eko Resortu ob 7.30, zadnji, ko bodo startali člani, pa ob 11.15. Proga poteka po makadamski cesti mimo cerkve na Svetem Primožu, po planinski poti čez Pirčev vrh, naprej čez Malo in Veliko planino na vrh Gradišča. Slovesna razglasitev bo v Eko Resortu ob 18. uri.

Loški rokometiši najprej v Dobovo

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Minulo sredo je v NLB Centru inovativnega podjetništva v Ljubljani potekal žreb parov Lige NLB in 1. B lige za novo sezono. Najboljših deset rokometnih ekip v državi ob odsotnosti Celja Pivovarne Laško in Gorenja Velenje, ki bosta nastopala v Ligi SEHA in se bosta tekmovanju pridružila v drugem delu, bo točke začelo zbirati 9. septembra, štirinajst tistih, ki bodo igrali v 1. B ligi, pa teden dni kasneje.

Edini gorenjski prvotigaši, rokometiši ekipe Urbanscape Loke, bodo v prvem kolu gostovali pri Dobovi, domačim navijačem pa se bodo predstavili v drugem krogu, ko bodo gostili ekipo Krke.



Loški rokometiši so minulo sezono med prvotigaši zaključili na petem mestu. / Foto: Andrej Tarfila

»Kot predsednik združenja klubov lige NLB pozdravljam ekipo Slovana in Herza Šmartnega, ki sta se pridružila preostalim desetim klubom v tem tekmovanju. V prvem delu bo

zaigralo deset ekip po dvo-krožnem sistemu, prvi štirje se bodo uvrstili v ligo za prvaka, v kateri bosta prisotna tudi Celje Pivovarna Laško in Gorenja Velenje, preostalih šest pa bo nastopilo v ligo

za obstanek, iz katere bosta izpadla dva. Verjamem, da bo Liga NLB še močnejša, kot je bila doslej, ne nazadnje tudi zato, ker bosta v njej sodelovala tudi trenerja, ki sta osvojila tretje in četrto mesto na svetovnem prvenstvu v Franciji, to sta Veselin Vujović in Željko Babić, prav tako pa tudi serijski zmagovalci lige in slovenskega pokala Branko Tamše ter preostali odlični strategji. Verjamem, da bodo mlajši rokometiši uspeli zapolniti vrzel, ki je nastala zaradi odhoda nekaterih igralcev v najboljše evropske klube, in da bo Liga NLB izjemno močna in bo tudi s pomočjo sponzorja samo napredovala,« je po žrebu povedal Vianej Višnjevec, predsednik Združenja klubov lige NLB.

Odkupne cene mleka

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Po podatkih Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja so mlekarne maja letos za mleko, dostavljeno v mlekarne ter s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin, plačale v povprečju 27,50 evra za sto kilogramov, kar je bilo za 33 centov ali za 1,19 odstotka manj kot mesec prej. Ker je mleko v povprečju vsebovalo

4,10 odstotka maščobe in 3,31 odstotka beljakovin, je bila povprečna dejanska odkupna cena 30,82 evra in je bila za 20 centov ali za 0,64 odstotka nižja kot aprila. Odkupovalci so za mleko s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin plačali povprečno 25,91 evra za sto kilogramov, cena, izračunana glede na vsebnost maščob in beljakovin v mleku, pa je znašala 28,47 evra.

Odkupna cena (v evrih/100 kg) za mleko s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin (standardna) in glede na dejansko vsebnost maščobe in beljakovin (dejanska)

Mesec	Cena mlekarne		Cena odkupovalcev	
	*standardna	*dejanska	*standardna	*dejanska
December 2012	31,00	32,56	26,56	30,71
December 2013	36,23	38,36	31,06	36,12
December 2014	32,64	34,09	27,77	31,72
December 2015	28,88	30,70	24,86	28,33
December 2016	26,84	30,01	24,15	28,18
Januar 2017	27,31	30,68	24,85	28,58
Februar 2017	27,72	30,71	25,40	28,55
Marec 2017	28,01	30,91	25,91	29,10
April 2017	27,83	31,02	25,86	28,66
Maj 2017	27,50	30,82	25,91	28,47

Vsi ne bodo upravičeni do zvišanja pokojnine

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Državni zbor je aprila letos sprejel spremembe zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, s katerimi bo upokojenec s štiridesetimi leti pokojninske dobe (brez dokupa) in tudi tistim, ki so se upokojili z manj kot štiridesetimi leti pokojninske dobe, a so po tedaj veljavni zakonodaji dosegli polni pogoji, omogočil zvišanje najnižje pokojnine na petsto evrov. V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije

pojasnjujejo, da bodo do zvišanja pokojnine od letošnjega oktobra dalje upravičeni le tisti kmetje, ki so bili pretežni del zavarovalne dobe zavarovani za širši obseg pravic, ne pa tudi tisti, ki so bili pretežni del zavarovalne dobe zavarovani za ožji obseg pravic. V zbornici si bodo prizadevali, da bi bili do zvišanja pokojnine upravičeni tudi tisti z zavarovanjem za ožji obseg pravic, saj ugotovljajo, da prejemale pokojnino, ki je nižja od zneskov denarne socialne pomoči.

Na izboru šest mladih kmetov in enajst kmetic

Bled – Pri Kmečkem glasu so že začeli s pripravami na izbor mlade kmetice in mladega gospodarja leta. Ker je lani mlada kmetica leta postala Maja Ambrožič iz Zasipa, bo letošnje tekmovanje v blejski in gorjanski občini, hkrati pa bo tudi izbor mladega gospodarja leta. Za mlado kmetico leta se bo potegovalo enajst kandidat, med njimi tudi Janja Bernik (Društvo podeželskih žena Lubnik), Andreja Markič (Društvo kmečkih žena Kranj), Eva Rimahazi (Društvo žena in deklet na vasi Občin Bled in Gorje), Katja Waland iz Lesc in Andreja Korošec s Koprivnika v Bohinju. Med šestimi kandidati za mladega gospodarja leta sta tudi dva Gorenjca – Jakob Dolinar iz Stare Oselice in Ambrož Gregorc iz Podbrezj. Tekmovanje bo prvo soboto v septembru.

Še korak bližje svetovnemu dnevu čebel

Kranj – Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) je na zasedanju v Rimu soglasno podprla pobudo Slovenije, da bi 20. maj, dan, ko se je 1734. leta na Breznici rodil začetnik sodobnega čebelarstva Anton Janša, razglasili za svetovni dan čebel. Dokončno pa naj bi ta dan razglasili za svetovni dan čebel na zasedanju generalne skupščine Organizacije združenih narodov (OZN), ki bo predvidoma decembra letos. Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dejan Židan je v nagovoru udeležencem konference FAO dejal, da so čebele zelo pomembne za trajnostno kmetijsko pridelavo in zagotavljanje prehranske varnosti.

Ne želimo postati tovarna

Dve leti po ustanovitvi zavoda za socialno podjetništvo na podeželju Grunt na kmetiji Zadrgal v Komendi širijo svoje prostore. Začrtana smer je prava, načrtov pa še precej, pravijo.

ALEŠ SENOŽETNIK

Komenda – Na kmetiji Zadrgal v Komendi so ravno v teh poletnih dneh sredi gradbenih del, s katerimi bodo zagotovili več kot sto kvadratnih metrov novih prostorov. Večina bo namenjena predelavi mleka, kar je njihova glavna panoga. Njihov največji odjemalec je Kmetijska zadruga Cerklje. »Večina našega mleka konča v Italiji, kjer je tako kot slovensko mleko nasploh cenjeno zaradi svoje izjemne kvalitete,« pravi gospodar Matija Zadrgal.

V hlevu imajo med 115 in 125 glav živine, od tega okoli 65 krav molznic. Z novimi prostori računajo, da bodo uspeli predelati okoli petsto litrov mleka na dan. Ker pa na kmetiji deluje tudi zavod za socialno podjetništvo na podeželju Grunt, ki je investitor gradnje, bodo prostori zasnovani tako, da bo tudi pet zaposlenih invalidov lahko aktivno sodelovalo pri procesu.

»Z novimi prostori bomo lahko zadostili potrebam trga in povečali proizvodnjo. Procesov sicer ne bomo avtomatizirali, saj nam je v interesu, da zaposleni aktivno sodelujejo pri delu, ne pa zgolj spremljajo digitalizirano proizvodnjo,« pravi Peter Svetina, strokovni direktor Grunta, ki so ga zgolj z

lastnimi sredstvi na kmetiji vzpostavili pred dvema letoma.

»Gre za zaposlitveni center za zaposlovanje najtežje zaposljivih invalidov – in to na podeželju. Inovativnost Grunta je v tem, da sva se združila kmet in strokovni delavec na tem področju,« razlaga Svetina, sicer specialni pedagog in strokovnjak s področja usposabljanja in zaposlovanja invalidov. Temu pritrjuje tudi Zadrgal: »Na kmetiji smo iskali neko dopolnilno dejavnost, saj nismo želeli biti odvisni le od lastne surovine, in ko je Peter predstavil to možnost, smo se odločili, da poskusimo. Danes bi se gotovo še enkrat odločili za ta korak, čeprav predvsem na začetku ni šlo vse gladko,« dodaja gospodar. Oba sogovornika pa poudarjata predvsem pomen medsebojnega zaupanja. »Pri naju beseda nekaj velja. Kar se dogovori, tudi drži!«

Princip delovanja Grunta je preprost. Od kmetije odkupi surovine, jih predela in proda končnemu uporabniku. Zaposleni so z delom na kmetiji zadovoljni, v zavodu pa upoštevajo njihove omejitve. »Delo je individualizirano, vsak opravlja takšno, ki je zanj primerno, in ob tem upoštevamo njihove omejitve. Z zaposlovanjem ljudi iz lokalnega okolja jim



Peter Svetina in Matija Zadrgal

zagotavljam boljše vključevanje v družbo in okolje, kjer se varno počutijo. Razmišljamo dolgoročno in ustvarjamo trajna in kakovostna delovna mesta,« pravi Svetina.

Prav dolgoročna vizija pa je pomembna tudi pri vodenju uspešne komenske kmetije. Matija Zadrgala bo na mestu gospodarja sčasoma nasledil sin Simon, ki je sicer že zaposlen na kmetiji. »Vedno gledamo dolgoročno, če ne bi imeli rešenega nasledstva, se v to gotovo ne bi spuščali. Že sedaj se trudim, da čim prej vodnje prepustim mlajšim rodovom, sam pa bom seveda na kmetiji delal še naprej,« pravi Matija Zadrgal.

Sogovornika imata načrtov še precej. Z novimi prostori bodo pridobili tudi manjšo »vadžnico«, v kateri bodo med drugim tudi širili svoje znanje in izkušnje in pomagali drugim kmetijam, ki si želijo stopiti po njihovi poti. Sami pa se bistveno ne bodo več širili. Skupno je na Gruntu zaposlenih osem ljudi, v prihodnje pa bodo zaposlili še dva, kar je tudi njihov maksimum. »S takšnim številom zaposlenih bomo lahko zadostili potrebam lokalnega okolja. Dlje se ne bomo širili, saj ne želimo postati tovarna. Želimo postati velika zgodba po duši, ne pa po količini,« zaključuje Svetina.

Z interventnim zakonom nad pozebo

Vlada predlaga državnemu zboru, da po nujnem postopku sprejme predlog interventnega zakona za odpravo posledic aprilske pozebe.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Vlada je ob koncu junija sprejela predlog zakona o odpravi posledic pozebe, ki je 21. in 22. aprila letos pogrobih ocenah prizadela 41 tisoč hektarjev kmetijskih površin, zlasti intenzivne in travniške sadovnjake ter vinograde. Predlog zakona ureja postopke za ocenitev škode in nujne ukrepe za odpravo posledic pozebe. Tako zakon omogoča najbolj prizadetim kmetijam zmanjšanje in odpis prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter delni ali celotni odpis zakupnin za državna zemljišča, dodelitev finančne pomoči najbolj prizadetim sadjarskim in vinogradničkim kmetijskim gospodarstvom, subvencioniranje obrestne

mere za posojila Slovenskega regionalnega razvojnega sklada, kmetijam, ki se ukvarjajo z dopolnilno dejavnostjo, nakup sadja z drugih kmetij ...

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dejan Židan je ob sprejetju predloga zakona pojasnil, da bo ministrstvo letos zagotovilo 180 tisoč evrov za sofinanciranje brezobrestnih kreditov, država bo namenila iz

proračuna 14 tisoč evrov za popis škode, sklad kmetijskih zemljišč pa se bo odprave prihodka od najemnin v znesku 380 tisoč evrov. Naslednje leto naj bi iz državne proračunske rezerve namenili do sedem milijonov evrov denarja za enkratno pomoč najbolj prizadetim kmetijam. Ministrstvo za kmetijstvo bo objavilo poseben razpis v skupnem znesku 15 milijonov evrov za

sofinanciranje namakalno-oroševalnih sistemov, pri tem pa bo osnovno stopnjo sofinanciranja dvignilo na 50 odstotkov, najvišjo pa na 70 oziroma 75 odstotkov.

Posebna delovna skupina, ki jo vodi državna sekretarka ministrstva za kmetijstvo Tanja Strniša, je pripravila že tudi akcijski načrt s predlogi ukrepov za odpravo posledic pozebe. Načrt med drugim predvideva izenačitev stopnje sofinanciranja zavarovalne premije za vse trajne nasade na 50 odstotkov ter čimprejšnjo izplačilo letošnjih subvencij – izplačilo plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost še letos, neposrednih plačil sadjarjem in vinogradnikom pa januarja prihodnje leto.

Minister Židan je poudaril, da se bo kmetijstvo v prihodnje moralo prilagoditi vse pogostejšemu pojavljanju pozebe. V sadjarstvu je možen ukrep oroševanje, v vinogradništvu izbira leg, ki so manj izpostavljene pozebi, in izbira sort, ki so manj občutljive na pozebo, v poljedelstvu pa se je možno prilagoditi s tehnologijo pridelovanja in s prilagoditvijo časa setve.

Bolj kot v številke verjame v ljudi

»Če nimate v timu, podjetju vsaj osemdeset odstotkov ljudi z idejami, ambicijami, ne boste uspešni,« je na podjetniškem zajtrku dejal generalni direktor Steklarne Hrastnik Andrej Božič. In dodal, da pa mora menedžer podjetje voditi s svojim zgledom in spoštovati tisto, kar zaposleni dobrega ustvarijo.

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – Gast tretjega podjetniškega zajtrka po vrsti v organizaciji Ljudske univerze Tržič je bil Andrej Božič, generalni direktor Steklarne Hrastnik in menedžer leta 2015 in 2016. Udeležencem v Mestni kavarni Tržič, po večini lokalnim

»Moj cilj v Steklarni Hrastnik je biti tako dobro podjetje, da bo starš otroku z navdušenjem, brez sence dvoma predlagal naše podjetje za službo.«

podjetnikom je govoril o nepogrešljivih sestavinah rasti podjetja, v ospredje pa postavil delavca. Po osnovni izobrazbi je Božič ekonomist, ki je včasih verjel še največ v številke ... z leti izkušenj in

novih znanj pa je prišel do spoznanj, kako pomembno je motivirati zaposlene, se ukvarjati tudi z vrednotami. V Steklarni Hrastnik z več kot sedemsto zaposlenimi imajo še vedno zbor delavcev. Kot je dejal Božič, je dobro plačilo za delo na koncu meseca že higienik, da pa ljudi bolj kot to pri delu motivira, da nekam pripadajo, da so spoštovani, upoštevani in da jih povprašajo za mnenje. »Moj cilj v Steklarni Hrastnik je biti tako dobro podjetje, da bo starš otroku z navdušenjem, brez sence dvoma predlagal naše podjetje za službo,« je poudaril.

Andrej Božič je vodenje Steklarne Hrastnik prevzel leta 2010 z osnovnim ciljem uspešno sanirati podjetje, ki je bilo tik pred stečajem. Steklarno je iz rdečih števil z investicijami v proizvodnjo, kadre in okolje preoblikoval v pomembnega igralca na



Andrej Božič (levo) je veliko govoril o tem, da je delavec nepogrešljiva sestavina rasti podjetja. Za to mora biti delavec ustrezno motiviran, verjeti mora v cilje podjetja. Pogovor je vodil Tomaž Stritar. / Foto: Luka Renner

55 svetovnih tržiščih v svojem segmentu. Izkušnje si je nabiral tako v slovenskih kot tudi globalnih podjetjih. V svoji 30-letni karieri je izpeljal številna prestrukturiranja, sanacije podjetij in

zagonske projekte. V letih 2015 in 2016 je bil imenovan za menedžerja leta. Na podjetniškem zajtrku je povedal tudi nekaj o kvantnem vodenju, ki ga navdihuje; če posplošimo, se mora z

vsakim zaposlenim posebej ukvarjati njegov neposredni vodja, saj cel kup stvari – od značaja do počutja – vpliva na to, kako posameznik deluje v delovnem procesu vsak dan posebej. Skupne vrednote v podjetju morajo biti vsaj presečne, delavci morajo verjeti v neke skupne cilje, ki se morajo vključiti tudi privatno.

Andrej Božič je še povedal, da je zunaj Slovenije velika borba za mlade kadre-talente, da je o tem treba razmišljati več tudi v Sloveniji in prav tako o tem, kako vključiti starejše. »Imamo npr. starejšega steklarja, ki ima znanje, in mlajšega, ki obvlada računalnik. Uspeh prinese njun medsebojni dialog,« je ponazoril Božič in svetoval, naj vsak pri sebi najprej razmisli, kaj rad dela v življenju in v kaj verjame. Z vztrajnostjo bo prišel uspeh.

Gospodarski spor se nadaljuje

Kranj – Družba T-2, ki je v večinski lasti kranjskega podjetja Garnol, je že od leta 2007 v gospodarskem sporu z družbo Telekom Slovenije, od katere skupaj z obrestmi zahteva 130 milijonov evrov odškodnine zaradi domnevne zlorabe prevladujočega položaja na trgu oziroma tehničnega oviranja pri ponujanju svežnjeve za dostop do spleta prek tehnologije VDSL. Medtem ko sta Okrožno in Višje sodišče v Ljubljani zavrnila tožbeni zahtevek družbe T-2, je vrhovno sodišče 13. junija letos ugodilo njenemu zahtevku za revizijo postopka, razveljavilo sodbi sodišč nižje stopnje ter zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v ponovno sojenje, pri katerem naj sodišče v nadaljnjem postopku ugotavlja višine škode po potrebi izvede dokazni postopek z uporabo pravno pomembnih dokazov, ki sta jih za ta namen predlagali stranki. Kot so ob tem sporočili iz T-2, bodo v nadaljevanju sodnega postopka storili vse pri dokazovanju, da je nacionalni operater zlorabil prevladujoč položaj in s tem neposredno oškodoval T-2.

**Najbolj
kompletno
turistično
zavarovanje**

Že za 7,07 EUR

Do 20%
popusta pri
sklenitvi
preko spleta.



Iz prve roke: Zakaj je pametno imeti družinsko turistično zavarovanje

Družine blogerk, ki soustvarjajo blog Kam z mulcem (kamzmulcem.si), imajo isto navado. Enkrat letno sklenejo družinsko turistično zavarovanje, ki zanje predstavlja enega najpomembnejših izdatkov za počitnice. Da se splača, se jim je že večkrat potrdilo na različnih koncih sveta. Za portal Vse bo v redu so zbrale nekaj primerov z različnih destinacij, ko jim je družinsko zavarovanje še posebej koristilo.

Ne brez turističnega zavarovanja

Potovanja z majhnimi otroki so vedno nepredvidljiva. Če povišana temperatura in nepojasnen osip lahko popolnoma obrneta naše načrte na glavo. Zato ne potujemo brez turističnega zavarovanja.

Ker več kot 30 dni na leto preživimo v tujini, smo izračunali, da se nam bolj splača skleniti letno turistično zavarovanje kot pa zavarovanje za posamezne dneve ali tedne. Še posebej, če se zavarujemo kot družina. In pod počitnice v tujini štejemo tudi vikende, ki jih preživimo na Hrvaškem. V nekaj primerih smo bili še posebej veseli, da smo sklenili turistično zavarovanje:

1. Hrvaška – evropska kartica ali dodatno zavarovanje za tujino?

S to dilemo se pogosto srečujemo, ko se odpeljamo na počitnikovanje v sosednjo Hrvaško. Veliko storitev lahko uredimo že z brezplačnim evropskim zavarovanjem. A v našem primeru se je dodatno turistično zavarovanje vedno izkazalo za boljše rešitev.

V okolici Poreča je naš dveletnik dobil nenaden, nepojasnen osip, zato smo se odločili za obisk zdravnika. Prijatelji so nas opozorili, da lahko v zdravstvenem domu v Poreču pričakujemo vsaj triurno čakanje. Zato smo pridobili številko pediatra zasebnika, ki nas je naročil na uro, čeprav je bila nedelja. Obisk smo plačali takoj, vendar smo z računom v dobrem tednu od zavarovalnice dobili povrnjene stroške pregleda in zdravlil v lekarni.

Do povračila ste sicer upravičeni tudi pri evropski kartici, vendar pri ZZS postopki lahko trajajo nekaj mesecev. Pri povračilu stroškov zdravlil pa ste upravičeni le do zneska, ki ga za to zdravilo v Sloveniji namenja ZZS.

2. Grčija – zasebna ambulanta ali zdravstveni dom?

Grčijo imajo naši mulci še posebej radi, zato imamo tudi tam precej izkušenj z uporabo zdravstvenih storitev. »Preizkusili« smo kar štiri različne ambulante na treh otokih. Zasebna ambulanta se je tudi v Grčiji izkazala za boljše rešitev, saj je bila v vseh primerih boljše urejena kot javna ustanova.

Grški javni zdravstveni domovi so po našem mnenju kljub prijaznemu osebju pogosto v izjemno slabem stanju, obravnava pa je bila vedno zelo počasna. Čeprav je obisk brezplačen, bi raje izbrali zasebno ambulanto, v kateri so urejeni prostori in predvsem hitra obravnava. Tako so bili naši otroci hitro spet zdravi. Pazite, da skrbno spravljate račune. Če imate sklenjeno turistično zavarovanje, boste ob predložitvi računov stroške dobili povrnjene doma.

Pri zavarovanju za tujino pa v stroške sodi tudi zdravstvena asistenca in prevoz do zdravnika, kadar nimate druge možnosti. Spravite torej tudi račun za taksi.

3. Italija – vikend obisk zdravnika zasebnika na »dom«

Država, ki jo redno obiskujemo vse leto in ponuja neskončne možnosti za doživetja, je vsekakor sosednja Italija. Na zadnjem poletnem oddihu je bila sladka kri naše mulke tako mamljiva, da je v eni noči dobila več kot 30 pikov. Čeprav je bila zaščitena z repelentom, ta ni zadoščal za tigraste komarje južne Italije. Zaradi pikov se je ponoči zbujala, mi pa smo sumili, da jo boljjo ušesa.

Ker je »zbolela« za vikend, smo poklicali dežurnega zdravnika zasebnika, ki je prišel na »dom« oziroma tja, kjer smo bili nastanjeni. Pregledal jo je, predpisal zdravlila in napisal račun za svoj obisk. Poravnali smo ga takoj, ob povratku domov pa dobili stroške povrnjene.

Popotnice Kam z mulcem so opisale še, kako se je izšlo z obiskom zdravnika na Šrilanki in Tajskem. Z branjem nadaljujte na portalu Vse bo v redu (vsebovredu.triglav.si).

Vse bo: v redu Zgodbe in nasveti za brezskrben vsakdan.



Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

Še vedno zaslišujejo priče



Foto: Gorazd Kavčič

Obdolženi Meti Plava je v priporu od junija lani.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Na sojenju Metiju Plavi zaradi domnevnega večletnega izsiljevanja šenčurskega kmeta Aleša Šterna, ki poteka na Okrožnem sodišču v Kranju, nadaljujejo zasliševanje prič, tako kriminalistov, ki so sodelovali v predkazenskem postopku, kot oseb, na katere se je oškodovanec obračal, da mu posodijo denar, ki ga naj bi po lastnem zatrjevanju nato izročal Plavi.

Ta teden so tako zaslišali tudi kranjsko kriminalistko Damjano Markelj, s katero je Štern pregledoval promete na svojih osebnih in poslovnih bančnih računih v obdobju 2011-2016 in ji našteval vse dvige gotovine, ki naj bi jih opravil zaradi izsiljevanja. Kot izhaja iz uradnega zaznamka, ki ga je o tem sestavila, je Štern navedel za skupno 1,6 milijona evrov izplačil Plavi. Povedala je, da sta za pregledovanja prometa na skupno sedmih transakcijskih računih - štiri je uporabljal kot fizična oseba, tri pa za kmetijsko dejavnost - porabila ves dan. »Na policiji je bil najmanj en dan, da sva pregledala in

analizirala vsak dvig posebej. Za vsakega je pojasnil, kaj je bil namen dviga. Brez njegove pomoči tega policija sama ne bi mogla ugotoviti, samo Aleš Štern se je lahko izjavil o vsakem dvigu posebej. To pa je bilo tudi vse moje delo v tej zadevi, v nadaljevanju je te podatke obdelovala analitična služba, ki je primerjala bančne podatke in pojasnila Šterna z drugimi podatki in okoliščinami, tudi z analizo njegovih telefonskih klicev,« je razložila in dodala, da sta se s Šternom osredotočila le na dvige nad tisoč evrov, tistih dvigov, ki jih ni mogel z gotovostjo potrditi, pa v uradni zaznamki ni zajela.

Obdolženčevega zagovornika Mitja Severja je zanimalo, ali so na policiji sploh preverjali verodostojnost Šternovih trditvev oziroma ali so ugotavljali, od kod mu toliko denarja, ko zatrjuje, da je 1,6 milijona evrov izplačal Plavi, ob tem pa naj bi ponekaterih ocenah v najsodobnejši hlev vložil še okoli 1,5 milijona evrov. »To ni bila moja naloga, za vodenje preiskave so bili odgovorni drugi, v tej smeri sama nisem dobila nobene usmeritve,« je odgovorila.

Večina prehitrih prejela plačilne naloge

SIMON ŠUBIC

Kranj – Z generalne policijske uprave so sporočili, da so slovenski policisti med ostrenim nadzorom hitrosti, ki je po vsej državi potekal od 26. junija do 2. julija, ugotovili 3.175 prekrškov hitrosti, največ – kar 2.654 – so jih ugotovili v naseljih. Na avtocestah in hitrih cestah so na radar ujeli 269 prehitrih voznikov, izven naselja pa so zabeležili 252 prekrškov hitrosti.

Gorenjski policisti so v okviru akcij ugotovili 172 prekrškov hitrosti; 160 kršiteljem so napisali plačilne naloge, šest voznikov so doletele mandatne kazni, prav tako šest pa jih je

prejelo opozorila, je razložil Peter Jamnik s Policijske uprave Kranj. Na gorenjski avtocesti je bila najvišja izmerjena hitrost 172 km/h, v naselju (Tupaliče) 96 km/h, izven naselja (v Bohinju) pa 113 km/h.

Prekrškov hitrosti ogroža vse udeležence v prometu in predstavlja enega najpogostejših vzrokov prometnih nesreč, so znova poudarili policisti in ob tem opozorili na statističen podatek, da je bila v letu 2016 nepriklajena hitrost vzrok za kar 32 odstotkov vseh smrtnih žrtev na slovenskih cestah, saj je zahtevala 42 življenj, ob njih pa se je 299 udeležencev tudi hudo telesno poškodovalo.

Prah v pošiljki ni bil nevaren

Zaradi vsutja neznanega prahu iz poštne pošiljke so v sredo za več ur zaprli poštno poslovalnico na Dražgoški ulici v Kranju, dva uslužbenca pa sta morala v karanteno.

SIMON ŠUBIC

Kranj – V sredo okoli 11. ure so kranjski poklicni gasilci odhiteli v glavno kranjsko poslovalnico Pošte Slovenije na Dražgoški ulici, ki so jo nemudoma tudi evakuirali, policisti pa so hitro zaprli vse dostope do poštne poslovalnice. Vzrok je bilo odkritje sumljive poštne pošiljke, iz katere se je vsul neznan prah. Ponj so prišli delavci ljubljanske veterinarske fakultete, od koder so po hitri analizi sumljive snovi sporočili, da ni bila nevarna za življenje ljudi.

»Zaradi intervencije na Dražgoški ulici v Kranju je zaprto širše območje okoli pošte. Nevarnosti za prebivalce ni. Vse prebivalce prosimo za razumevanje ter jih pozivamo, da upoštevajo navodila policistov,« so kmalu po najdbi sporočili iz kranjske občine. Na Policijski



Sumljivi prah so odnesli na veterinarsko fakulteto, kjer so ga analizirali. / Foto: Gorazd Kavčič



Foto: Gorazd Kavčič

Glavno kranjsko pošto so zaradi neznanega prahu v poštne pošiljki zaprli za več ur.

upravi Kranj so dodatno pojasnili, da so policisti po prejemu obvestila o najdbi pismenske pošiljke z neznanim prahom na kraju takoj izvedli vse potrebne ukrepe in aktivnosti, ki so predpisane za

takšne primere, torej zavarovanje kraja in sodelovanje z drugimi pristojnimi službami – gasilci in delavci veterinarske fakultete. »Prostori ustanove so evakuirani, dve osebi, ki sta bili v stiku z neznano snovjo, sta ostali v karanteni,« je pojasnil višji policijski inšpektor Peter Jamnik.

Zaradi sumljive snovi so angažirali tudi kranjske poklicne gasilce. Vodja intervencije Črt Praprotnik je pojasnil, da sta dva njihova gasilca v zaščitnih plinotesnih oblekah pregledala prostore pošte, na službenem parkirišču za poštne stavbo pa so postavili šotor za dekontaminacijo, v katerem so dekontaminirali dva poštne uslužbenca, ki sta bila v

neposrednem stiku z neznanim prahom, nato pa sta ostala v karanteni, dokler niso postali znani rezultati analize vzorca sumljivega prahu.

S Pošte Slovenije so nam potrdili, da sta bila v stiku z neznanim prahom njihova uslužbenca, zaradi česar sta bila v karanteni. »Pošiljka z neznanim prahom je bila odkrita med predelavo poštne pošiljke, naslovljena pa je bila na stranko,« so razložili. Poštne poslovalnice na Dražgoški ulici v Kranju je bila zaradi dogodka v sredo za stranke zaprta od 11. ure do približno 16.30. V prostorih Pošte Slovenije je bilo sicer v zadnjih petih letih enajst podobnih primerov pošiljk z neznanim prahom, so še sporočili.

Zaščita pred vlomi v Žirovnici

»V kakem večjem mestu, kjer sosed ne pozna sosed, se za takšna dejanja komajda izve. Pri nas je drugače. Verjemite pa mi, da dobro razumem, kakšni so občutki oškodovanca, saj sva bila z ženo pred dvema letoma žrtvi kaznivega dejanja vloma v hišo,« je povedal župan Žirovnice Leopold Pogačar.

URŠA PETERNEL

Žirovnica – Na območju žirovniške občine so policisti v zadnjem času obravnavali pet vlomov v hiše in pomožne objekte. Kot je povedal Peter Jamnik s Policijske uprave Kranj, so storilci vstopili z naviranjem vrat ali vrtnjanjem oken, pri vstopu v pomožne objekte pa so si vstop omogočili s ščipanjem obešenk. Po podatkih policije so si storilci prilastili denar in vrednejše predmete, zlasti nakit, iz pomožnih objektov pa orodje. »Ugotavljamo, da storilci običajno dejanja izvedejo v času odsotnosti lastnikov ali najemnikov stanovanjskih objektov,« je

povedal Jamnik in dodal, da o storilcih še zbirajo obvestila.

Kot je povedal župan občine Žirovnica Leopold Pogačar, posamezna dejanja na podeželju veliko bolj odmevajo med ljudmi in povzročajo skrb. »V kakem večjem mestu, kjer sosed ne pozna sosed, se za takšna dejanja komajda izve. Pri nas je drugače. Verjemite pa mi, da dobro razumem, kakšni so občutki oškodovanca, saj sva bila z ženo pred dvema letoma žrtvi kaznivega dejanja vloma v hišo,« je povedal Pogačar. Kot je zatrdil, žirovniška občina kljub temu ni nič manj varna od drugih, saj tudi statistika kaže,

da so še vedno varna občina z majhnim številom kaznivih dejanj, kršitev javnega reda in miru, prometnih nesreč. »Res pa je, da smo bili še nekaj let nazaj vajeni, da smo puščali odprte avtomobile, vhodna vrata in podobno, žal so tovrstni pojavi dosegli tudi našo občino. Zato je pomembna tudi ozaveščenost občanov, samozaščitno obnašanje in skrb za svoje premoženje. Opozoril bi tudi občane, naj bodo pozorni na pojav sumljivih oseb in vozil, ki s svojo pojavnostjo ali obnašanjem ne sodijo v naše okolje,« je dejal Pogačar.

Podobno opozarjajo tudi policisti. »Poskrbite, da vaš dom ne bo kazal znakov,

da vas ni doma. Ne puščajte sporočil o vaši odsotnosti napisanih na vidnih mestih, posnetih obvestil na telefonskem odzivniku ali obvestil na socialnih omrežjih. Primerno samozaščitno ravnanje (zaklepanje prostorov, zapiranje oken in vrat, nameščanje primerne osvetlitve, alarmnih naprav, varnostnih ključavnic) lahko zmanjša tveganje za povzročitev škode in odvrne morebitnega vlomilca od dejanja. V času krajše ali daljše odsotnosti se dogovorite z znanci ali sosedi, naj skrbijo za vaš dom, dnevno praznijo poštne nabiralnik in v večernem času poskrbijo za primerno osvetlitev v hiši.«

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Ko te doleti možganska kap

Družini Skumavc iz Žiganje vasi se je življenje korenito spremenilo, ko je moža in očeta Bogdana pri sedeminpetdesetih letih zadela možganska kap. Večina skrbi zanj je na njihovih plečih, tudi finančna. Zelo so hvaležni za donacijo zunanjega dvigala k hiši, ki Bogdanu, ki je na invalidskem vozičku, omogoča, da dneve ob lepem vremenu preživlja na domačem vrtu. In vsak dan spremljajo njegov napredek in upajo na izboljšanje ...

SUZANA P. KOVAČIČ

Bogdana Skumavca iz Žiganje vasi v občini Trzič je možganska kap zadela 29. oktobra leta 2015. »Imela sva samo en avto in mož me je vsak večer, ko sem zaključevala s službo v Medvodah, prišel iskat. Tega dne je bil zgodnejši in se je v Medvodah dobil s prijatelji, ko so me poklicali, da ga je obšla slabost. Pohitela sem do nje, tedaj je že ležal na tleh in gledal v prazno. Poklicali smo reševalce, ki so ga odpeljali v UKC Ljubljana. Takoj so prepoznali možgansko kap, še isto noč je bil operiran. Zdravniki so se bali, da ne bi prišlo do dodatnih zapletov.« Takole se tega nesrečnega dne spominja Bogdanova žena Nada. Bogdan je na nevrološki kliniki ostal do konca leta 2015, potem so ga za nekaj tednov premestili na rehabilitacijo v Laško. Konec januarja 2016 se je vrnil domov. Družina se je

znašla v stiski, saj so se s tako hudimi posledicami Bogdanove možganske kapi težko spoprijeli, ker za to niso imeli strokovnega znanja, doma tudi ni bilo nikogar, ki bi bil ob njem lahko ves čas, saj so bili ostali člani družine po službah, Bogdanova mama pa je tudi ostarela.

Nadi srce ni dalo, da bi šel mož v dom

»Sporočili so nam sicer iz zavoda Stara Gora pri Novi Gorici, da ga lahko sprejmemo, a to bi na mesec zneslo dvatisoč evrov, ker je Bogdan potreboval celostno oskrbo in rehabilitacijo. Takšnega zneska naš družinski proračun ni zmožal. Po drugi strani mi srce ni dalo, da bi moža poslala stran od sebe, niti v bližnji Dom Petra Uzarja ne. Do pomoči na domu nismo bili upravičeni, ker nismo imeli takšnega priporočila od socialne službe, kar pa se tudi ne reši čez noč ...

Pri Bogdanovi zdravstveni napovedi so bili zdravniki črnogledi, a Nada pravi, da je mož trdoživ, kar je v življenju že dokazal: »Še v mlajših letih je padel v globino pri gasilski vaji. Tedaj so mu napovedali, da ne bo shodil. Pa je.« Bogdan je bil po možganski kapi negibljiv, zdaj je na invalidskem vozičku. Ob ženini pomoči lahko za nekaj trenutkov vstane. Sporazumevanja v začetku ni bilo, zdaj pri tem počasi napreduje. Prepozna domače, pove, da ima sinove Robija in Boga in Sebastijana, s katerim rad poje. Sebastijanovo dekle Valentina pove, da zelo rad igra človek, ne jezi se ...



Nada in Bogdan Skumavc. Nada je povedala, da ji je že pred možgansko kapjo večkrat rekel, da jo ima rad, in da teh besed tudi po boleznih ni pozabil.

Znašli smo se v začaranem krogu brez pravega izhoda. V veliko pomoč doma je bilo sinovo dekle Valentina, še študentka, ki je marsikatero predavanje izpustila zato, da je bila lahko nekaj ur na dan z Bogdanom, ki sam ne more biti. Zlate "ta mlade" imam, brez njihove pomoči ne bi zmogla. Moj delovnik je namreč vsak dan od 10. do 19. ure. Bogdana tako vsako jutro, preden grem od doma, uredim, kosilo skuham večer prej.« Bogdan je bil oktobra lani še krajši čas na rehabilitaciji na Soči, zgolj toliko, kot prizna zdravstvena zavarovalnica, in ko

se je vrnil domov, je družina vedela, da tako ne bo šlo več naprej. »Poiskali smo pomoč, upokojenko Slavko, ki pride od ponedeljka do petka vsak dan za štiri ure, dvakrat na teden ga obišče fizioterapevtka Tanja, ki odlično obvlada svoje delo. Za to dvoje gre Bogdanov mesečni prejemek, za vse drugo poskrbim jaz, od položnic do hrane ...« je pojasnila Nada.

Lažje bo, ko bo ob dopoldnevih v Koraku

Bogdan je že od februarja 2016 vpisan v čakalno vrsto za sprejem v kranjski Center

Korak za osebe s pridobljeno možgansko poškodbo. »Ko se bo pri njih izpraznilo prosto mesto, bo to razbremenitev za celo družino, predvsem pa bo to dobro za Bogdana, saj imajo v Koraku kakovosten strokovni program, od logopedov, delovnih terapevtov, fizioterapevtov ... Tam bo, ko bo sprejet, preživel dopoldneve in mislim, da mu bo tudi družba koristila in da bo hitreje napredoval,« je prepričana Nada. Pri Bogdanovi zdravstveni napovedi so bili zdravniki črnogledi, a Nada pravi, da je mož trdoživ, kar je v življenju že dokazal: »Še

v mlajših letih je padel v globino pri gasilski vaji. Tedaj so mu napovedali, da ne bo shodil. Pa je.« Bogdan je bil po možganski kapi negibljiv, zdaj je na invalidskem vozičku. Ob ženini pomoči lahko za nekaj trenutkov vstane. Sporazumevanja v začetku ni bilo, zdaj pri tem počasi napreduje. Prepozna domače, pove, da ima sinove Robija in Boga in Sebastijana, s katerim rad poje. Valentina pove, da zelo rad igra človek, ne jezi se. Šteje do dvajset, trideset ... Njegova najljubša stavka sta: »Mami, ljubezen moja. Rad te imam.« In pogleda svojo ženo.

Zahvala vsem, ki družini stojijo ob strani

»Zelo smo se razveselili donacije, zunanjega dvigala, ki Bogdanu omogoča, da dneve ob lepem vremenu preživlja na domačem vrtu. Zato gre naša zahvala še enkrat vsem posameznikom in podjetjem, ki so prispevali po svojih močeh za nakup in montažo dvigala, pa Rotary klubu Trzič Naklo, Karitas Križe in Krajevni skupnosti Sebenje za to, da so dobrodelno akcijo podprli in jo izpeljali. Družina tega stroška ne bi zmogla, že zdaj nas je strah, kako bomo zmogli prenovo in prilagoditev kopalnice, da se bo Bogdan lahko normalno prhal,« je tiho željo za konec izrazil Nada Skumavc.

Od petka do petka

Državni zbor je referendum o drugem tiru razpisal za 24. september. **Stran 12**



Čipkarski dnevi

Od 12. do 16. julija bodo v Železnikih potekali 55. Čipkarski dnevi. **Strani 13–20**



Obletnice

Sporočilo ob obletnici društva: mladi oživljajo Mojstrano in Dovje. **Stran 22**



Od petka do petka



»Vsak korak moramo temeljito premisliti, ga sprejeti premišljeno in vseskozi vzdrževati dialog s Hrvaško v duhu dobrososedskih odnosov,« je o implementaciji arbitražne sodbe povedal premier Miro Cerar. / Foto: arhiv GG



Referendum o drugem tiru se bo izvedel 24. septembra, je odločil državni zbor, njegov pobudnik Vili Kovačič pa se je zato pritožil na ustavno sodišče. / Foto: arhiv GG



Upravno sodišče bo moralo odločiti, ali je notranje ministrstvo s počasnim obravnavanjem pritožbe kršilo pravice organizatorju koncerta hrvaškega glasbenika Thompsona. / Foto: organizator

Arbitraža in referendum

Državni zbor je referendum o drugem tiru razpisal za 24. septembra, zato so se njegovi pobudniki pritožili na ustavno sodišče. Slovenski politični vrh se je sestal zaradi implementacije arbitražne sodbe.

SIMON ŠUBIC

O implementaciji arbitražne sodbe

Potem ko je arbitražno sodišče v Haagu pred dobrim tednom obelodanilo odločitev o določitvi kopenske in morske meje med Slovenijo in Hrvaško, se slovenska politika ukvarja predvsem z vprašanjem, kako arbitražno sodbo sploh uresničiti oziroma kako Hrvaško prepričati, da jo bo vendarle spoštovala. Slovenske oblasti stavijo na diplomacijo oziroma na pomoč mednarodne skupnosti, predvsem Evropske komisije, ki je nekakšna botra arbitražnega sporazuma iz leta 2009. Sloveniji gre tako na roko stališče Evropske komisije, da od obeh držav pričakuje, da bosta implementirali arbitražno sodbo, kot je v torek v Strasbourgu poudaril prvi podpredsednik komisije Frans Timmermans. Komisija tako upa, da se bosta slovenski in hrvaški premier Miro Cerar in Andrej Plenković na skorajšnjem srečanju v Ljubljani dogovorila, kako najbolje uresničiti arbitražno sodbo, pri čemer je tudi pripravljena posredovati ali prispevati k procesu. Medtem ko so naši politiki pozdravili stališče Evropske komisije, češ da se je postavila na stran mednarodnega prava, pa hrvaški odgovarjajo, da komisija

nima nobene pristojnosti za arbitražni proces in dvostranska mejna vprašanja. O implementaciji arbitražne sodbe se je v sredo pogovarjal tudi celoten slovenski politični vrh, ki je bil enoten, da je treba sodbo spoštovati in uresničiti v dialogu s Hrvaško ter ob obveščanju Evropske unije, je po srečanju povedal premier Miro Cerar. Arbitražno sodišče je sicer razsodilo, da Sloveniji pripada večji del Piranskega zaliva, določilo pa je tudi območje stika med slovenskim teritorialnim morjem in mednarodnimi vodami, ki sicer poteka po hrvaškem morju. Odločitev o kopenski meji je za Slovenijo manj ugodna, saj je več zaselkov oz. slovenskih hiš (tudi hiša Joška Jorasa) vzdolž kopenske meje pripadlo Hrvaški.

Referendum bo (morda) septembra

Državni zbor je v torek odločil, da se referendum o zakonu o drugem tiru izvede 24. septembra, kar ni razveselilo pobudnikov referenduma in opzijskih strank, ki so se zavzemali, da bi referendum izpeljali istočasno s predsedniškimi volitvami. Pobudnik referenduma Vili Kovačič se je zaradi datuma referenduma že v sredo pritožil na ustavno sodišče in predlagal začasno zadržanje

odloka državnega zbora, ki je po njegovem neustaven in nezakonit iz več razlogov. Ustavnim sodnikom je tudi predlagal, da zadevo obravnavajo »absolutno prednostno«. Za izvedbo referenduma na dan predsedniških volitev si njegovi pobudniki prizadevajo iz dveh razlogov – zaradi znižanja stroškov in zagotovitve ustreznega kvoruma.

Zgodba o prepovedi Thompsona še traja

Vrhovno sodišče je ugodilo pritožbi Milana Trola, organizatorja prepovedanega koncerta hrvaškega pevca Thompsona, je ta teden poročal portal Siol.net. Sodišče je odločilo, da je upravno sodišče nezakonito zavrglo tožbo, s katero je Trol zatrjeval, da je ministrstvo za notranje zadeve njemu, Thompsonu in kupcem vstopnic kršilo pravice s tem, da je zavlačevalo z odločitvijo o pritožbi. Upravna enota Maribor je namreč dva dni pred izvedbo koncert prepovedala, na kar se je organizator pritožil na ministrstvo za notranje zadeve in hkrati na upravno sodišče. Ministrstvo je odločitev, sicer še vedno v predpisanem roku, sprejelo šele po predvidenem dnevu koncerta, upravno sodišče pa je tožbo zavrglo kot prezgodnjo, saj naj bi jo organizator lahko

vložil šele po odločitvi ministrstva, čeprav ga je Trol opozarjal, da ministrstvo zavlačuje. Trol se je zato pritožil še nad odločitvijo upravnega sodišča, vrhovno sodišče pa je zdaj ugotovilo, da je bila odločitev sodišča nezakonita. Upravno sodišče bo moralo zdaj odločiti, ali je MNZ s počasnim obravnavanjem pritožbe kršilo pravice organizatorju koncerta, glasbeniku in kupcem kart. Če so jim pravice bile kršene, jim bo država morala povrniti tudi škodo (150 tisoč evrov), so navedli na Siol.net.

Lani povečanje števila prostovoljcev

Po podatkih ministrstva za javno upravo se je lani število prostovoljcev v Sloveniji zelo povečalo. V vpisniku prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom jih je bilo namreč vpisanih kar 307.262, kar je več kot 210 tisoč več kot predlani. V okviru prostovoljskih organizacij je bilo opravljenih 10.605.418 ur prostovoljskega dela, v organizacijah s prostovoljskim programom, ki so se lani vpisale v vpisnik, pa 124.096 prostovoljskih ur. Skupna vrednost v letu 2016 opravljenega organiziranega prostovoljnega dela je bil ocenjena na skoraj 108,5 milijona evrov.

Slovinci v zamejstvu (567)

Zlata maša Poldeja Zundra

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi



Župnijska cerkev svetega Mihaela na glavnem trgu v Železni Kapli že dolgo ni bila tako polna kot v nedeljo, ko je dolgoletni župnik Poldej Zunder daroval zlato mašo. Legendarni Poldej, rojen v bližnji Podjuni, je prišel v Železno Kaplo kot kaplan leta 1970. Fari in faranom je ostal zvest polnih 47 let. Mašniški jubilar je človek z mnogimi darovi. Ko kapelski nogometarji niso imeli trenerja, je to vlogo prevzel kar župnik Poldej. Vsa leta je dejaven v kulturi, še posebej v domačem Slovenskem prosvetnem društvu Zarja. Če je bilo treba, se je izkazal tudi kot pevec. V sodelovanju z društvom je letos obudil znameniti Kapelski pasijon. Režijo je prevzel kar sam, čeprav je

imel nekaj težav z zdravjem. Njegov užitek je delo z mladimi. Opuščeno komendo oziroma grad v bližnji Rebrci je spremenil v shajališče mladih, poznano po vsej južni Koroški. Božji nauk zna kot

gorec dušni pastir na preprost in nevsiljiv način približati ljudem. To so opazili tudi v Cerkvi. Zato mu je celovška oziroma krška škofija pred leti podelila naziv častnega kanonika.



Zlatomašnik, častni kanonik Poldej Zunder med slovesno mašo

Jutri in v nedeljo bo v gostišču Mohoritsch v Rikarji vasi / Rueckersdorfu turistično kulinarčna prireditev Od Pirana do Rikarje vasi. Jutri ob 17. uri bo v Šentjanžu / St. Johannu v Rožu tamburaški festival, v nedeljo ob 17. uri pa se bo pri Podnarju v dolini Poden / Bodental začelo tradicionalno Petje pod vaško lipo.

Na slovesni maši, ki so se je udeležili tudi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko, slikar Valentin Oman, pisateljica in pesnica Maja Haderlap, ki ji je Poldej kot domačinki iz bližnje Lepene dal osnove verske vzgoje, in seveda župan Franc Jožef Smrtnik, je bil župnik Poldej deležen številnih zahval. Od predstavnikov oblasti in ravnatelja kapelske glavne šole do zastopnikov župnijskega sveta in kulturnega društva. Vsi so mu tudi zaželeli zdravja, da bo še naprej lahko opravljal svojo dolžnost in da bi jarke, ki se pojavljajo na njegovi poti, še naprej premagoval z odprtim srcem

in ljubeznijo. Hvaležen sem vam Kapelčankam in Kapelčanom, da ste mojo službo razumeli tudi kot sodelovanje. Kaj sploh pomaga veselj, če ga ne delimo z drugimi, je povedal slavljeneec. Kot je na Koroškem navada, je župnik po maši povabil vse, ki so bili na njegovem jubileju, na »agape« oziroma na malico v šotor in v farno dvorano. Na Poldijevi zlato maši so sodelovali tudi duhovniki iz afriške države Nigerije, med njimi tudi Ozi Oma, ki je pred četrto stoletje v Železni Kapli daroval novo mašo. Zaradi tega in pomoči, ki jo v Železni Kapli že leta zbirajo za nigerijske duhovnike, je Ozi tu v nedeljo daroval tudi slovesno mašo.

55. ČIPKARSKI DNEVI

55th LACE DAYS

EUROPE2GETHER

STAREJŠI Z MLADIMI: POMEN ZGODOVINSKE DEDIŠČINE
ZA RAZVOJ EVROPSKEGA PODEŽELJA

ŽELEZNIKI, 12. - 16. JULIJ 2017

Ponosni na umetnost klekljanja v Železnikih



MAG. ANTON LUZNAR,
ŽUPAN OBČINE ŽELEZNIKI

Letos se bodo v Železnikih odvijali že 55. Čipkarski dnevi. To je prireditev z najdaljšo tradicijo v naši občini in tudi največja kulturno-etnografska prireditev pri nas.

S Čipkarskimi dnevi ohranjamo bogato kulturno dediščino naših krajev. Najprej se spominjamo dobe, ko je v Železnikih uspevalo železarstvo. To se je začelo razvijati sredi 14. stoletja. Razvoj te dejavnosti so omogočale velike zaloge železove rude po okoliških hribih, bogate zaloge lesa in reka Sora kot pogonska sila. Danes nas na nekdanje železarsko življenje spominjajo plavž in mogočne eno- ali dvanadstropne hiše z zamreženimi okni in kovanimi polkni.

Ko je leta 1902 ugasnil zadnji plavž v Železnikih, je ostalo veliko ljudi brez dela. Takrat se je začelo razvijati

klekljarstvo, ročno izdelovanje čipk. V tistem času v Železnikih skorajda ni bilo ženske, ki ne bi znala klekljati. Za mnogo družin je bila takrat čipka edini vir zaslužka, ki je bil skromen, pa vendarle zadosten, da so si družine kupile najnujnejše za preživetje.

Umetnost klekljanja v Železnikih se s čipkarsko šolo uspešno prenaša tudi na mlajše rodove, kar zagotavlja, da bo umetnost ročno izdelane klekljane čipke v Železnikih živela naprej. Čipkarska šola Železniki letos praznuje 110-letnico.

Čipkarski dnevi bodo letos še bogatejši, kar bo omogočil projekt Europe2Gether – Starejši z mladimi: pomen zgodovinske dediščine za razvoj podeželja.

Vabimo vas na vrsto zanimivih dogodkov. Potrudili se bomo, da se boste pri nas dobro počutili in se v naše kraje s prijetnimi spomini vedno znova vračali.

Čipkarske dneve pripravljamo iz ljubezni do domačega kraja

Čipkarski dnevi v Železnikih bodo od srede, 12., do nedelje, 16. julija, predstavili domačo dediščino Selške doline. So ena redkih etnoloških in turističnih prireditev v Sloveniji, ki kontinuirano poteka že 55 let.

MONIKA TAVČAR

Pripravljajo in organizirajo jih prostovoljci v okviru Turističnega društva Železniki – vsako leto s posebnim navdušenjem zaradi ljubezni do domačega kraja in zavedanja, kako pomembna je naša dediščina. Ključne dogodke in novosti letošnjega praznika čipke poudarja predsednik Turističnega društva Železniki **Tomaž Weiffenbach**.

Kako velik organizacijski zalogaj je priprava tradicionalnih Čipkarskih dni za Turistično društvo?

Čipkarski dnevi so vsako leto ena najbolj obiskanih prireditev v Železnikih. Za nas organizatorje se začne že meseca novembra oziroma decembra, ko začnemo razmišljati o poteku in vsebini prireditve ter preostalih spremljajočih dogodkih. Turistično društvo Železniki ima sicer nekaj več kot sto članov, v organizacijo prireditve pa nas je vključenih okrog deset. Dela je ogromno, obenem je prireditev tudi velik finančni zalogaj. Delamo na prostovoljni osnovi, praktično zastoj, ker se zavedamo pomena ohranjanja

naše dediščine in tradicije. Vse to nam je v izredno veselje in ponosni smo, da se dogodek lahko povsem enakovredno enači z drugimi slovenskimi etnološkimi in turističnimi festivali – tako po obsegu kot kakovosti.

Letošnja prireditev prinaša številne dodatne vsebine. Zakaj ste se odločili razširiti program, ki bo trajal kar pet dni?

V lanskem letu se je Občina Železniki skupaj s partnerji prijavila na evropski razpis Europe2gether – Starejši z mladimi: pomen zgodovinske dediščine za razvoj evropskega podeželja. Uspešni smo bili na razpisu programa Evropa za državljanje in na podlagi pridobljenih evropskih sredstev smo lahko obogatili in razširili program letošnjih Čipkarskih dni. Tako v soboto, 15. julija, v Boncljevi hiši pripravljamo mednarodno konferenco z naslovom Dediščina – naše bogastvo.

Katere dogodke v sklopu Čipkarskih dni bi še posebej omenili?

Osrednji dogodek bo tradicionalni klekljarski spreved od Češnjice do plavža v



Tomaž Weiffenbach, predsednik Turističnega društva Železniki / Foto: arhiv društva

nedeljo, 16. julija, ko bo potekalo tudi vseslovensko tekmovanje otrok in odraslih v klekljanju. Ta dan bo namenjen tudi sejmski ponudbi in tržnici v starem delu Železnikov, prav tako se bo na različnih lokacijah klekljalo na prostem, oglasil se bo tudi zvok lajne. Pri plavžu si bodo obiskovalci lahko skovali žebelj, petdnevno dogajanje pa se bo zaključilo z narodno-zabavnim ansambлом Slovenski zvoki. Poleg tega bodo prireditev zaznamovale številne razstave, med drugim tudi

razstava »kanglc« v Špendalovi hiši, ki jo letos pripravljamo prvič, in razstava čipk na oknih hiš po celotnem starem delu mesta. Obenem na Čipkarskih dnevih skrbimo tudi za ohranjanje starih običajev. Tu poudarjam prikaz običaja »pobiranja krancljnov«, ko bodo mladi fantje pri dekletih na oknih pobirali »krancljne«. V sklopu 55. Čipkarskih dni potekajo tudi različna športna tekmovanja za zlato čipko, klekljarice pa se bodo odpravile na strokovno ekskurzijo v Idrijo.

V sklopu Evropskega projekta bomo v Železnikih krepili pomen naše dediščine in obogatili program že 55. Čipkarskih dni

Mag. Andreja Ravnihar Megušar, vodja evropskega projekta Europe2gether in podpredsednica Komisije za mednarodno sodelovanje v Občini Železniki

Občini Železniki je skupaj s partnerji uspela pridobiti 24 tisoč evrov evropskih sredstev (program Evropa za državljane) za projekt Europe2gether – Starejši z mladimi: pomen zgodovinske dediščine za razvoj evropskega podeželja. Konkurenca je bila huda, saj so leta 2016 med 1600 prijavljenimi odobrili 260 projektov, od tega štiri slovenske. Poleg Železnikov kot vodilnega partnerja v projektu sodelujejo tudi pobratena hrvaška občina Lepoglava, italijanski Innichen, od koder so se prebivalci v 13. stoletju naseljevali v podratitovške vasi, Center za idrijsko čipko, Občina Šentrupert, Slovensko katoliško, pevsko in kulturno društvo Slomšek v Belgiji ter Javni zavod Ratitovec.

Da sta čipka in domača obrt pomembni za razvoj kraja in lastne identitete, so tako prepoznali tudi v EU, saj so finančno podprli izvedbo 55. Čipkarskih dni, ki letos ponujajo bogat petdnevni program ter razstavo Bojana in Minca Rihtaršič, ki jo bodo odprli septembra letos v italijanskem Innichenu. Mestece z bogato zgodovinsko in kulturno dediščino je že od 8. stoletja je povezano z bavarskim Freisingom in predstavlja primer odlične prakse pri vključevanju v celostno turistično ponudbo. Povezovalna nit projekta je čipka, ki je letos kot dediščina še zlasti aktualna, saj je bila oddana nominacija Klekljanje čipk v Sloveniji na sekretariat Unescove konvencije v Parizu. Posvetili se bomo tudi lepoglavski čipki,

ki je že uvrščena na Unescov seznam, idrijski čipki z ogledom centra v Idriji, belgijski čipki ter tako našo čipko kot živo dediščino enakovredno umestili v evropski prostor.

Poudarek bo tudi na drugih dediščinah, ki so že na Unescovem seznamu ali se bodo pripravljale za nominacijo nanj, na primer stavbna dediščina s poudarkom na arhitekturi Jožetu Plečniku, kozolci na prostem v Šentrupertu, jezikovna dediščina v Belgiji in Škofjeloški pasijon, ki je kot enota že umeščena v Unescovo družino. Lahko rečemo, da ga ob uprizoritvah sooblikujejo številni prostovoljci iz občine Železniki, njegov prvi režiser Marjan Kokalj pa prihaja prav iz Selc.

Zahvaljujoč uspešnemu projektu bomo letos prvič že



Mag. Andreja Ravnihar Megušar / Foto: arhiv avtorice

prvi dan, 12. julija, odpirali okroglo mizo z naslovom Klekljanje – ekonomski in neekonomski kapital Selške doline, v soboto, 15. julija pa mednarodno konferenco z naslovom Dediščina – naše bogastvo. Pomenljiv naslov, ki ponuja vsebine, ki so vedno aktualne in izziv za naše mesto in podeželje. Veseli me, da bodo na dogodkih sodelovali referenčni predavatelji, ki bodo odgovarjali na aktualne vsebine, kako ohranjati naša mesta živa, kreativna, da bi mladi ostajali in se zavedali pomena dediščine tudi za današnji čas. S projektom bomo iskali dobre prakse prenosa znanja in veščin s starejših na mlajšo generacijo ter umeščanja zgodovinske in kulturne dediščine za razvoj podeželja.

Sobota, 15. julij 2017

MEDNARODNA KONFERENCA: DEDIŠČINA – NAŠE BOGASTVO

OD 8.30 DO 14.00

KRAJ: Boncljeva hiša, moderatorica Minca Rihtaršič

8.30–9.00

registracija udeležencev

9.00

POZDRAV: mag. Anton Luznar, župan Občine Železniki

NAGOVOR: mag. Andreja Ravnihar Megušar, vodja evropskega programa Europe2gether

SLOVESNO ODPRTJE: veleposlanica Češke republike, nj. eksc. gospa Věra Zemanová

REFERATI:

- Digitalne zgodbe zgodovinskih mest, Mateja Hafner Dolenc, Združenje zgodovinskih mest Slovenije,
- Stavbna dediščina na Selškem, Bojan Rihtaršič, podjetje Rihtaršič arhitektura,
- Veličina arhitekta Jožeta Plečnika, Irena Vesel in Mateja Kavčič, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

11.00–11.30

ODMOR: Novinarska konferenca

- Primer vključevanja naravne in kulturne dediščine Selške doline v turistično ponudbo, mag. Miha Markelj, Fakulteta za humanistične študije Koper,
- Dežela kozolcev, Rupert Gole, župan Občine Šentrupert,
- Čipka iz Lepoglave na Unescovem seznamu nesnovne kulturne dediščine, dr. Tihana Petrovič Leš, Občina Lepoglava,
- Škofjeloški pasijon – od Selc do Unesca, Alojzij Pavel Florjančič, dolgoletni urednik Pasijonskih doneskov

Beseda sodelujočih na mednarodni konferenci Dediščina – naše bogatstvo

Sobota, 15. julij 2017, od 8.30 do 14.00, Boncljeva hiša

Mateja Hafner Dolenc, generalna sekretarka Združenja zgodovinskih mest Slovenije

Digitalne zgodbe zgodovinskih mest, ki nagovarjajo mlade

V Združenju zgodovinskih mest Slovenije smo ugotovili, da je kulturna dediščina malih zgodovinskih mest še premalo izkoriščena razvojna priložnost, hkrati pa smo se ves čas zavedali, da danes za predstavitev kulturne dediščine niso



Mateja Hafner Dolenc na konferenci Digitalne zgodbe za občinstvo, april 2017 – refleksija z dijaki Gimnazije Škofja Loka / Foto: arhiv avtorice

več zadostni klasični načini, pač pa je potrebno izjemno zanimive zgodbe, ki nastajajo v mestih, povedati na sodoben način in ob pomoči sodobnih tehnologij. Zavedamo se, da predstavitev kulturne dediščine v mestnih središčih (kulturni spomeniki) ali nepremične v muzejih potrebuje nov inovativen pristop, ki danes nujno vključuje sodobne tehnologije.

Zato smo pripravili projekt, ga prijavi na razpis Creative Europe in bili uspešni. Tako smo prav sedaj sredi izvajanja projekta Distory (Digital stories of small historic towns – Digitalne zgodbe majhnih zgodovinskih mest). Največji uspeh projekta je, da lahko prav s pomočjo sodobnih tehnologij nagovarjamo mlade in jih navdušujemo ali vsaj seznanjamo s kulturno dediščino. Mlade smo povabili k snovanju filmov z naslovom Digitalna zgodba mojega mesta in to s pomočjo orodja, ki ga stalno uporabljajo in je ves čas pri roki ali v roki – njihovega telefona. Jeseni bo tako nastalo (ob sodelovanju profesorjev-mentorjev) več kot sto digitalnih zgodb, ki jih bomo mesta, članice Združenja, uporabila za promocijo mest in kulturne dediščine.

Jernej Hudolin, generalni direktor Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Kaj nam govori Plečnik na Selškem?

Sožitje arhitekture in narave. Sožitje starega in novega. Simbolika v celoti in v detajlu.

Najprej dejstva. Plečnikove arhitekture je v Selški dolini malo. Več je njegove interpretacije skozi njegove učence in



Jernej Hudolin / Foto: arhiv avtorja

sodelavce. Kar pa je njegovega, je globoko osebno, do kraja premišljeno in tako tudi izvedeno. Začnimo s skromnejšim, to je pokopališčem v Selcih. Plečnikov predlog ureditve je posegel v osnovni koncept, to je postavitve grobnih polj in njihovega razmerja do ostalega prostora znotraj pokopališkega obzidja. Celotno kompozicijo je omehčal s cipresnimi zasaditvami, ki simbolno vračajo pokojne v naravo. Vhod je preprost, a za prostor vseeno monumentalen. Bistvo, veliko tudi o arhitektu, pa pravzaprav povesta napisa levo in desno ob vhodu: Popotnik postoj, kar si ti, smo bili tudi mi. Resnico poslušaj, kar smo mi, boš tudi ti.

Spomenik žrtvam v Dolenji vasi je zagotovo eno njegovih najbolj subtilnih del. Težo dogodka druge svetovne vojne je umetnik prelil v eno samo simboliko. V razmerje med življenjem in smrtjo, v odnos med stihijo in popolnostjo ureditve. V bistvu brezčasna arhitektura molka, spoštovanja in razmišljanja. Že njegov odnos ob gradnji in prisotnost na otvoritvi odražata posebnost. Ni naključje, da ima spomenik status spomenika državnega pomena. In lepo bi bilo, če bi v bližnji prihodnosti dočakal potrebne obnovitvene posege, predvsem ureditve dostopne poti, drevoreda in neposredne okolice.

Med deli njegovih učencev na Selškem zagotovo izstopa Bitenčeva cerkev sv. Lucije v Dražgošah. Čudovita arhitektura, zagotovo vredna, da jo sedanjí in bodoči rodovi spoštljivo ohranjajo.

Mag. Miha Markelj, Fakulteta za humanistične študije Koper

Primer vključevanja naravne in kulturne dediščine Selške doline v turistično ponudbo

Med območja v Sloveniji, kjer je krajinska komponenta pokrajine še posebno izstopajoča, sodi območje zgornjega dela Selške doline. Vasice na južnih prepadnih stenah Ratišovskega pogorja so zaradi zgodovinskih ter naravnogeografskih danosti po Strategiji prostorskega razvoja Slovenije uvrščene med območja, ki veljajo kot prepoznavna območja Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena pokrajine. Zgornji del Selške doline pa kljub veliki količini naravnih in kulturnih bogastev danes ne predstavlja pomembne turistične točke. Z vidika turističnega razvoja območja bi ga lahko označili kot turistično nerazvito območje, ki na kratki rok ne izkazuje možnosti za turistični razvoj in predstavlja periferno območje večjih turističnih centrov v bližini. V okviru predstavitve bom poskušal predstaviti skriti potencial, ki ga skrivata naravna in kulturna komponenta v teh krajih ter proces prepoznavanja in vključevanja naravnih in kulturnih danosti v turistične produkte.



Mag. Miha Markelj (desno) v družbi župana Železnikov mag. Antona Luznarja in županje Innichena Rosmarie Burgmann / Foto: Andrej Tarfila

Rupert Gole, župan Občine Šentrupert

Pozdrav iz Dežele kozolcev

V Deželi kozolcev se lahko pohvalimo z leseno čipko – edinstvenim dodatkom marsikaterega toplarja. Prvi muzej s kozolci na prostem na svetu je inovativni projekt Občine Šentrupert, v okviru katerega ponosno in skrbno ohranjamo snovno in nesnovno dediščino. Združujemo izjemne posameznike, ki prenašajo znanje naših prednikov o življenju na podeželju, opravilih, obrteh in o ljudskem izročilu. Ob aktivnih prizadevanjih za vpis kozolca na seznam svetovne kulturne dediščine organizacije Unesco smo pripravili raznovrstne programe za zaključene skupine in naključne obiskovalce. Postajamo prizorišče doživetij: porok in drugih praznovanj, koncertov, predstav na prostem in teambuilding programov. Naj velja vabilo: pridi, doživi, deli (znanje)!



Lesena čipka, fotografirana na Jurgličevem toplarju v Deželi kozolcev

Alojzij Pavel Florjančič, dolgoletni urednik Pasijonskih doneskov

Škofjeloški pasijon – od Selc do Unesca

Škofjeloški pasijon (v latinskem izvorniku Processio in die Parasceues – Procesija velikega petka) očeta Romualda je leta 1999 in leta 2000 po dvestoletni prekinitvi, ponovno popeljal po ulicah mesta Škofja Loka Magister processionis – režiser Marjan Kokalj iz Topolj nad Selci. Naslednja uprizoritev je bila načrtovana za leto 2006. Zaradi političnih zapletov pa



jo je bilo mogoče uprizoriti šele po treh letih. Da se kaj takega z nadvse pomembno slovensko kulturno dediščino ne bi več ponovilo, je bilo treba Škofjeloški pasijon zaščititi. Tako je bil Škofjeloški pasijon leta 2008 kot prva enota vpisan v slovenski Register žive kulturne dediščine, leta 2016 pa še v Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva kot prvi iz Slovenije.



Pater Marjan Kokalj DJ, režiser prve ponovne uprizoritve Škofjeloškega pasijona leta 1999 in 2000

Mednarodni znanstveni simpozij z naslovom Pasijoni v Evropi – Bogata dediščina za prihodnost v organizaciji Občine Škofja Loka (koordinatorka mag. Andreja R. Megušar) leta 2011.

Simpozij, ki je prav tako potekal v okviru evropskega programa Evropa za državljane, je predstavljal pomemben preboj pri prepoznavanju Škofjeloškega pasijona v mednarodni družini pasijonov, torej združenju Europassion. Tudi državne institucije so na simpoziju prepoznale Škofjeloški pasijon kot tisto enoto, ki bi se lahko uvrstila na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Zbrali so se slovenski in tuji strokovnjaki, predstavniki pristojnih državnih in občinskih institucij, predstavniki različnih društev, zavodov ter vsa ostala zainteresirana javnost, ki jih še danes povezuje ohranjanje te edinstvene žive kulturne dediščine Evrope – pasijonskega izročila.

Pomen slovenske kulturne dediščine v izseljenstvu

V sklopu 55. Čipkarskih dni v Železnikih pričakujejo tudi goste iz Slovenskega katoliškega, pevskega in kulturnega društva Slomšek z Maasmecheln v Belgiji na čelu s predsednikom

Stanetom Revinškom. V četrtek, 13. julija, bo na slovesnem odprtju predstavil zgodovino slovenskih izseljencev v belgijskem Limburgu. Stane Revinšek je predstavnik tretjega rodu Slovencev



Stane Revinšek (skrajno levo) v prostorih Evropske komisije v Bruslju / Foto: arhiv društva

LETO ARHITEKTA JOŽETA PLEČNIKA

Letošnje leto je Plečnikovo leto, saj mineva 145 let od rojstva in 60 let od smrti slavnega arhitekta. Veseli smo in ponosni, da smo uspeli pripraviti program, ki je privabil selško in slovensko strokovno javnost kot tudi strokovno javnost naših pobratenih mest. Nena zadnje gostimo predstavnike občin, ki jim je ta tema blizu, se z njo profesionalno ukvarjajo. K sodelovanju smo povabili tudi Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ki ga vodi domačin iz Železnikov Jernej Hudolin. Tudi to temo smo uvrstili na konferenco in obenem pripravili še fotografsko razstavo Tatjane Splichal z naslovom Plečnikova luč. Naša častna gostja ki bo 15. julija odpirala konferenco, bo veleposlanica Češke republike, nj. eksc. Věra Zemanová.

v Belgiji, ki so odšli na delo v belgijske rudnike. Že vrsto let je predsednik Slovenskega katoliškega, pevskega in kulturnega društva Slomšek, čigar cilj je med slovenskimi izseljenci v Belgiji ohranjati, kar jim je bilo posredovano od prednikov in jim je sveto: vera, pesem, jezik in običaji,

ter to prenašati na potomce, da ne bodo pozabili, od kod izvirajo. V sklopu društva delujejo tudi mešani, moški in ženski zbor, ki nastopajo po vsej Belgiji ter v sosednjih državah in tudi v Sloveniji. Revinšek ponosno pravi: »Bodimo zvesti narodu, pesmi, besedi in slovenski kulturi!«

Mož sploh ni vedel, da zna klekljati

Šestinsedemdesetletna Marjana Trpin iz Železnikov je mojstrica klekljanja, predvsem pa nadvse iskriva in prijetna sogovornica. Klekljanja se je začela učiti s šestimi leti, ko se je ob osnovni šoli vpisala še v čipkarsko šolo, ki jo je obiskovala vseh osem let. Potem pa punklja ni vzela v roke vse do odhoda v pokoj. Od takrat je minilo že dvajset let, v tem času pa so pod njenimi rokami nastale številne čipke.

MONIKA TAVČAR

Kakšne spomine imate na Čipkarsko šolo v Železnikih?

Klekljam od šestega leta, čipkarsko šolo sem obiskovala ob osnovni šoli. Bila sem kar živahen otrok, zelo rada sem se potepala in hodila okrog. Zato me je v šolo vpisala stara mama, da je vsaj za dve uri na dan vedela, kje sem. (smeh) Klekljanja smo se učile vsak dan od dveh do štirih popoldne. Vsa leta nas je učila Tončka Primožič iz Železnikov, ki je bila prva izšolana domača učiteljica.

Potem pa vas po osnovni šoli klekljanje ni več zanimalo?

Ko sem v Železnikih zaključila šolo in se vpisala naprej, sem domov prinesla punkelj in ga spravila na podstreho, kjer je ostal, dokler se nisem upokojila.

Vmes nisem nič klekljala, tako da mož vsa leta sploh ni vedel, da znam klekljati (smeh). In po toliko letih sem se vsega spomnila! Na začetku se je sicer kdaj zgodilo, da mi kakšna bolj zahtevna reč ni šla, a sem vztrajala, čeprav sem morala kdaj tudi kaj popraviti in podreti. Zdaj pa zelo rada sedem za punkelj.

Kaj največ ustvarjate?

Delam samo najbolj zahtevne vzorce iz tankega sukancančevilk 80 in vsakvzorec naredim samo enkrat.

Je čipka danes iskan izdelek domače umetnostne obrti?

Čipke in ročnega dela danes žal ne cenijo dovolj. Samo pomislite, če za eno čipko porabim tristo ur dela, in če bi zaračunala le en evro na uro, je to tristo evrov, kar pa se marsikomu zdi predrago. Zato jaz svojih čipk ne prodajam, ampak

jih podarim svojim najbližjim, družini in prijateljem ob osebnih praznikih, obletnicah in podobno. In vsak jo je zelo vesel!

Za ohranjanje tradicije klekljanja se v Selški dolini ni bati, kajne?

Ne, verjamem da ne. Čipkarska šola v Železnikih letos praznuje 110-letnico ustanovitve, danes jo obiskuje več kot 130 učenk in tudi učencev, jih moram zelo pohvaliti. V času mojega otroštva nas je bilo le okrog dvajset.

Ste tudi vi predali znanje klekljanja naprej?

Ja, vnukinjo sem naučila klekljati, hodila je tudi v čipkarsko šolo, a očitno se ponavlja ista zgodba kot pri meni. Ko je končala Osnovno šolo v Železnikih, je nesla punkelj na vrh, na podstreho, kjer jo bo očitno počakal, dokler se ne bo upokojila. (smeh)



Marjana Trpin na 54. Čipkarskih dnevih v vlogi ene od članic ocenjevalne komisije / Foto: Sabina Romšak

Kangla, kanglica, »Kanglca«

MARTIN PINTAR,
TURISTIČNO DRUŠTVO ŽELEZNIKI

Če se za začetek vprašamo, kaj vse se lahko skriva pod imeni v naslovu, je to lepo število uporabnih predmetov, kot so kangla ali kanglica za zalivanje rož, kangla za oddajanje mleka, kanglica za mleko ... Pod imenom kanglica se najde tudi zbirka pesmi Otona Župančiča in samostojni izvod iz zbirke Čebelica. Kanglica se pojavlja v vsem znani igri gnilo jajce – in še kaj bi se našlo.

V tem primeru pa bi se rad osredotočil zgolj na kanglico za mleko, to po celem svetu znano posodo, ki se že dobrih 150 let najpogosteje pojavlja v emajlirani izvedbi, starejše verzije so bile bakrene, iz pokositrane ali pocinkane pločevine, v novejšem času tudi aluminijaste, zadnjih nekaj desetletij pa emajlirano kanglico skuša izriniti izvedba iz sodobnih materialov, ki pa v tem primeru ne uspeva najbolje. Lahko bi rekli, da je emajlirana kanglica eden od tistih predmetov, ki se v svoji prepoznavni obliki z nekaj značilnimi potezami posameznega proizvajalca pojavlja po celem svetu in se od nastanka pa do danes ni bistveno spremenila.

In prav tako je z vzdevkom »Kanglca«, ki že dolgo let pripada Železnikarjem, pojavljajo se le različne interpretacije. To ime so ustvarili hudomušni sosede, tako kot so tudi drugi kraji dobili svoje ime, in sicer po izraziti značilnosti. Med domačini in v širši okolici, kjer to ime poznajo, krožijo različne interpretacije o izvoru imena.

Na edinstveni razstavi kanglic, ki bo na ogled med 14. in 16. julijem v Špendalovi hiši v starem delu Železnikov, bomo ob številnih primerih, kje vse se kanglica v Železnikih pojavlja, izvedeli več tudi o izvoru imena.

Vabimo vas, da na razstavo prinesete tudi svojo kanglico, da se dogovorimo o njenem mestu v stalni zbirki »kanglc« v Železnikih.



Kangla / Foto: arhiv društva

TEKMOVANJE V KLEKLJANJU NA 55. ČIPKARSKIH DNEVIH V ŽELEZNIKIH

Tekmovanje se bo odvijalo v **nedeljo, 16. julija 2017, ob 15. uri na prireditvenem prostoru pred plavžem. Trajalo bo 30 minut.**

Klekljali boste čipko v tehniki široki ris. Potrebujete 8 parov klekeljnov, navitih z bombažnim sukancem št. 30. Ves potreben pribor za klekljanje prinesite s seboj.

Tekmovalcem, uvrščenim od 1. do 5. mesta, bomo podelili priznanja in nagrade. **Tekmovalci se prijavijo in prevzamejo vzorec ob 14. uri v Lovskem domu.**

Veselimo se vaših prijav in obiska!



Klekljamo malo drugače

13. julij, od 10. do 12. ure, Mladinski center Železniki
Čipkarska šola Železniki – »Klekljamo malo drugače«
Mentorice: Irena Benedičič, Irma Prevc, Jera Šuštar

Beseda ustvarjalcev Čipkarskih dni



Katja Mohorič Bonča, Gregor Habjan in Nataša Habjan

Gregor Habjan, direktor Javnega zavoda Ratitovec

Čipkarski dnevi so z vidika zgodovine, prenašanja oz. prikazovanja starodavnih običajev, kulture in turizma poleg Dneva teric v Davči najpomembnejši dogodek v Selški dolini. Dogodek se skoraj v vseh točkah močno dotika tudi dejavnosti Javnega zavoda Ratitovec. Glede na potrebe in naše zmožnosti se skušamo kar najbolj vključiti v zgodbo, ki jo čipkarski dnevi pišejo skozi zgodovino, jo podpreti ter sodelovati v njej. Tovrstne prireditve je treba ohranjati, jih dopoljevati in pridobivati kakovost z vsako izvedbo posebej.

Katja Mohorič Bonča, Muzej Železniki, Javni zavod Ratitovec

Na razstavah klekljanih čipk ob vsakoletnih čipkarskih dnevih razmišljam o tem luknjičastem izdelku, ki je leta 1963 dal povod za prireditev v Železnikih. V šestdesetih letih

20. stoletja je bilo klekljanje obrt, ki je izginjala. Njen ekonomski učinek, tako potreben in zaželen vse od propada železarstva, zaradi industrializacije takrat ni bil več ključen. V tem družbenem kontekstu, ko je zaživela tudi ideja o turistični prireditvi s čipko v imenu, je stopil v ospredje neekonomski pogled na čipke. Klekljanje je danes sestavina lokalne kulturne identitete, pomeni ustvarjanje, medgeneracijsko prenašanje znanja klekljanja, druženje in krajevno prepoznavnost.

Nataša Habjan, TIC Železniki, Javni zavod Ratitovec

Čipkarski dnevi so s turističnega vidika zelo pomembna prireditve v Železnikih, saj je znana tako v Sloveniji kot v tujini, predvsem v državah, kjer prav tako poznajo klekljanje. Čipkarski dnevi, letos že 55. po vrsti, v Železnike vsako leto privabijo veliko število obiskovalcev. Leto za letom opazujem

te obiskovalce, ki so zelo različni. V prvi vrsti so to klekljarice, ki jih zanima, kaj so ustvarile druge klekljarice, s seboj pripeljejo partnerje, spremljevalce in cele družine. Ker pa gre za širše prepoznavno in odmevno prireditev, Čipkarske dneve pridejo pogledat tudi tako imenovani nepoznavalci klekljane čipke. Od nas odhajajo navdušeni tako prvi kot drugi.

Irena Benedičič, Osnovna šola Železniki, Čipkarska šola

Čipkarsko šolo Železniki, ki deluje pod okriljem in v prostorih Osnovne šole Železniki, finančno podpira Občina Železniki. Starši vpisanih učencev pa krijejo stroške nakupa materiala in vzorcev. S tem namenja priznanje vsem tistim, ki se čipki posvečajo danes. Prav na ta način je dosegla največji razcvet. Letos je v čipkarsko šolo vpisanih nekaj več kot 130 učenec in učencev na matični šoli v Železnikih ter na podružnicah v Davči in Selcih. Otroke začnemo za klekljanje navduševati že v vrtcu. Prizadevamo si ohranjati tradicijo na tem področju, razširiti znanje klekljanja na vse večji delež naše mladine in ne nazadnje v klekljanje na našem področju vnašati vedno več znanja in ustvarjalnosti. Le na tak način bo čipka postala cenjen umetniški izdelek, kar zdaj premalo velja.



Irena Benedičič / Foto: arhiv avtorice

KLEKLJANJE SLOVENSKE ČIPKE

MOJCA ŠIFRER BULOVEC, LOŠKI MUZEJ ŠKOFJA LOKA
MOJCA FERLE, MESTNI MUZEJ LJUBLJANA, MUZEJ IN
GALERIJE MESTA LJUBLJANE

Klekljanje slovenske čipke ima na območju Slovenije skoraj stoletno neprekinjeno tradicijo. Razvilo se je na ozemlju Slovenije, ki je po 1. svetovni vojni pripadlo Kraljevini Jugoslaviji. Za klekljano slovensko čipko so značilni motivi, povzeti tudi po ljudskih motivih in ornamentih ali pa so bili oblikovani na novo. Vodilno vlogo pri nastanku klekljanja slovenske čipke je imela Ljubljana kot slovenska prestolnica, v kateri so delovale ustanove, ki so v določenem zgodovinskem trenutku prevzemale pobudo in usmerjale razvoj klekljane slovenske čipke. Pri svojem delu so se v veliki meri usmerjale proti klekljarskima območjema Poljanske in Selške doline s središči v Žireh, Gorenji vasi in Železnikih. Enota Klekljanje slovenske čipke je bila leta 2015 vpisana v Register žive kulturne dediščine Slovenije. Skupaj z enoto Klekljanje idrijske čipke je bilo klekljanje čipk leta 2016 razglašeno za živo mojstrovino državnega pomena.

Sreda, 12. julij 2017

»KLEKLJANJE – EKONOMSKI IN NEEKONOMSKI KAPITAL SELŠKE DOLINE«

KRAJ: Kulturni dom Železniki

19.00

POZDRAV: Gregor Habjan, direktor Javnega zavoda Ratitovec, mag. Anton Luznar, župan Občine Železniki

REFERATI:

- mag. Anja Jerin, Slovenski etnografski muzej,
- Mojca Ferle, Mestni muzej Ljubljana, Muzej in galerije mesta Ljubljane,
- Mojca Šifrer Bulovec, Loški muzej,
- Katja Mohorič Bonča, Muzej Železniki, Javni zavod Ratitovec

KULTURNI PROGRAM: Folklorna skupina Selca, mentorica Sonja Čenčič

Pesem nočnega čuvaja v Železnikih

Tudi letos se bo na Čipkarskih dnevih slišala znamenita pesem nočnega čuvaja. Pesem je nastala pred prvo svetovno vojno, ko je Železnike zajel strašen požar. Pogorele so vse hiše, ostala je le Plnada. Ker so se bali ponovnega požara, so uvedli »vahtarja«, ki je predvsem poleti, ko je bila možnost požarov največja, hodil ponoči naokrog in ob določenih urah pel svojo pesem. Letos jo bo ponovno zapel tenorist **Janez Lotrič**.

Pesem nočnega čuvaja v Železnikih

Ura je deset odbila v turnu svetega Antona:
vas varuj ognja noč in dan
Bog pa ljubi svet Florjan.

Ura je enajst odbila v turnu svetega Antona:
varujte se ognja in otrok,
da ne bo prevelik jok.

Ura je polnoč odbila v turnu svetega Antona:
mirno spite kot v raj,
saj vas varje vaš čuvaj.

Ura je eno odbila v turnu svetega Antona:
varujte se ognja in ljudi,
da vam ne bodo preveč dolžni.

Ura je že dve odbila v turnu svetega Antona:
petelin je že tudi odpel,
dan se delat bo začel.

Ura je že tri odbila v turnu svetega Antona:
nas varuj ognja noč in dan
Bog pa ljubi svet Florjan.

Ura je že štiri odbila v turnu svetega Antona:
vsi boste morali kmalu vstati,
jaz pa lahko odšel bom spat.

(Zapisal Blaž Gortnar)

Innichen, 9. september 2017

ODPRTJE RAZSTAVE SORICA#ZARZ-ARCHITECTURE OF SPACE IN DETAILS

AVTORJA: Bojan in Minca Rihtaršič

Razstava bo predstavila fotografije in risbe lokalnih arhitekturnih detajlov še ohranjene naselbinske dediščine Sorice in okolice s področja naselitve – kolonizacije populacije z območja Innichena oz. Pustriške doline v 13. stoletju. Mnogi detajli in žal tudi celote izginjajo, z njimi tudi znanja in obrtne spretnosti v gradnji ter obdelavi lesa, kovine, kamna, posebno skrila. Ne smemo prezreti pomena za našo lokalno identiteto, tudi turistično. Mogoče bo to priložnost, da ponovno odkrijemo vrednote in posebnosti v domačem okolju in se trudimo, da se ohranijo tudi za naslednike.

Razstava poteka v okviru evropskega projekta Europe2gether.



Arhitektura prostora v detajlih / Foto: Bojan in Minca Rihtaršič

Sprehod skozi zgodovino Čipkarskih dni



Čipkarska šola / Foto: arhiv Turističnega društva Železniki



Na Logu. Z leve: Špendalova Tončka, Lencova Olga, Špendalova Marta, Vahtarjeva Marinka, Švijov Janez, Podlončanov Franci, Podlončanov Nejc, zadaj stoji Bundov Milan. / Foto: Franc Weiffenbach, l. 1943



Klekljano cvetje / Foto: arhiv Turističnega društva Železniki



Spodaj pod mizo z leve čepijo: Tilka Vodenik - Štalcova, Veronika Benedičič - Groharjeva. Z leve stojijo: Anica Rakovec - Štalcova, Maruša Lotrič - Bebarjeva, Cilka Benedik - Johančkova / Foto: arhiv Anice Rakovec, fotografija posneta okoli l. 1955



Z leve: Julka Mohorič - Lojskova, Milena Cvek - Cvekova, Cirila Demšar - Karlincova, Ivanka Keržar - Dešmanova, zadaj klekljata Uršula in Tadeja / Foto: arhiv Turističnega društva Železniki



Ob punklju se dobimo / Foto: arhiv Turističnega društva Železniki



Tekmovanje v klekljanju / Foto: arhiv Turističnega društva Železniki

Vsebina razstav

KULTURNI DOM:

- Čipkarska šola Železniki
- Ko srce zaigra, od čipke do slike, razstavlja Meta Markelj
- Zakladnica čipk iz preteklosti, razstavlja Turistično društvo Železniki
- Predstavitel del Društva Baška dediščina
- Po sledih čipke v Sloveniji, filatelistična razstava, razstavlja Mitja Jančar
- Plečnikova luč, fotografska razstava, avtorica Tatjana Splival
- Klekljan nakit, razstavlja Irena Čufar

GALERIJA MUZEJA:

- Razstava čipk klekljaric iz Železnikov
- Lepoglavska čipka

V ŠPENDALOVI HIŠI:

Razstava »kanglc«

V STAREM DELU MESTA:

- Razstava čipk na oknih hiš

TEKMOVANJA ZA ZLATO ČIPKO

Od 17. 6. do 16. 7. se odvijajo v naslednjih dejavnostih:

- KOLESARJENJE Železniki-Davča
Sobota, 8. 7. 2017, ob 10. uri (info: 051 330 329)
- RALLY po celotni občini Železniki
Izvedeno 30. 6. in 1. 7. 2017
- KEGLJANJE na kegljišču pri Meru
6. 7., 7. 7. in 8. 7. 2017 (info: 041 256 851)
- TENIS na igrišču pri bazenu v Železnikih
Sobota, 15. 7. 2017, ob 9. uri (info: 04 514 63 81)
- STRELJANJE na strelišču društva
Izvedeno 24. 6. 2017
- ODBOJKA NA MIVKI v Športnem parku Dašnica
Sobota, 15. 7. 2017, ob 10. uri (info: 041 362 588)
- TAROK v Gostilni Trnje
Sobota, 8. 7. 2017, ob 17. uri (info: 041 561 984)
- ŠAH v Gostilni Trnje
Izvedeno 17. 6. 2017
- FRTAVKANJE na terasi bazena v Železnikih
Nedelja, 9. 7. 2017, ob 16. uri (info: 04 514 63 81)
- 3D-LOKOSTRELSTVO na strelišču na Jesenovcu
Nedelja, 16. 7. 2017, od 9.30 dalje (info: 051 245 127)

RAZSTAVE SO ODPRTE

- Petek, 14. 7. 2017, od 16.00 do 21.00
- Sobota, 15. 7. 2017, od 10.00 do 21.00
- Nedelja, 16. 7. 2017, od 10.00 do 21.00

Muzej Železniki, Na plavžu 58, je odprt

- Četrtek, 13. 7. 2017, od 9.00 do 17.00
- Petek, 14. 7. 2017, od 9.00 do 19.00
- Sobota, 15. 7. 2017, od 9.00 do 19.00
- Nedelja, 16. 7. 2017, od 10.00 do 18.00

TIC Železniki, Na plavžu 58, je odprt

- Četrtek, 13. 7. 2017, od 9.00 do 17.00
- Petek, 14. 7. 2017, od 9.00 do 21.00
- Sobota, 15. 7. 2017, od 9.00 do 21.00
- Nedelja, 16. 7. 2017, od 10.00 do 21.00

NAPOVEDUJEMO:

Železniki, september 2017

KLEKLJARSKI TEČAJI ZA OBČANE

(mentorica Jana Rihtaršič) začetni 30-urni klekljarski tečaj (osnove klekljanja od kitice do ozkega risa), nadaljevalni 30-urni klekljarski tečaj (nadgradnja znanja klekljanja do širokega risa), 12-urna klekljarska delavnica zahtevnejših tehnik in elementov.

Program prireditvev

Četrtek, 13. julij 2017

ODPRTJE 55. ČIPKARSKIH DNI

10.00 – 12.00

Čipkarska šola Železniki – "Klekljamo malo drugače"

KRAJ: Mladinski center Železniki, mentorice: Irena Benedičič, Irma Prevc in Jera Šuštar

19.00

SLOVESNO ODPRTJE 55. ČIPKARSKIH DNI

KRAJ: Kulturni dom Železniki, moderatorica Jana Jenko

NAGOVORI: Tomaž Weiffenbach, predsednik Turističnega društva Železniki, mag. Anton Luznar, župan Občine Železniki Marijan Škvaric, župan Občine Lepoglava

REFERATI: Čipkarska šola Železniki od nekoč do danes – že 110 let! Katarina Primožič, Osnovna šola Železniki; Zgodovina slovenskih izseljencev v belgijskem Limburgu in pomen slovenske kulturne dediščine v izseljenstvu predsednik Stane Revinšek, Slovensko katoliško, pevsko in kulturno društvo Slomšek iz Maasmechelna (Belgija) Vloga razvojnih institucij pri ohranjanju nesnovne kulturne dediščine, Sanja Marija Pellis, direktorica Centra za idrijsko čipko

KULTURNI PROGRAM: Folklorna skupina Osnovna šola Železniki. Mentorica Andreja Bogataj Rant ; Folklorna skupina Vrtec pri Osnovni šoli Železniki, mentorica Darja Čufar

Petek, 14. julij 2017

STROKOVNA EKSKURZIJA Z OGLEDOM PRIMEROV DOBRIH PRAKS V IDRJI

Sobota, 15. julij 2017

MEDNARODNA KONFERENCA: DEDIŠČINA – NAŠE BOGASTVO

OD 8.30 DO 14.00

KRAJ: Boncljeva hiša, moderatorica Minca Rihtaršič

8.30–9.00

registracija udeležencev

9.00

POZDRAV: mag. Anton Luznar, župan Občine Železniki

NAGOVOR: mag. Andreja Ravnihar Megušar
vodja evropskega programa Europe2gether

SLOVESNO ODPRTJE: veleposlanica Češke republike, nj. eksc. gospa Věra Zemanová

REFERATI: Digitalne zgodbe zgodovinskih mest, Mateja Hafner Dolenc, Združenje zgodovinskih mest Slovenije; **Stavbna dediščina na Selškem**, Bojan Rihtaršič, podjetje Rihtaršič arhitektura; **Veličina arhitekta Jožeta Plečnika**, Irena Vesel in Mateja Kavčič, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

11.00–11.30

ODMOR: Novinarska konferenca

Primer vključevanja naravne in kulturne dediščine Selške doline v turistično ponudbo, mag. Miha Markelj, Fakulteta za humanistične študije Koper; **Dežela kozolcev**, Rupert Gole, župan Občine Šentrupert; **Čipka iz Lepoglave na Unescovem seznamu nesnovne kulturne dediščine**, dr. Tihana Petrovič Leš, Občina Lepoglava; **Škofjeloški pasijon – od Selc do Unesca**, Alojzij Pavel Florjančič, dolgoletni urednik Pasijonskih doneskov

Ob 17. uri: Nogometna tekma ledik : oženjeni v Njivici;

Ob 18. uri: Otroški živžav z zabavnim programom s čarodejem Tonijem pred plavžem ;

Ob 19.30: Predstavitel starega običaja »pobiranje kranceljnov«; **Ob 20.30:** Nastop pihalnih orkestror; **Ob 21. uri:** Prikaz kovanja žebeljev – »Izdelaj si kovan žebelj«; **Ob 21. uri:** Nastop domače skupine »3=pjančki« pred plavžem; **Ob 22. uri:** Zabavna prireditev s skupino »Victory« pred plavžem. vsako polno uro od 22.00 do 2.00 pesem nočnega čuvaja v izvedbi tenorista Janeza Lotriča

Nedelja, 16. julij 2017

PREDSTAVITEV DOMAČE DEDIŠČINE S SPREVODOM

Ob 10. uri: Sv. maša za klekljarice in turistične delavce v cerkvi sv. Antona Puščavnika v Železnikih; **Od 10. ure dalje:** Predstavitel domačih obrti in tržnica v starem delu Železnikov; **Od 11. do 14. ure:** Nastop lajnarjev na različnih lokacijah v starem delu Železnikov; **Od 11. do 14. ure:** Klekljanje na prostem na različnih lokacijah v starem delu Železnikov; **Ob 14. uri:** Klekljarski sprevod od Češnjice do Plavža *; **Od 15.00 dalje:** Prikaz kovanja žebeljev – »Izdelaj si kovan žebelj«; **Ob 15. uri:** Vseslovensko tekmovanje otrok in odraslih v klekljanju pred plavžem; **Ob 16. uri:** Zabavna prireditev z ansamblom »SLOVENSKI ZVOKI« pred plavžem; **Ob 17. uri:** Podelitev priznanj in nagrad za klekljarska in športna tekmovanja

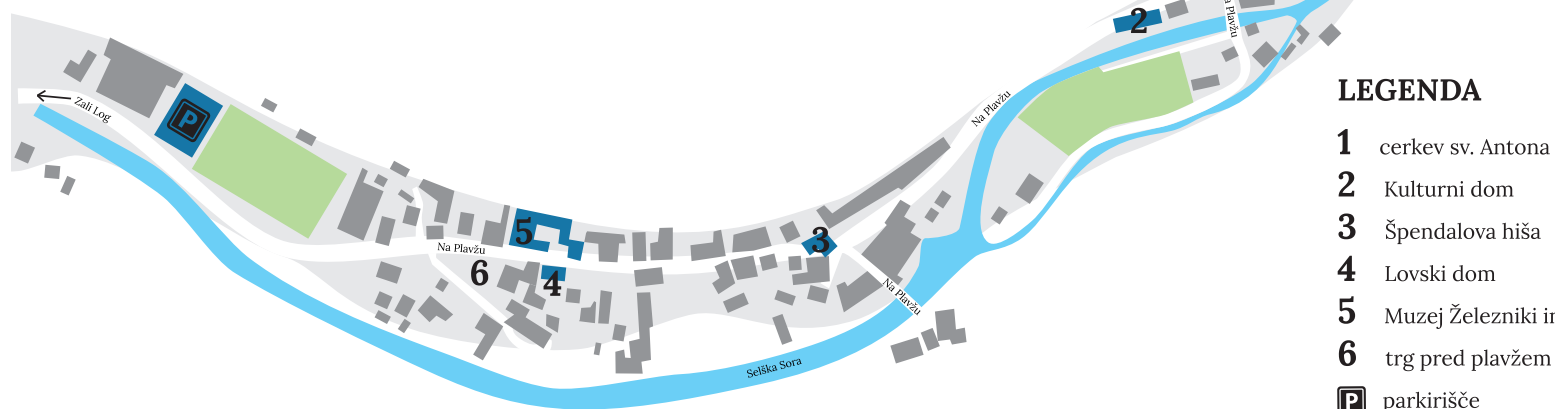
BREZPLAČNI PREVOZI DO PRIREDITVE

Kot vsako leto, tako tudi letos z našimi zvestimi sponzorji organiziramo brezplačni kombi prevoz na relaciji Češnjica – Plavž – Češnjica. Kombi bo pobiral po postajah v soboto, 15.7.2017 od 21.00 do 3.00 zjutraj, v nedeljo pa od 15.00 do 22.00. Na plavžu v bližini prireditvenega prostora smo zelo omejeni s prostorom in tudi parkirnimi mesti. Zato prosimo obiskovalce, da parkirajo na velikem parkirišču pri Domelu ter se poslužijo kombi prevoza na prireditveni prostor.

OBVESTILO ZA OBISKOVALCE PRIREDITVE:

V nedeljo, 16. julija 2017, bo zaradi klekljarskega sprevoda med 14. in 15. uro popolna zapora ceste skozi Železnike.

VSTOP NA VSE DOGODKE JE PROST!

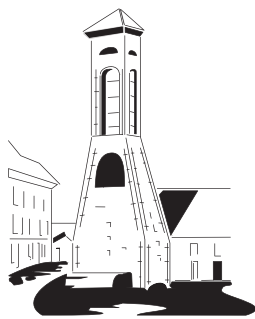


LEGENDA

- 1 cerkev sv. Antona
 - 2 Kulturni dom
 - 3 Špendalova hiša
 - 4 Lovski dom
 - 5 Muzej Železniki in Boncljeva hiša
 - 6 trg pred plavžem
- parkirišče

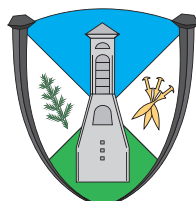
Prireditelji so omogočili

GLAVNI ORGANIZATOR



Turistično društvo Železniki

SOORGANIZATORJI



OBČINA ŽELEZNIKI

Muzej Železniki, Mladinski center Železniki, Muzejsko društvo Železniki, Osnovna šola Železniki – Čipkarska šola

JAVNI ZAVOD
RATITOVEC
ŽELEZNIKI

GENERALNI POKROVITELJ KLEKLJARSKEGA SPREVODA

DOMEL[®]

POKROVITELJA PRIZNANJ ZA TEKMOVANJA ZA ZLATO ČIPKO

Uokvirjanje slik Peter Štalec s.p.
Avtoservis Bernik Boštjan s.p.

GENERALNI POKROVITELJ TEKMOVANJA V KLEKLJANJU



POKROVITELJ OTROŠKEGA ŽIV ŽAVA

LOTRIČ
METROLOGY

MEDIJSKA POKROVITELJA



Gorenjski Glas

POKROVITELJA TRANSPORTA IN LOGISTIKE

DSV

ANSI transport

OSTALI SPONZORJI



POKROVITELJ ODDIHA PROSTOVOLJCEV



Martina Pfajfar s.p.
gsm: 041/437-742



POKROVITELJA BREZPLAČNEGA PREVOZA NA RELACIJI PLAVŽ-ČEŠNJICA-PLAVŽ

SOBOTA, 15. 7. 2017
OD 21. URE DO 3. URE
Prevoz oseb Thaler Drago s.p.

NEDELJA, 16. 7. 2017
OD 15. URE DO 22. URE
Prevoz blaga, oseb in
posredništvo Špik Ivan s.p.

Gostišče pri Zalogarju, Cvetje in darila »Klavdija«, Vistop d.o.o., Gostilna pri Slavcu, Kemperle kovinostrugarstvo d.o.o., Niko Železniki, Območna obrtna zbornica, Frizerski salon Karmen, Avto B Benedik Domen s.p., Atelje Urša Kačar Miro s.p., Sariko d.o.o., Frizerski salon Julija, Frizerski salon »Mira Marija« s.p., Trgovina Miramar, Ključavničarstvo Šmid Boris s.p., Čipke Mojca Jernej Jemc s.p., Pinoli d.o.o., Klemen Brdnik, Frizerski salon Mateja, Loška zadruga, Anton Šmid s.p., Tiskarna Mesec, David Mesec, Izdelovanje dražgoških kruhkov, Cirila Šmid s.p., Mebor d.o.o., Gostilna Macesen, Primož Pintar s.p., Agrad, Janez Rant s.p., Decop, d.o.o., Obrtnik d.d., Škofja Loka, Cvetličarstvo Mohorič



Po svetu

Kaj pa Arktika?

Najbolj običajna in pogosta poletna pot nas vodi na morje. Toda: ali ne bi bilo po svoje še bolj primerno, če se v poletni vročini podamo čisto na sever – na Arktiko. Če ne dejansko, pa vsaj na spletu ali v časopisu ...

MIHA NAGLIČ

Svetovni hladilnik

Kaj vse je Arktika, kje je? »Pri definiciji Arktike obstaja več meril, v splošnem pa velja, da je Arktika območje, ki obdaja severni zemljepisni tečaj in je omejeno s severnim tečajnikom oziroma arktičnim krogom (gre za mejo, severno, od katere Sonce vsaj en dan v letu ne vzide in eno noč ne zaide), julijsko izotermo 10 stopinj Celzija in gozdno mejo. Območje severno od tečajnika je veliko približno 20 milijonov kvadratnih kilometrov, kar je dvakrat več od Evrope in predstavlja štiri odstotke zemeljskega površja. Arktiko sestavlja Arktični ocean (imenovan tudi Severno ledeno morje) in pripadajoča morja ter območja kopnega, večinoma gre za permafrost (stalno zamrznjena tla) in tundro. Led prekriva manj kot tri petine Arktike, ta številka pa se zaradi segrevanja ozračja še niža. Nobe-na država ni lastnica severnega tečaja ali območij okoli njega, šest držav, ki mejijo na Arktični ocean (Kanada, Danska, Islandija, Norveška, Rusija in ZDA), pa je v bližini svojih obal upravičenih do 200 morskih milj (370 kilometrov) širokega ekonomskega območja. Finska in Švedska sicer

sedita v Arktičnem svetu, a nimata neposrednega dostopa do Arktičnega oceana. Toda ker omenjeno ozemlje sestavljajo geološko zelo stare kamnine, v katerih je veliko naravnih bogastev (odkri-li so železovo, bakrovo, nikljevo, kobaldovo rudo, nahajališča srebra, zlata, diamantov in fosfatov in velike zaloge fosilnih goriv, kot so premog, nafta in zemeljski plin), se države le stežka držijo nazaj pri svojih apetitih za izkoriščanje Arktike. Tajanje arktičnega ledu jim gre pri tem na roko, saj pomeni tanjša plast ledu lažje vrtnanje v morsko dno, s tem pa tudi nižje stroške.« Od vseh najbolj pomembno pa je dejstvo, da bi bil znatni dvig morske gladine katastrofa za ves obalni svet. »Dejstvo je, da se Arktika segreva vsaj dvakrat hitreje kot druga območja na Zemlji, izkoriščanje novih in novih zalog nafte in plina na tem območju pa bi pomenilo podnebno katastrofo. Po podatkih ameriškega geološkega instituta kar četrtnina skritih zalog fosilnih goriv leži severno od severnega tečajnika; 80 odstotkov teh zalog leži pod morskim dnom ... Strokovnjaki svarijo, da je skrajni sever Zemlje že nevarno blizu podnebne kritične točke – ali pa jo je celo že dosegel. Na obeh tečajih so prejšnjo zimo opazili

najnižjo plast ledu do zdaj, vsaj trikrat v zimskih mesecih pa so se temperature na skrajnem severu dvignile kar do desetih stopinj Celzija.« Kaj bo torej, če se 'svetovni hladilnik' pokvari? »Ko se led na morju taja, pušča za seboj temne dele v oceanu, ki vsrkajo več toplote v primerjavi z ledom, ki toploto odbija, kar sproži še dodatno tajanje ledu. Arktični led pomaga ohlajati temperaturo morja in zraka, saj se mnogo sončne toplote odbije nazaj v vesolje, kar pomeni, da Arktika igra vlogo nekakšnega svetovnega hladilnika. Zato bi imela domneva znanstvenikov, da bo severni tečaj do leta 2030 čez poletje ostal brez ledu, neslutene razsežnosti za celoten planet.« (Vir: Anja P. Jerič, MMC RTV SLO)

Največ dve stopinji

Harri Mäki-Reinikka, finski strokovnjak za okoljska vprašanja, opozarja, da je treba zaveze iz Pariza spoštovati; svetovna temperatura se ne sme dvigniti za več kot dve stopinji glede na predindustrijsko dobo. In poudari: »Če se temperatura na svetovni ravni dvigne za dve stopinji, to na Arktiki pomeni dvig za štiri do šest stopinj. Še bolj skrb vzbujajoče je dejstvo, da se led in sneg tajata hitreje od naših

predvidevanj, kar bo spremenilo sestavo vode v morjih ter dvignilo raven morja. Če se Rusija in ZDA ne strinjajo, da so podnebne spremembe resničnost ter da jih povzročajo s svojimi dejanji, pa se zelo težko usedomo za skupno mizo in začnemo reševati težave.«

Balkansko »nadmudrivanje«

»Tukaj je težava dvojna – Evropska unija tudi zaradi pritiska nemških in svetovnih bank Grčiji ne želi odpisati dolga, po drugi strani pa je edina stvar, ki jo Grčija zares pričakuje, ta, da ji bodo prej ko slej dolg odpisali. Gre za zgodbo, v kateri želijo drug drugega preten-tati, tipična balkanska metoda 'nadmudrivanja' in posledice so vidne – res se nič ne zgodi. Kajti Grčija se reform ni lotila zares, ampak se jih je lotila tako, da pokaže, da nekaj dela, v smislu 'ker nekaj delamo, nam bodo odpisali dolgove'. Evropska unija pa dejansko pričakuje, da bo Grčija izpolnila vse, kar od nje zahteva, čeprav vsi realno vedo, da se to ne bo zgodilo.« Tako je nedavno reprogramiranje silnega grškega dolga komentiral Boštjan Udovič (FDV), naš strokovnjak za diplomatske študije in mednarodno politično ekonomijo.



Tak je bil severni del planeta na satelitskem posnetku poleti 2016. Je letos beline že kaj manj? / Foto: Nasa



Nenavadno srečanje blizu severnega tečaja: severni medvedi »osvajajo« ameriško jurišno jedrsko podmornico USS Honolulu. / Foto: Wikipedija



Grki računajo na odpis dolgov, bankirji jim zanko okoli vratu še zategujejo. Kdo bo koga »nadmudril«? / Foto: Wikipedija

Da jih ne pozabimo ... (10)

Tetanus

DR. MED. JURIJ KURILLO

nalezljive bolezni



Čeprav tetanus ali mrtvični krč k sreči ne sodi med otroške nalezljive bolezni, je vendarle prav, da ne pozabimo tega izredno nevarnega obolenja. Domnevajo, da se na svetu vsako leto okuži s tetanusom kar milijon ljudi. V civilizacijsko razvitih deželah je ta bolezen zaradi velike precepljenosti prebivalstva in ustrezne zdravstvene oskrbe redka, pa vendar je bilo v Sloveniji med letoma 2000 in 2009 prijavi-tenih 19 obolenj s smrtnostjo 10 odstotkov. Pri nas obolevajo predvsem starejši necepljeni prebivalci, med katerimi so pogostejše ženske, vendar je lansko leto zbolel zaradi tetanusa tudi otrok, ki ni bil cepljen!

Povzročitelj bacil *Clostridium tetani* se v obliki spor pojavlja v normalnih iztrebkih živali (posebno konj) in človeka. Če se neka rana, nastala zaradi poškodbe ali živalskega ugriza, z njimi okuži, nastanejo ob ugodnih pogojih, posebno pri globlji ali ogojnjeni rani, bacili, ki izločajo tetanotoksin. Ta strup prehaja v živčno-mišični sistem in tam povzroči motnje delovanja, kar se pokaže s posebno hudimi krči.

Bolezen izbruhne po inkubaciji 3 do 23 dni; čim krajša je ta, tem hujši je potek bolezni. Tetanus se pojavlja v več oblikah: lahko je lokalni z okorelostjo mišic v neposredni bližini rane, najpogostejši in najhujši

pa je generaliziran, ki zajame vse telo. Začne se s togostjo in krči žvekalnih mišic ter vse glave, nato pa se skrajno boleči in mučni krči razširijo po telesu navzdol; med drugimi prizadenejo tudi dihalne mišice, zato se bolnik lahko zaduši. Hude krče, ki utegnejo celo lomiti kosti, povzročijo že najmanjši dražljaj.

Prizadeto je vegetativno živčevje z motnjami v delovanju srca in drugih notranjih organov. Pri generaliziranem tetanusu je smrtnost zelo visoka, saj lahko umre kar do šestdeset odstotkov bolnikov tudi v najbolj usposobljenih zdravstvenih centrih. Najbolj so ogroženi starejši bolniki in uživalci drog.

Generaliziran tetanus je bil v preteklosti seveda popolnoma neozdravljiv. Danes sodi tak bolnik v enoto za intenzivno zdravljenje, kjer so sposobni izvajati množico terapevtskih ukrepov, ki ga bodo verjetno rešili pred najhujšim koncem.

To nevarno bolezen je človek obvladal šele z odkritjem antitetanusnega seruma in cepiva proti tetanusu. Kako koristno je cepljenje proti tetanusu, pove zgodba iz druge svetovne vojne, ko je imela aktivno imunizirana (cepljena) desetmilijonska ameriška vojska zgolj šest bolnikov s tetanusom, med necepljenimi japonskimi in nemškimi vojaki pa je bilo tega obolenja zelo veliko.

V Sloveniji so prvi dobili po dva odmerka cepiva proti tetanusu in davici dojenčki, rojeni l. 1951. Danes so malčki cepljeni proti tetanusu in drugim otroškimi nalezljivimi boleznimi trikrat v prvem letu starosti, nato še enkrat v drugem letu ter v tretjem razredu osnovne šole. Samo proti tetanusu so cepljeni mladoletniki ob sistematskem pregledu v srednji šoli.

Redno, vsaj trikratno cepljenje proti tetanusu varuje poškodovanca zanesljivo do pet let. Če je od zadnjega cepljenja minilo pet let ali več ali če prizadeti ni bil popolno cepljen, odloča o nadaljnjih ukrepih zdravnik, ki se ravna po ustaljenih predpisih. Ukrepi so tudi drugačni, če ne gre za le majhno, čisto rano, ampak za tako, ki je sumljiva za tetanusno okužbo. Potrebna je tudi primerna kirurška oskrba rane.

Obletnice

Mladi oživljajo Mojstrano in Dovje

Vajeti turističnega razvoja Mojstrane in Dovjega prevzemajo mladi. Turistično društvo Dovje - Mojstrana, ki je eno najstarejših v državi, saj praznuje 110-letnico, vodi zagnani domačin Matjaž Podlipnik z mlado ekipo. Mladi domačini pa so v domačih krajih pogumno začeli iskati tudi svoje poslovne priložnosti. Urša Hrovat tako sredi Mojstrane odpira hostel Lukna, Nika Velikonja in Matic Zajšek pa sta pred dnevi na Dovjem odprla prvi glamping.

URŠA PETERNEL

Turistično društvo Dovje - Mojstrana v teh dneh praznuje 110-letnico delovanja. Leta 1907 so namreč med prvimi na območju Slovenije ustanovili Tujsko - prometno društvo. Društvo je bilo izjemno dejavno, leta 1927 so zgradili prvo skakalnico na Boru, leta 1928 sankališče na Žajzn - Brdu, leta 1932 letno kopališče v Kamnah, leta 1936 pa so posadili kostonjere drevored ob Roji proti železniški postaji. Načrtovali so tudi ureditev žičnice Vrata-Kredarica in gradnjo smučišča na pobočju Mežakle, a načrte jim je prekrizala 2. svetovna vojna in kasneje gospodarska kriza. Že leta 1923 je Mojstrana uradno postala letovišče. »V 30. letih so nas obiskovali gostje iz Vojvodine in takrat se je začel pravi stacionarni turizem. Imeli smo hotel, v zasebnih sobah pa je bilo gostom na voljo 350 ležišč. Imeli pa smo tudi deset gostiln - penzionov in tri vile za petične goste. Že leta 1898 so zgradili zahodni del hotela Triglav v Mojstrani, ki je bil na ta način tudi prvi hotel v današnji turistični destinaciji Kranjska Gora. Med obema vojnama je mojstranski turizem zares cvetel, saj je k nam pogosto prihajal na lov jugoslovanski kralj Aleksander Karadorđević, z njim pa tudi pomembni možje s sveta politike in gospodarstva, med njimi češki diplomat Jan Masaryk. Tradicija visokih gostov se je nadaljevala tudi kasneje, ko je Mojstrano leta 1974 obiskal Josip Broz Tito, leta 1998



Predsednik Turističnega društva Dovje - Mojstrana Matjaž Podlipnik z Evo Schmitt, ki dela v TIC-u v Slovenskem planinskem muzeju. / Foto: Gorazd Kavčič

pa angleški princ Charles. Po drugi svetovni vojni se je v Mojstrani razvil zdraviliški turizem. Letno smo takrat dosegali 50 tisoč nočitev. V 60. letih pa je Mojstrana postala spalno naselje za delavce jeseniške železarne, zlasti po ukinitvi železniške proge pa je turizem pri nas skoraj zamrl,« je zgodovino razvoja turizma in turističnega društva orisal današnji predsednik Turističnega društva Dovje - Mojstrana Matjaž Podlipnik. Pred dobri dvema letoma je prevzel vodenje društva in z veliko podporo sedanjega župana in Občine Kranjska Gora z mlado ekipo začel pogumno utirati pot nadaljnjemu razvoju turizma v krajih pod Triglavom.

Pogrešajo hotel

Tako so lani uredili nov Turistično informacijski center (TIC), ki deluje v prostorih Slovenskega planinskega muzeja. Podlipnik je posebej vesel, da so prvič v zgodovini za poln delovni čas lahko zaposlili sodelavko, turistično informatorko Evo Schmitt. Društvo, ki ima blizu dvesto članov, sodeluje pri vseh dogodkih v kraju, skupaj z ostalimi društvi prirejuje številne prireditve, od Aljaževih dni do Večera na vasi, Slovenskih večerov, pustovanja, kresovanja, Veselega decembra ... Sodelujejo pri urejanju okolice, tako so pred kratkim pomagali pri popravilu poti do slapa Peričnik in pri ureditvi

poti proti mojstranski Kredli. Z velikim posluhom občine se ureja tudi turistična infrastruktura, tako so v Mojstrani lani odprli ferate (njihov obisk se povečuje, lani so naštel pet tisoč obiskovalcev, letos v pol leta že tri tisoč), pridobitev je Trg olimpijcev, nedavno so odprli Tehnološko učno pot od fabrike do Krede. Z roko v roki delajo tudi s Slovenskim planinskim muzejem, kjer so v zadnjem času še obogatili vsebine. Edino, kar pogrešajo, je hotel, pravi Podlipnik. »Hotel Triglav je bil prvi hotel v turistični destinaciji Kranjska Gora, zgrajen je bil v 19. stoletju, obiskovale so ga kronane glave in bil je duša mojstranskega turizma. Hotel nam



Osrednji dogodek ob častljivem jubileju Turističnega društva Dovje - Mojstrana bo današnje odprtje nove info točke na parkirišču Topolino pred prvih vhodom v Mojstrano in drevišnja slavnostna seja v kulturnem domu na Dovjem.

res manjka, da bi lahko prenočili vsaj avtobus gostov, torej da bi imeli na enem mestu petdeset, šestdeset postelj,« dodaja Podlipnik. Ta čas imajo sicer okrog 125 turističnih postelj v sobah in apartmajih, v avtokampu Kamne pa je prostora za okrog 150 gostov.

Urša, Nika in Matic

A stvari se vendarle obračajo na bolje, saj so mladi domačini v kraju začeli pogumno iskati svoje priložnosti. Tako sta pred dnevi prvi glamping v občini odprla mlada domačina, 23-letna študentka prava Nika Velikonja in njen fant, 25-letni Matic Zajšek. Nika in Matic sta v bregu za Nikino domačo hišo na vrhu Dovjega, nad kmetijo Pr' Potovčn'ku, postavila pet ličnih lesenih hišk v stilu kozolcev v sklopu Mountain view Glampinga. Kot sta povedala, želita razvijati turizem v sožitju z naravo, elektriko za luči in polnjenje mobilnih telefonov v hiškah tako pridobivajo s sončnimi celicami, gostje pa lahko na njihovi ekološki kmetiji naberejo ribez, višnje, češnje, slive, jabolka ... Uredila sta tudi žar in prostor za druženje ob ognju, v prihodnje načrtujeta še postavitev

lesenihi kadi za osvežitev. Njun glamping ima najlepši razgled na Triglav, po besedah predsednika TD Dovje - Mojstrana Matjaža Podlipnika pa so to zagotovo najlepša prenočišča v turistični destinaciji ta trenutek.

Le nekaj minut stran v bližnji Mojstrani pa se na odprtje hostla Lukna pripravljata še ena mlada domačinka, sicer Podkorenčanka Urša Hrovat. V teh dneh hitijo z zaključnimi deli, saj Urša želi, da bi hostel odprli do 15. julija. Postavili so ga na mestu dolga leta zapuščenega propadajočega kmetije sredi vasi in ga lično uredili v pristnem domačem stilu. Na voljo bo 23 postelj, Urša, ki že od malega pomaga v družinski turistični agenciji, pa je povedala, da bo hostel z veseljem vodila.

Imajo Severno triglavsko steno

Kot pravi Matjaž Podlipnik, ob jubileju turističnega društva z veliko optimizma gledajo v prihodnost razvoja turizma. »Imamo izredne naravne pogoje (kateri drug kraj v Sloveniji pa se lahko pohvali s Severno triglavsko steno?), bogato kulturno dediščino, pridne roke in nekaj trme, predvsem pa veliko turistično srce!«



Urša Hrovat sredi Mojstrane odpira hostel Lukna. V njem bo v pristnem domačem stilu, kjer prevladuje les, na voljo 23 postelj.



Matic Zajšek (na sliki) je skupaj z dekletom Niko Velikonja na Dovjem pred dnevi odprl prvi glamping v občini s petimi lesenimi hiškami, imenovan Mountain view Glamping.

Na robu

Življenje po prepisih, 2. del

Ko bom odšla, bom za zmeraj

MILENA MIKLAVČIČ

usode



»Tam, na psihiatriji, sem pristala iz enega samega razloga: avto mi je do smrti povozil psičko, ki mi je nudila edino zadovoljstvo in zatočišče. Spominjam se, da se mi je, ko smo jo zagrebli, do konca "odpelo", še zmeraj pa se poskušam spomniti, kaj je temu sledilo. Prepričana sem, da bi bilo vse drugače, če bi imela doma malo več razumevanja. To prekleto življenje po nekih "regelah", brezosebno, zavito v vato, me ubija.«

Danila pravi, da se nešteto krat vpraša, kako je moglo, da ji doma ves čas govorijo, da jo imajo radi, v resnici pa ve, da je nihče ne razume, še manj upošteva. Misli ji preskakujejo, v eni sapi hoče povedati vse.

»Ko mi je težko, razmišljam, da bi pustila študij in se odselila od doma. Sanjarim,

da se ne bi odzivala niti na telefonske klice niti ne bi odpirala vrat, če bi domači prišli na obisk in me želeli odvleči domov. Po drugi strani si ne predstavljam, da bi za štiristo evrov garala kot zmešana v kakšnem bifeju, s plačo pa ne bi mogla plačati niti stanovanja, kaj šele, da bi pokrila ostale stroške. Nekoč mi je psihoterapevka svetovala, naj malo potrpi in naj gledam na starše z več sonca in dobre volje. Pa sem ji dejala, ali si lahko predstavlja grozno poniževanje, ko sem prisiljena prositi očeta za denar, medtem ko mama iz dnevne sobe diktira pogoje, pod katerimi ga lahko dobim. Veste, ni hujšega, kot odraščati v popolni družini, v kateri so starši – vključno s predniki – celo boljši od svetnikov na cerkvenih stranskih oltarjih! Povedala vam bom, kako sem praznovala rojstni dan. Mislim, da je bil petnajsti. Bila sem neizmerno srečna, ker so mi starši dovolili, da praznujemo doma na vrtu. Zapletlo se je, ko je mama zahtevala, naj ji izročim seznam povabljenih.

Nekaj časa je gledala vanj, potem pa je začela črtati imena. Za vsakega, ki ga je odstranila, je navedla butaste razloge, ki so leteli bolj kot ne na njihove starše. Nazadnje nas je ostalo le še pet ali šest, jaz pa sem izgubila vsakršno željo po praznovanju. Odpovedala sem ga, s tem pa sem se zamerala prijateljicam, ki so ga

nestrpno čakale tudi zaradi nekaterih povabljenih fantov. Nisem pa jim mogla razlagati, da je za odpoved kriva mama, ker bi s tem umazala čast naše družine. Predstavljate si, da oče še zmeraj pride k meni v sobo, ko grem spat, da mi zaželi lahko noč ter me pokrije z odejo. Boljkotmugovorim, naj tega ne počne več, manj me razume. Pravi, da sem nesramna, da ga ne spoštujem, ne cenim, da bo razmislil, kako me bo za neubogljivost kaznoval. Tudi naša kosila so živa nočna mora. Zlasti še, če se nam pridruži kdo od sorodnikov. Takrat se na veliko govori o politiki, o ljudeh, ki jih ne poznam in jih sploh ne želim poznati. Zmeraj moramo pojediti vse, kar je skuhanega, ker se pri nas hrana ne meče stran. In potem vstanem od mize, kot bi mi nekdo v trebuh naložil kamenje.

Moja najboljša prijateljica je že v osnovni šoli znala vse: pri tabornikih se je naučila zakuriti ogenj, kuhala je vse živo, kar smo zmeraj z veseljem pojedli, pekla je kruh, jabolčne zavitke. Znala je zamenjati žarnico, voziti traktor. Ko so doma izvedeli, da se druživa, so mi prepovedali. Češ da kvarno vpliva na moj svetovnonazorski pogled na svet.

Kljub zavijanju v vato pa se zunaj domačih sten moji domači nikoli niso postavili ne zame ne za brata. Odrasli so zmeraj igrali nekakšno

pravičniško vlogo, da bi jih javnost zaradi tega bolj cenila.

Ko sva bila z bratom še v nižjih razredih osnovne šole, smo živeli še v bloku. Tam se je dogajalo marsikaj, predvsem pa so bili stanovalci pogosto sprti. Nad nami je živel starejši zakonski par, ki ni imel otrok. Če sta le mogla, sta vrstnikom, ki so se podili na dvorišču za žogo, to izmaknila in jo prerezala. Nekoč se jima je nekdo zanalašč podelal pred vhodna vrata. Ženska je že od jutra norela in kričala in potem je zagrabila prvo žrtev, ki ji je prišla pod roke – to je bil moj brat – ter ga odvela k sebi, da je med zmerjanjem in psovskami počistil svinjarijo. Pa ni bil čisto nič kriv. Ne le brata, tudi mene je bolelo, ker se starša nista postavila zanj, temveč sta vsakemu, ki ju je hotel poslušati, razlagala neke vzgojne principe, namesto da bi žensko poslala v maloro, brata pa zaščitila. Žalostno je bilo tudi to, da brat ni znal prijeti ne za metlo ne za smetišnico. Ker ga pospravljanja vse do danes ni še nihče naučil.

Ko sem bila na zimovanju, sem prav tako doživela nekaj poniževalnega. Zvečer so učiteljice ugasnile luč in ukazale, da zaspimo. Večina, z menoj vred, je to storila, nekaj otrok pa je še pozno v noč neumorno klepetalo. Nenadoma je ena od učiteljic prišla v sobo, šla od pograda do pograda in vsakemu otroku

primazala klofuto. Dobila sem jo tudi jaz, četudi nisem ustodprla. Mnogi so o tem dogodku povedali doma, jaz nisem. Že takrat sem vedela, da se ne bi splačalo, da bi starši tako in tako stopili na stran učiteljice ...«

Danila zelo nerada govori o dneh, ki jih je preživela na psihiatriji. Le sem in tja je odprla srce in mi povedala kakšno zgodbo.

»Vi, starejši, sploh ne veste, koliko psihičnih težav imamo mladi. Pogosto so odrasli takšni, kot je moj ati: ko vidi, da sem na varnem doma, v postelji, je že prepričan, da je vse lepo in prav, da je zame poskrbljeno in da sem srečna. Nikoli ga ne zanima, kaj mislim, kaj čutim. Mama si predstavlja, da ji bom večno hvaležna, če namesto mene stori vse, tudi nepomembna gospodinjstva dela. Kadar se starša v svoji sobi za trdno zapahnjenimi vrati prepirata, mi nikoli ne povesta, kakšni so bili razlogi. Zmeraj pride ven dobre volje, vse, kar je bilo narobe, pa pometeta pod preprogo. Takšnega načina življenja sem se nalezla tudi sama. In to boli. Zato pa so se težave nakopičile – in ko so prekipele, sem iskala napadne izhode. Pa nisem bila edina. Mladih, ki imajo težave, pa jih skrivajo, je nešteto. Redki so, ki jih poznam, da ne bi vsaj kdaj jemali pomirjeval. Ena od malo starejših, kot sem jaz, ki je bila nekaj

časa moja cimra, je pomirjevala naročala po internetu. Začele so ji odpovedovati ledvice, menda tudi jetra. Pa bi bilo treba zelo malo – tako kot pri meni – da bi se spet postavila na noge. Malo več razumevanja doma, malo več iskrenosti, pogovorov, brez moraliziranja, ob katerem znorim. Morda bi bilo marsikaj drugače, če bi srečala fant, ki bi me razumel in podpiral. Skrbi me tudi za brata, kaj bo z njim. Živi v svojem svetu in se "hrani" s predstavami, kakršne imajo starši o njem,« je razpredala svoje misli.

Sklenila je tudi, da nikoli ne bo imela lastnih otrok. Zakaj bi jih rojevala v ta svet, ki ničesar ne razume, se sprašuje. Morda se bo posvetila živalem, ki izumirajo, ne ve še točno. Dopušča si možnost, da se bo lahko že jutri premislila. V bližnji prihodnosti namerava povedati tudi širši javnosti, da stroka ne dela prav, ker rešuje tiste, ki se želijo posloviti od tega sveta.

»Mladi ljudje, ki si poskušajo vzeti življenje, bodo svoje dejanje prej ali slej ponovili,« še doda, ko se ji zdi, da je napočil čas, da se posloviva.

Pogovor sva končali z zgodbo o nekem fantu, ki ga je poznala. Večkrat so ga rešili, nazadnje pa je našel svoj mir v hribih, daleč stran od tistih, ki so mu doma ponujali roko, razumeli pa ga niso nikoli.

(Konec)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Aleš Ušeničnik – rehabilitirani filozof

PETER COLNAR



Tudi sedanjim mlajšim generacijam v izobraževalnem sistemu še vedno ni omogočeno spoznavanje slavnih Slovencev, ki so utrjevali bit slovenskega naroda. Ko so pred leti v novi šoli v Poljanah nad Škofjo Loko postavili sliko Aleša Ušeničnika v kotiček slavnih domačinov, je nastal vik in krik. Aleš Ušeničnik, ki se je rodil 3. julija 1868 in njegov dve leti starejši brat Franc (rojen 2. oktobra 1866) sta bila med njimi.

Rodila sta se skromnim gostačem v »kmečkem dvorcu« Županovšče v Predmostu pri Poljanah nad Škofjo Loko. Oba sta obiskovala osnovno šolo v domačem kraju in v Škofji Loki, gimnaziju pa v Ljubljani. Po maturi sta stopila na pot, ki je vodila v duhovništvo. Zaradi

njune bistrosti so predstojniki oba poslali študirat na papeško univerzo Gregoriana v Rim. Bila sta med najuspešnejšimi slušatelji in oba študij zaključila z dvojnimi doktoratom, iz filozofije in teologije, ter bila posvečena v duhovnika.

Franc je bil spiritual (duhovni vodja) v Alojzijevišču in v bogoslovju, obenem pa profesor liturgike in homiletike, ravnatelj Zavoda sv. Stanislava, nato pa profesor pastoralnega bogoslovja na škofijskem bogoslovnem učilišču v Ljubljani. Deset let je bil redni profesor pastoralne na bogoslovni fakulteti, ki jo je v prvem letu obstoja (1919/20) vodil kot dekan.

Aleš Ušeničnik se je uveljavil kot eden najuspešnejših slovenskih katoliških filozofov. Najprej je bil

stolni kaplan (vikar) v Ljubljani, leta 1897 je za Janezom Evangelistom Krekom postal državni poslanec. Leta 1900 je postal profesor dogmatike in sociologije na ljubljanskem bogoslovnem učilišču. Od leta 1919 je bil redni profesor filozofije na teološki fakulteti novoustanovljene slovenske univerze, ki jo je vodil tudi kot rektor (v akademskem letu 1922/23). Večkrat je bil dekan Teološke fakultete. Bil je dopisni član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti ter član Papeške akademije sv. Tomaža Akvinskega.

Aleš Ušeničnik je bil po poklicu filozof. Svoj nauk je imenoval krščanski solidarizem. Zavračal je vse druge nauke, predvsem socializem in komunizem. Ob

kritiki kapitalizma je predlagal izboljšave za ublažitev socialnih in gospodarskih težav delavcev in malih podjetnikov ter videl rešitev v privzgoji katoliške zavesti v socialni solidarnosti. Pri političnih vprašanjih je nastopal zlasti proti liberalizmu, ateizmu, ločitvi Cerkev od države ter slabljenju vpliva Cerkev in religije.

Med drugim je polemiziral s filozofskimi nazori Josipa Vidmarja. Komunizem je odklonil že leta 1910 v knjigi Sociologija. Bil je eden od soustanoviteljev Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Njen redni član je bil od leta 1938, vendar leta 1948 zaradi političnih razlogov izključen, leta pa 1996 rehabilitiran.

Zanimivi Gorenjci in dogodki tedna iz dežele Kranjske:

- V gradu Turn v Potočah pri Predvoru se je 4. 7. 1833 rodila pripovednica in pesnica Josipina Turnograjska s pravim imenom Josipina Urbančič Toman.
- V Bludenzu v Avstriji se je rodil podjetnik Andrej Gassner. Leta 1891 je postal solastnik in družabnik Bombažne predilnice in tkalnice v Trziču.
- V Ljubljani so 5. 7. 1843 začele izhajati Bleiweisove Kmetijske in rokodelske novice.

Še sem živa ...

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*



V ponedeljek zvečer sem na spletu naletela na novico, da je umrla Agnetha Fältskog, sijajni sopran legendarnega ansambla ABBA. Seveda se mi je v spomin nemudoma prikradla pesem Waterloo, s katero je ABBA na Evrosongu 1974 zmagala. Takrat so kvartetu nekateri novinarji očitali, ali ne vedo, koliko vojakov je padlo pri Waterlooju, da se ne spodobijo take zgodovinske tragedije tlačiti v popevko. Odgovor je bil, da je mogoče pesem razumeti tudi kot osebni, intimni poraz. Do leta 1982, ko je ABBA razpadla, pa je bila eden od najbolj odmevnih

ansamblov v svetu. Agnetha, poklicna glasbenica, ki je stopila na oder s šestimi leti, se začela učiti klavir in poleg petja študirala tudi kompozicijo, je, preden se je pridružila ABBI, izdala že pet samostojnih albumov, na katerih so bile zvečine njene pesmi. Rodila se je 5. aprila 1950 in se pri sedemnajstih letih podpisala pod svoj prvi album. Nato je zaslovela kot Marija Magdalena v muzikalu Jesus Christ Superstar. Med Björnom Ulvaeusom in Agnetho se je vnela ljubezen, leta 1973 se jima je rodila hčerka Linda. Dolgo se je pojavljala anekdota, ko je novinar časopisa Expressen ocenil podaljšek njene trtice kot najbolj sočno ritko v vsem popu. Zakon z Björnom je razpadel. Krizo je najbolj občutili v pesmi One man, one woman. Leta 1982 je razpadla tudi ABBA. Agnetha se je umaknila deloma zaradi materinstva, deloma pa tudi zato, ker jo je bilo neskončno strah letenja. Leta 2004 je završalo, saj je Agnetha po sedemnajstih letih molka izdala nov album. Leta 2012 je spet opozorila nase v velikem slogu. Zdaj živi s hčerko in tremi vnuki na enem izmed otokov pred Stockholmom. Kako živi? Glede na začetek bi morala zapisati – je žive-la. A že v torek se je izkazalo, da se je na spletu nekdo grdo pošalil na njen račun in pozival, kako morajo nje-no spletno stran zasuti sožalja. Agnetha bi zlahka odgovorila s svojo znano pesmijo iz 1979 I'm still alive – Še

vedno sem živa ... Tako je živ ABBIN cvetober v muzikalu Mamma mia! tudi v imenitni, temperamentni in slikoviti slovenski zasedbi ...

Imeniten recept mi je že zdavnaj poslala moja prijateljica Margot iz mesteca Solfetea.

Mladi krompir po švedsko

Za 4–5 oseb potrebuje-mo: 1 kg mladega krompirja, 1 šopek koprca, pol šopka peteršilja, 120 g grojerja, 4 žlice kisle smetane, 250 g sladke smetane, sol, beli poper, olje za posodo.

Kilogram mladega krompirja – krompirji naj se prilgajo jedilni žlici – dobro operemo v hladni vodi, ga ostrgamo s krtačko in po potrebi izrežemo temna očesca. Očiščen krompir položimo na žlico, ga tenko narežemo na lističe – rob žlice preprečuje, da bi ga popolnoma prerežali – in ga zložimo v nepregorno, z oljem tenko namazano posodo. Za 20 minut ga damo v pečico, ogreto na 175 °. Sesekljamo koprca in peteršilj, naribamo sir, zmešamo kislino in sladko smetano. V smetanovo mešanico vmešamo koprca in peteršilj, solimo in popramo. Posodo s krompirjem vzamemo iz pečice, prelijemo z zeliščno smetano in nazadnje potresemo s sirom. Pečemo še približno 40 minut. Postrežemo kot prilogo k poljubnim zrezkom ali postrežemo z zeljnato solato.

Pa dober tek!

Kranj nekoč in danes



Roosova hiša in objekt, v katerem je bilo do leta 1958 sodišče, sta hkrati z drugimi stavbami predstavljala strnjeno zazidavo ob Koroški cesti. Roosova hiša je bila zgrajena na mestu porušene kapucinske cerkve. Zidana je bila v obliki dveh traktov, ki sta oklepala vhodno dvorišče. Služila je za stanovanja. V pritličju trakta, ki je bil obrnjen proti Koroški cesti, je bila trgovina. V nadaljevanju zazidave proti severu je bil na mestu, kjer je prvotno stal kapucinski samostan, zgrajen enonadstropni objekt, ki je služil v Avstro-Ogrski za državne urade, v Kraljevini Jugoslaviji za sresko središče, po II. svetovni vojni pa je bilo v zgradbi sodišče. Tu je ostalo vse do tedaj, ko se je preselilo v novozgrajeno stavbo. Roosova hiša je z zgradbo sodišča na zahodni strani in enonadstropnim objektom na severni strani tvorila manjši tržni prostor, na sredi katerega je bila zelenica z drevosom. Celoten kompleks je stal na sedanjem parkirišču Hotela Creina in je bil porušen leta 1967.

/ Avtor: Alojz Premrov



Nove knjige (389)

Ključne osebnosti svetovne zgodovine

MIHA NAGLIČ

»Sedeči bik – to je prevod njegovega indijanskega imena Tatanka Jotanka – je postal slaven zaradi bitke pri reki Little Bighorn. Pred tem legendarnim spopadom se je Sedeči bik s svojim plemenom Sujev (kot so jih imenovali Francozi) oziroma Dakoto že sedem let bojeval proti belcem. Ko so leta 1872 v hribovju na območju plemena Sujev odkrili nahajališča zlata in so ga preplavili zlatokopi, je Sedečemu biku prekipe-lo. Organiziral je indijanski upor. Decembra 1875 je vlada nazadnje pozvala vse Indijance, ki niso živeli v rezervatih, da se preselijo v enega od njih. Tako bi beli priseljenci dokončno dobili proste roke

pri izkoriščanju domačih ozemelj ameriških domorodcev. Sedeči bik se je temu uprl in je oblikoval zaveznitvo različnih indijanskih plemen. Junija 1876 je nastala najmočnejša vojna sila, kar se jih je kdaj zbralo pod poveljstvom indijanskega poglavarja, in 25. junija 1876 je pri Little Bighornu končno prišlo do znane bitke med Indijanci in ameriško vojsko. Ta je pod vodstvom generala Custerja morala priznati popoln poraz. A nazadnje ta zmaga Indijancem ni koristila, saj so jih po tistem še toliko bolj ogorčeno preganjali. Sedeči bik je z nekaj privrženci zbežal v Kanado, vendar ga je lakota štiri leta pozneje spet pregnala v Združene države Amerike. Najprej je štiri leta presedel v

zaporu, nadaljnji dve leti pa so ga razkazovali kot atrakcijo v predstavi o Divjem zahodu. Nato je živel v rezervatu Standing Rock in se pridružil gibanju Ghost Dance – Ples duhov, ker se ni mogel sprijazniti s porazom in ponižanjem. Vlada se je bala vnovičnega upora in je v Sedečem biku videla vodjo gibanja. Med poskusom, da bi poglavarja aretirali, so ga 15. decembra 1890 ustrelili. Okoliščin njegove smrti niso nikoli povsem pojasnili.« (Str. 206)

Sedeči bik (Sitting Bull) se je rodil okoli leta 1831 ob reki Grand River v današnji zvezni

državi Južna Dakota. Čeprav je bilo njegovo ljudstvo od zavojevalcev poraženo, se je v zgodovino zapisal kot zmagovalec, saj je vojski ZDA zadal največji poraz, kar jih je doživela v bojih z Indijanci. Izbral sem ga po svoji simpatiji med več kot 250 osebnostmi iz te knjige. Prvi je babilonski kralj Hamurabi, Gospodar zakonov, umrl 1750 pr. n. š. Zadnji pa Bill Gates, rojen 1955, poslovnež in računalničar, verjetno najbogatejši človek na svetu, tehta okrog 82 milijard evrov. Zanimivo: brez zakonov slej ko prej ne gre, danes tudi brez računalnikov ne ...

J. Brück, J. Gartz, M. Schubert, Ključne osebnosti svetovne zgodovine, prevedla Petra Piber, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2017, 320 strani





razpredrilo GG

KO OPERA POLJUBI POP

Na posestvu Strmol so v poletje vstopili z glasbenim večerom, na katerem sta nastopili znani slovenski glasbeni imeni, sopranistka Alenka Gotar in kontratenorist Žiga Lakner. Koncertni večer so naslovili Ko opera poljubi pop.

Alenka Brun

V žargonu bi lahko rekli, da so dvorano razprodali takoj, ko se je začelo šušljati o koncertu, saj so vstopnice za glasbeni večer dejansko pošle takoj. Na Rožnem vrtu gradu Strmol v Dvorjah je tako okoli 250 gostov uživalo v domačih in tujih zimzelenih melodijah, znanih pesmih iz muzikalov, arijah iz operet in oper. Prelepo grajsko okolje je bilo za tovrsten koncert le še dodatni plus.

Gotarjeva in Lakner sta nastopila tako posamezno kot v duetu. Koncert je odprla s pesmijo Poletna noč Alenka Gotar, zaključil pa se je z duetom, z Nاپitnico iz opere Traviata. Slišali smo še Mlade oči, Dan ljubezni, You raise me up, I dream a dream iz muzikala Les Misérables, Cvet z Juga, Lippen schweigen iz operete Vesela vdova, Habanero iz opere Carmen, pa Nessun dorma iz Turandota, Phantom of the opera iz muzikala Fantom iz opere ...

Mag. art. Alenka Gotar je bila dvanajst let solistka v obeh naših opernih hišah, v Ljubljani in Mariboru, kot koncertna solistka pa je nastopala v Evropi, Ameriki, Kanadi in Aziji. Slovenci smo ji začeli posvečati več pozornosti od trenutka, ko je pred desetimi leti zmagala na Emi s pesmijo Cvet z juga in nas potem tudi zelo uspešno zastopala na Eurosongu v Helsinkih. Omenjena pesem je bila tudi del tokratnega grajskega repertoarja in po



Alenka Gotar in Žiga Lakner

priljubljenosti še vedno kotirajo visoko.

Gotarjeva je zadnje čase sicer v prvi vrsti mama, a poleg pevske dejavnosti vodi tudi eno najuspešnejših šol petja v Sloveniji.

Enaindvajsetletnega Idričana Žiga Laknerja je Gotarjeva pod svoje mentorstvo sprejela pred tremi leti.

Žiga niza uspeh za uspehom: v televizijskem šovu Slovenija ima talent je leta

2013 prišel v finale, leto dni kasneje je zmagal na tekmovanju Glas mladih, leta 2016 na Blejskem zlatem mikrofону, letos pa se je uvrstil v polfinale enega največjih tekmovanj mladih opernih pevcev v Barceloni (Francisco Vinas).

Pravi, da se vsakič, ko stopi na oder, počuti vznemirjeno z malo pozitivne treme, saj svoj nastop želi izpeljati najbolje, kot zna. »Pomemben je odziv publike, a kadar nastopam doma, za slovensko občinstvo, se me nastop še bolj dotakne. Ko nastopam v tujini, pa se zavedam, da predstavljam barve naše države in se seveda maksimalno potrudim.«

Njegovo življenje se rahlo razlikuje od življenja njegovih vrstnikov. Je bolj razgibano. »Vsak dan skupaj s svojo profesorico mag. art. Alenko Gotar vadiva in se pripravljava na prihajajoče projekte, ki sva si jih zadala. Seveda, pa si vmes vzamem tudi čas za družino in prijatelje.«

Tekmovanj poleti ni, le kakšen nastop, za katere se dogovarjajo sproti. »Nekaj časa si bom zagotovo vzel zase. Julija se skupaj z družino odpravljam na morje v Umag, kamor sem hodil že kot otrok. Kasneje, pa še na dopust s prijatelji.«

Trenutno na Gorenjskem Žiga nima nobenega nastopa več, vendar se je poletje komaj začelo, tako da se to lahko še vse spremni. Lahko pa pevski kombinaciji Gotar-Lakner ponovno prisluhnete v Dolenjskih Toplicah v začetku avgusta.

JAN PLESTENJAK V KRANJU

Alenka Brun

Kranjsko Letno gledališče Khislstein bo danes zvečer, 7. julija, ob 21. uri gostilo koncert Jana Plestenjaka.

Uspešen slovenski glasbenik in avtor številnih uspešnic predstavlja svoj 13. studijski album Dvigni krila, naslednika z zlato ploščo nagrajenega albuma Večja od neba. Tudi tokrat se je Jan pri ustvarjanju pesmi poigral z različnimi žanri in glasbene zgodbe na albumu tako povezal z izpovednimi baladami, udarnimi rokovskimi ritmi ter

vrhunskim popom, ki odlikuje njegovo glasbeno ustvarjanje. Album je že postregel z uspešnicami Stara dobra, Dvigni krila, Prelepa za poraz in Iz zadnje vrste. Na koncertih Jana spremljajo priznani glasbeniki: basist Anže Langus Petrovič, bobnar Roman Ratej, kitarista Zdenko Cotič in Marko Hrvat in ter klavirista Boštjan Grabnar in Gašper Konec.

Poleg pesmi z novega albuma nas bo Jan nostalgичno popeljal tudi skozi uspešnice, ki so nastale v obdobju 24-letnega glasbenega ustvarjanja, kot so Ona sanja o Ljubljani, Soba 102, Iz pekla do raja in druge.



Festival Bled

3.7. - 14.7. 2017



HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki Gorenjskega glasa izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: 040 514 975

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA IN MARICA



Oven (21. 3.–21. 4.)

Ste v večnem pričakovanju na boljši jutri. Smola pa je v tem, da se vi sami niste še nič spremenili. Sedeti križem rok in čakati na boljše čase je iluzija, v kateri se preveč radi skrivate. Naredite konec temu in zakorakajte v prihodnost.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Spoznanje, da je prišel vaš čas oziroma vaših pet minut, vas bo v prvem trenutku ohromilo, a takoj za tem vas bo prevzela nepopisna sreča. Končno ne boste več le zunanji opazovalec, ampak boste glavni igralec v svoji igri življenja.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Še dobro, da ste po naravi borec, saj bi marsikoga toliko sprememb naenkrat vrglo iz tira in namesto, da bi se dvignili, se spustijo. Vsemu boste kos in znova boste potrdili svoje kakovostne lastnosti. Razveselijo vas novice o denarju.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Čeprav se vam bo zdelo, da je vse v redu, ne smete zaupati prvemu vtisu. Še posebno bodite pozorni pri poslovnih zadevah. Na čustvenem področju se vam bo končno spremenilo na bolje. Dobra volja in pozitivna energija delata čudeže.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Finančno si zelo želite splezati na zeleno vejo, a brez truda boste to težko dosegli. Po eni strani veliko pričakujete, po drugi pa ste prehitro zadovoljni. Čeprav ste polni novih idej in delavnega zagona, premalo vlagate.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Nehali se boste truditi biti nekaj, kar sploh niste. Ko boste pokazali svojo ranljivost, se vam bo približal nekdo, ki si tega prej nikoli ni upal, saj je v vas videl trdno skalo brez možnosti za uspeh. Vsaka stvar se zgodi ob svojem času.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Vsak sončen dan boste izkoristili za rekreacijo na svežem zraku, saj vam to vedno več pomeni. In tudi prav je tako, da imate svoj ventil, s katerim se sprostite. A ne smete pozabljati na svoje bližnje, ki vam znajo zameriti vsako malenkost.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Z vsemi izzivi se boste spoprijeli brez omahovanja. Cilji, ki so pred vami in si jih želite doseči, so trdni in tudi odskočna deska za prihodnost. Čeprav bo šlo le za posebno razpoloženje, boste v ljubezni uživali in boste sproščeni.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

V tednu, ki prihaja, boste zelo čustveno razpoloženi. Ne pozabite na tiste, ki so vas pred časom vabili v svojo bližino. V sebi imate več kot preveč ljubezni, tako da ste lahko sproščeni in se lahko predate toku čustvom in romantiki.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Spremembe, ki se vam obetajo, bodo pozitivne, čeprav tega ne boste takoj opazili. Strah, ki ga boste ob tem občutili, bo odveč, in še v pravem trenutku se boste zavedali, da ste pripravljeni na vse spremembe, ki vam jih prinaša kot jutrišnji dan.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Obremenjevali se boste zaradi denarja, a v zadnjem trenutku se vse dobro reši. Izogibajte se ljudem, ki vam radi solijo pamet. Odločitve, ki so pred vami, so samo vaše in od nikogar drugega. Presenetil vas bo telefonski klic, ki ga že dolgo čakate.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Določena zadeva se vam ne bo rešila po načrtih. Seveda pa vam to ne sme vzeti poguma. Še pred koncem tedna vas bo prešinila ideja in nič vas ne bo ustavilo pri uresničevanju. Nekdo drbo pri vas iskal pomoč, ki je ne boste mogli odkloniti.



TA JE DOBRA

Vse bo vzelo

Naftni šejk je obiskal ženitveno posredovalnico in si v katalogih iskal ženo. Pregledal je že celo vrsto katalogov, toda ni in ni se mogel odločiti, katero bi izbral. Končno mu je bilo vsega dovolj in je sklenil: »Zakaj bi bil skopuški? Vzel bom vse!«

Dva enaka para čevljev

»Ja, profesor, kakšni pa ste? Danes ste obuli en rjav in en črn čevljev.«

»Saj se mi je že doma malo čudno zdelo. Saj mi ne boste verjeli, da je drugi par čevljev ravno tak.«

Rekreativna dieta

Nova dieta: korenje, pesa in krompir.

»Naj se kuha ali praži?«

»Ne. Naj se koplje.«

Na hodniku

Uradnika se srečata na hodniku ministrstva.

Pa eden vpraša drugega: »Kaj ti tudi ne moreš spati?«

Seks v troje

Janez kriči po ulici: »Francelj, a imaš ti rad seks v troje?«

»Seveda imam,« odvrne Francelj.

Janez pa: »Potem pa pohiti domov, mogoče boš še pravočasen ...«

Ne da se mu

Dva penisa se pogovarjata:

»Ti, a greva danes zvečer v kino gledat pornografijo?«

»Ah, ne da se mi stat' dve uri.«

Kaj je relativno

Kaj je relativnost? En las v juhi je relativno veliko, na glavi pa je relativno malo.

LAŽJI SUDOKU

3	2			9			1
	8			2			5
			1	8			7
2	5				4		
	1						9
		7			2		3
4			6	7			
	3			4			7
1			2			5	4

Rešitev:

3	2			9			1
	8			2			5
			1	8			7
2	5				4		
	1						9
		7			2		3
4			6	7			
	3			4			7
1			2			5	4

TEŽJI SUDOKU

6			8				2
			2	7	5		
		2		3		1	
4	1					7	9
			7	8			
7	2						5
		3		4		6	
			1	9			
9				6			1

Rešitev:

6			8				2
			2	7	5		
		2		3		1	
4	1					7	9
			7	8			
7	2						5
		3		4		6	
			1	9			
9				6			1

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravila P. F.

DRUŽABNA KRONIKA

ZAČELE SO SE POČITNICE

Pred kratkim so izletniki Gorenjskega glasa ponovno obiskali jonsko zakladnico kulture in užitka – Krf. V okviru dobredelnega projekta Pričarajmo nasmeh, ki letos praznuje petnajstletnico, pa na Debelem rtiču ponovno letujejo otroci iz socialno ogroženih družin.

Alenka Brun

Slovenski trgovec Tuš v sodelovanju s partnerji otrokom iz socialno ogroženih družin iz vse Slovenije omogoča, da prežijo aktivne počitnice na morju s svojimi vrstniki. Tudi letos jih bo tja popeljal petsto. V času poletnih počitnic, julija in avgusta, se bodo tako na Debelem rtiču zvrstili otroci iz vseh slovenskih regij.

Vsako leto otroci sodelujejo pri številnih aktivnostih, tokrat pa se bodo zabavali še ob cirkuških vragolijah, nastopil bo norček Beni, izziv bo pravi cirkuški poligon;

seveda pa se bodo naučili tudi plavati.

Naši bralci in naročniki pa so se veselili, da bodo z Gorenjskim glasom videli Ohridsko jezero, a je žal zaradi spleta okoliščin počitnikovanje na Ohridu odpadlo. Tako so se nekateri odločili in ponovno obiskali jonsko zakladnico kulture in užitka, grški otok Krf. Z njimi je otok obiskala in se družila tudi predstavnica našega časopisa Božena Avsec, na otoku pa je za izletnike skrbel Intelektin turistični vodnik Rok Peček.

Gostje so bili nastanjeni v trizvezdničnem družinskem hotelu Gemini na jugovzhodni obali otoka v enem

najbolj priljubljenih in znanih letovišč na otoku v kraju Messonghi.

Podnebje otoka je sredozemsko, vendar za Krf velja, da ima topla poletja, ki pa niso ekstremno vroča. Padavin mu ne manjka, tako da je tudi zelenja na otoku zadosti. Po legendi je nastal kot zatočišče prepovedane ljubezni med grškim bogom morja Pozejdonom in nimfo Korkyro, po kateri je otok tudi dobil ime, saj mu Grki pravijo Kerkyra. Ima bogato kulturno in etnološko dediščino, ena njegovih večjih oboževalk pa je bila Elizabeta Bavarska, bolj znana kot Sissi, ki je na otoku zgradila eno najlepših rezidenc v svojem

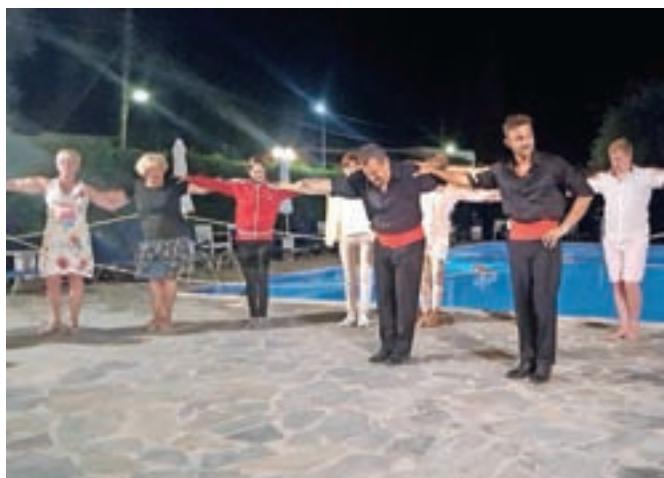
cesarstvu: palačo Achillion, posvečeno grškemu junaku Ahilu. In kdor je želel, si je palačo lahko tudi ogledal, obiskal glavno mesto Krf, se odločil za plovbo do modre lagune ali dveh otočkov v bližini, Antipaxosa in Paxosa, ki ju zaradi barve vode in peska na plažah imenujejo tudi Karibi Jonskega otočja – sploh to velja za Antipaxos, ali pa z ladjo obiskal Albanijo. Konec septembra pa ne zamudite zanimive vožnje z muzejskim vlakom od Mokre Gore do postaje Šargan Vitasi – tri dnevne izleta, ki smo ga poimenovali Šarganska osmica in Višegrad. Prijave že zbiramo na Gorenjskem glasu.



Intelektin turistični vodnik Rok je predstavil Krf. / Foto: B. A.



Najbolj mirna so bila na plaži jutra. / Foto: B. A.



Izletniki so se odločili, da poskusijo, ali ima sirtaki zapleten plesni korak. / Foto: B. A.



Počitniško razpoloženi: Angela Pančur, Antonija Primc in zakonca Repnik / Foto: B. A.



Z Benijem ni dolgčas / Foto: arhiv organizatorja



Tudi delavnice so na temo cirkusa. / Foto: arhiv organizatorja

VRTIMO GLOBUS

Venus Williams povzročila prometno nesrečo



Teniška šampionka **Venus Williams (37)** je povzročila prometno nesrečo, zaradi katere je umrl starejši moški. Svoje dejanje bo morala zagovarjati na sodišču. Williamsova naj bi voznici v križišču odvzela prednost, zaradi česar sta trčili. V soudeležnem avtomobilu je bil težje ranjen 78-letni moški, ki je kasneje v bolnišnici umrl, voznica in Venus pa sta bili nepoškodovani. Preiskava še ni zaključena.

James Cromwell bo kazen odslužil v zaporu



Za oskarja nominirani igralec **James Cromwell (77)** bo moral zaradi zavračanja plačila globe sedem dni preživeti v zaporu. James se je udeležil protesta pred elektrarno za zemeljski plin v Wawayandi v New Yorku, kjer je bil s skupino ljudi aretiran zaradi oviranja prometa. Protestniki so protestirali proti elektrarni, ki po njihovem mnenju uničuje okolje. Igralec pravi, da upa, da bodo ljudje zaradi njegove kazni odpri oči in se mu pridružili v boju za okolje.

Umrli bobnar pokojnega Princa



Star komaj 43 let je po dolgotrajni borbi z rakom umrl bobnar **John Blackwell Jr.** Znan je bil po 15-letnem sodelovanju s pokojnim pevcem Princem. Tragično novico je na Instagramu objavila njegova žena Yaritza, ki se je obenem zahvalila za pomoč in podporo. Znan je bil po edinstvenem slogu igranja, bil je diplomirani glasbenik, sodeloval je tudi z Justinom Timberlakom in skupinama Cameo in LaBelle.

Tarantino gre pred oltar



Eden izmed najboljših režiserjev **Quentin Tarantino (54)** je za roko zaprosil 33-letno izraelsko pevko **Daniello Pick**. Bodoča zakonca sta se spoznala leta 2009 med promoviranjem njegovega filma Neslavne barabe. Pevka je novico že potrdila in pravi, da sta oba srečna in polna pričakovanj. Srečno novico so potrdili v gledališču New Beverly Cinema, katerega lastnik je režiser.



Na poletni modni reviji v starem mestnem jedru Kranja smo lahko videli tudi barvit nakit domačinke Tanje Drinovec, ki ustvarja pod blagovno znamko Beadhabit (BH). Na modni brvi sta ga predstavili Ljubljankanka aktualna miss Slovenije Maja Taradi in miss Gorenjske Maja Zupan iz Britofa, ki pa se bo jeseni med petnajsterico najlepših potegovala za naziv najlepše letošnje Slovenke. A. B. / Foto: A. B.

Začetek počitnic je čas oratorijev

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – V občini Cerklje ta čas potekata kar dva. V Adergasu se bo zaključil danes, v Cerkljah pa jutri. Prav slednji spada med največje pri nas. Organizirajo ga člani Družinskega in mladinskega centra Cerklje in župnija Cerklje in poteka na dvorišču pred župniščem. Letošnjega, ki se je začel v ponedeljek, obiskuje 231 otrok, zanje pa skrbi 75 animatorjev ter še okoli trideset drugih prostovoljcev. »Za otroke smo pripravili pogovorne in ustvarjalne delavnice, družabne igre in izlete, letos pa nas obiščejo tudi strokovnjaki za varnost v prometu, ki bodo pripravili delavnico za starejše udeležence oratorija,« je povedal vodja animatorjev Gašper Zevnik, ki skupaj s Tino Slatnar zagotavlja, da se dogajanje



Pestro dogajanje na oratoriju v Cerkljah

na oratoriju gladko odvija. Oratoriji v številnih slovenskih župnijah potekajo že

od leta 1988. Vsako leto jih povezuje glavni junak, vzet iz leposlovja, Svetega pisma

ali življenjepisov svetnikov. Letošnji je v znamenju Marije.

Zlati grb

Dne 23. julija 2017 bo poteklo osemdeset let od ustanovitve Muzejskega društva Škofja Loka. Ob tej priložnosti je Knjižnica Ivana Tavčarja v Škofji Loki s podporo Loškega muzeja, Gimnazije Škofja Loka, KUD Lonka Stara Loka, Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani in Zgodovinskega Arhiva v Ljubljani ter častnih loških občanov Ivana Omana, Aleksandre Kornhauser-Frazer in Franceta Štukla predlagala, da mu občina Škofja Loka podeli za njegovo dolgoletno izjemno ustvarjalno delovanje zlati grb, najvišje odličje občine Škofja Loka. Po njegovi zaslugi ima to starodavno mesto v Loškem gradu imeniten muzej in po zaslugi Loških razgledov nekdanje Loško gospostvo s Selško in Poljansko dolino najbolj obdelano domoznanstvo in zgodovino tja do srednjega veka. V Loških razgledih je bila vse od ustanovitve leta 1954 in skoraj do konca avnojske Jugoslavije leta 1991 posebna rubrika posvečena narodnoosvobodilnemu boju med drugo svetovno vojno in še potem se tej tematiki niso odpovedali. S samostojno Slovenijo je dozorrel čas za osvetlitev medvojnega dogajanja tudi z več drugih strani, kar je zgodovinsko lahko samo v korist – po pregovoru: Da se resnica prav spozna, je treba čuti [vsaj] dva zvona. Četudi je bilo takih člankov zadnja leta več kot poprej, ko zanje niti priložnosti ni bilo, to ne more biti vzrok, da bi Muzejskemu društvu odrekli prestižno priznanje, saj ne gre samo za zadnja leta njegovega delovanja, temveč za vseh 80 let.

To pomeni, da so tisti, ki so glasovali proti, izničili prizadevanje tudi vseh tistih pred njimi, ki so se trudili ohraniti spomin na zmagovalce v II. svetovni vojni na slovenskih tleh. Na pamet se spomnim imen, kot so žirovski prvoborec Milan Žakelj, Svetko Kobal, ki je svojo kalvarijo prestajal v Mauthausnu, Vinko Govekar, ki je organiziral partizansko šolstvo in postal prvi direktor Alpine v Žireh. To bi bila lepa – vsaj posthumna – počastitev tudi za ustanovitelja Loških razgledov dr. Branka Berčiča (roj. 1927), ki bi letos, če bi mu bilo dano, praznoval 90-letnico. Tudi njemu je tedanja komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Občinskega sveta občine Škofja Loka leta 2004 odklonila predlog, da bi postal častni občan Škofje Loke; čeprav so predlog Knjižnice Ivana Tavčarja iz Škofje Loke podprli Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani in Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete v Ljubljani, Muzejsko društvo Škofja Loka in Loški muzej v Škofji Loki. Naj mu bo vsaj ta zapis v prijazen spomin, saj mi je v rokopisnem oddelku NUK vedno stal ob strani, ko sem začevala svojo raziskovalno pot. Enako sem hvaležna dolgoletnemu predsedniku omenjenega društva dr. Pavletu Blazniku za koristne napotke pri študijskem delu, in še prej Francetu Planini, s katerim sva v mojih študentskih letih snovala ustanovitev podružnice loškega Muzejskega društva v Žireh, in čisto na začetku direktorju Loškega muzeja Andreju Pavlovcu, ki je navzoče v tej strogo znanstveni družini sproščal z

značilnim nasmeškom in poravno pripombo in ji dal piti iz umetnostnega navdiha. Čeprav bo črnc/Etiopec v loškem grbu za Loško muzejsko društvo še zmeraj ostal črn, so moji vtisi o delovanju Muzejskega društva Škofja Loka tudi v zadnjem obdobju obsijani z zlatimi žarki.

PROF. DDR. MARIJA STANONIK, IZREDNA ČLANICA SAZU, LJUBLJANA

Zakaj MD Škofja Loka ni sprejelo častnega županovega priznanja

V zadnji številki Gorenjskega glasa (torek, 4. julija) je novinarka Danica Zavrl Žlebir v prispevku z naslovom Škofja Loka je praznovala zapisala: »Pač pa je župan Muzejskemu društvu namenil posebno priznanje, vendar so se odpovedali njegovemu prevzemu.« Zaradi celovite seznanitve javnosti sporočamo, da je izvršni odbor Muzejskega društva Škofja Loka (v nadaljevanju MD) na seji 27. junija 2017 razpravljal o podelitvi županovega priznanja in soglasno sklenil, da zaradi okoliščin nepodelitve zlatega grba Občine Škofja Loka za leto 2017 županovega priznanja ne more sprejeti. Sklep o zavrnitvi podelitve zlatega grba je sprejela Komisija občinskega sveta za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, ki jo vodi podžupan Tine Radinja, največ članov v njej pa ima Lista Miha Ješe in prijatelji Loke. Člani

komisije so menili, da se MD v zadnjih letih preveč ukvarja s polpreteklo zgodovino, kar pa po mnenju članov komisije ni poslanstvo društva. O sklepu IO MD smo z zasebnim pismom obvestili župana Škofje Loke mag. Miho Ješeta, v katerem smo med drugim zapisali: »Zahvaljujemo se vam, da osebno prepoznate dolgoletno vrednost dela MD in pomen njegovega poslanstva, vendar županovega priznanja, ki nam ga želite podeliti, ne moremo sprejeti. Člani izvršnega odbora MD smo soglasni, da je demokratično izvoljena občinska oblast prek pristojnega organa sprejela jasno odločitev in s tem tudi odgovornost, in da bi nasprotujoče si vrednostno sporočilo o delu in pomenu MD, ki bi bilo z vašo osebno odločitvijo tako podano s strani občine kot celote, med naše člane in v javnost vneslo dodaten nemir. Upamo, da dogajanje okrog enega in drugega priznanja ne bo prizadelo dobrega sodelovanja med civilno družbo in demokratično izvoljeno občinsko oblastjo v dobro vseh ljudi v naši občini.« IO MD o vsebini pisma ni imel namena obveščati javnosti, ker pa je župan zavrnitev priznanja omenil na občinski proslavi, se nam zdi potrebno, da javnost obvestimo o vseh okoliščinah. Ker se je predsednik MD mag. Aleksander Igličar pri razpravi in odločanju o tem na seji IO MD umaknil, je bilo pismo in sporočilo za javnost podpisano od podpredsednice MD. HELENA JANEŽIČ, PODPREDSEDNICA MUZEJSKEGA DRUŠTVA ŠKOFJA LOKA

Treniral jih je Miha Zupana

MAJA BERTONCELJ

Kranjska Gora – Med poletnimi počitnicami se otroci udeležujejo tudi različnih športnih kampov. Eden takšnih je potekal v Kranjski Gori, in sicer drugi mednarodni košarkarski kamp Mihe Zupana.

Najboljši slovenski gluhi košarkar, domačin iz Kranjske Gore, je treniral 63 otrok, od tega kar 35 iz tujine. Med udeleženci so bili gluhi, naglušni in tudi slišiči otroci. Z obiskom sta jih razveselila tudi nekdanja alpska smučarja Jure Košir in Rene Mlekuž.



Več kot polovica udeležencev košarkarskega kampa Mihe Zupana je bila iz tujine. Najboljši slovenski gluhi košarkar je na sliki z Izraelci. / Foto: arhiv kampa

KINO SPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 8. 7.

13.30, 16.00, 18.30, 21.00

SPIDER-MAN: VRNITEV DOMOV

19.00 ALIBI.COM

20.40 ČE BI BILA MOŠKI

21.50 ALL EYEZ ON ME: LEGENDA O TUPACU SHAKURJU

13.10, 17.00 AVTOMOBILI 3, sinhro.

17.40, 19.45 OBALNA STRAŽA

15.20 PIRATI S KARIBOV: SALAZARJEVO MAŠČEVANJE

13.40 DIP: RAZISKOVALEC GLOBIN, sinhro.

15.10 MALI ŠEF, sinhro.

CINEPLEXX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 8. 7.

14.40, 17.50, 20.30, 22.10 SPIDER-MAN: VRNITEV DOMOV

16.10, 20.20 ALIBI.COM

16.00, 18.10 ČE BI BILA MOŠKI
21.20 ALL EYEZ ON ME: LEGENDA O TUPACU SHAKURJU
19.30, 22.20 KLETNA RULETA
21.10 TRANSFORMERJI: ZADNJI VITEZ, 3D
20.10 DEKLIŠKA NOČ
13.30, 15.40, 17.20 AVTOMOBILI 3, sinhro.
14.20, 16.30 AVTOMOBILI 3, 3D, sinhro.
18.00 OBALNA STRAŽA
18.40 PIRATI S KARIBOV: SALAZARJEVO MAŠČEVANJE
14.00 MALI ŠEF, sinhro.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 7. 7., in sobota, 8. 7.

19.00 SPIDER-MAN: VRNITEV DOMOV

Nedelja, 9. 7.

20.00 SPIDER-MAN: VRNITEV DOMOV

Organizatorji filmskih predstav si pridružujejo pravico do spremembe programa.

V knjigi boste našli način pretvarjanja misli v fizično formo, saj v sebi nosimo glavno orodje. Dobili boste sliko, kako lahko z načrtnim delovanjem začnete živeti svoje sanje.

Jana Špeh
MOČ MISLI

V resnici lahko uresničiš vse, kar želiš

Avtorica Jana Špeh

267 strani, 190 x 135 mm, mehka vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

16 EUR
*poštnina

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

ANKETA

Sladoled je zakon

SUZANA P. KOVAČIČ

Krajevna skupnost Bistrica pri Trziču je ob krajevnem prazniku pripravila veliko dejavnosti, praznovanju se je pridružila slaščičarna Bistrica in vsakemu obiskovalcu v soboto dopoldne ponudila brezplačno kepico. Nekaj smo jih vprašali, kako radi imajo sladoled, kateri okus ...



Alen Kolar Oljačić iz Trziča:

»Zelo rad imam sladoled. Več ga pojem poleti, vsak dan kakšno kepico. Od vseh sladolednih okusov sta mi najbolj všeč red bull in čokolada.«



Pepca Kavar iz Bistrice pri Trziču:

»Če bi smela, bi sladoled jedla prav vsak dan in prav tega iz slaščičarne Bistrica. Na sladoled rada pripeljem vnuke. Sama imam najraje okusa limone in jagoda.«



Ajda Anderle iz Cerkelj:

»Sladoled jem vse leto, več pa ga pojem poleti. Kako rada ga imam? Med ocenami od ena do pet bi rekla štiri. Na kepice ga imam najraje, okus limone pa mi je najbolj všeč.«



Kaja Zaplotnik s Pristave pri Trziču:

»Sladoled jem vse leto, največ ga pojem poleti, na morju še posebno veliko. Najbolj mi je všeč okus piškotek, tale danes je prav okusen.«



Sun Woo Irgl iz Kranja:

»Poleti se večkrat odpravim ven z otroki ravno z namenom, da gremo na sladoled. Poleti je vroče, sladoled pa malce osveži. Najraje imam okusa stracatela in sadni jogurt.«

Bosonogi množično na Vovar

Drugega pohoda bosonogih na Vovar se je udeležilo rekordnih 157 pohodnikov iz številnih krajev Slovenije, med njimi tudi zakonski par iz Nizozemske.

JANEZ KUCHAR

Gozd – V vasi Gozd nad Kamnikom so uspešno organizirali drugi pohod bosonogih na hrib Vovar 940 metrov nad morjem. Organizator je bil Pavel Žvelc, ki ga ljubitelji bose hoje že poznajo po organizaciji bosonogih pohodov na Šenturško goro. Pohoda se je udeležilo rekordnih 157 bosonogih. Najštevilnejša je bila petčlanska družina Mali iz Pšajnovice, sicer pa so bosonogi prišli iz različnih krajev Slovenije. Med pohodniki pa sta bila tudi Nizozemca, zakonca Magda in Silvo Brodej iz mesteca Zutphen, ki sta bila navdušena



Del udeležencev letošnjega, drugega pohoda bosonogih, ki se ga je sicer udeležilo rekordnih 157 pohodnikov.

nad organizacijo pohoda, druženjem in praktičnimi nagradami.

Pohodnike je blagoslovil župnik Pavel Pibernik, organizatorji pa so se mu zahvalili z darilom za abrahama. Štiri in pol kilometra dolgo pot na hrib so brez težav prehodili tudi najmlajša triletna Mina Pintar z Bleda skupaj s sestrico Ano in sestrično ter mami Nino in očetom

Jožetom, najmlajši udeleženec je bil štiriletni Izak Mali iz Pšajnovice, najstarejša pohodnica, 76-letna Jožica Klemenc iz Laniš in najstarejši pohodnik 81-letni Janez Repnik iz Šenčurja. Med udeleženci je bil tudi enoletni Jakob Sodnik, zanj pa sta skrbela mamica Vesna in dedi Jože Sodnik. Nagrade za vse bosonoge so prispevali obrtniki in

posamezniki iz okolice Kamnika. Na vrhu so se bosonogi vpisali v knjigo pohodnikov, pozvonili na zvon želja in se nato podali nazaj do Sodnikove domačije v Gozdu, kjer so pripravili družabno srečanje. Prejšnje popoldne so na vrhu Vovarja postavili za pohodnike zvonček želja. V soboto se je pogosto oglašal, prvi pa so si srečo zaželeli bosonogi.



Najstarejši udeleženec Janez Repnik iz Šenčurja

vremenska napoved

Danes bo jasno s spremenljivo oblačnostjo. Popoldne bodo nastale krajevne nevihte. Jutri bo jasno, nevihte bodo malo verjetne. V nedeljo bo najprej jasno, popoldne bo več kopaste oblačnosti, možne so nevihte. Vroče bo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK



15/33 °C

SOBOTA

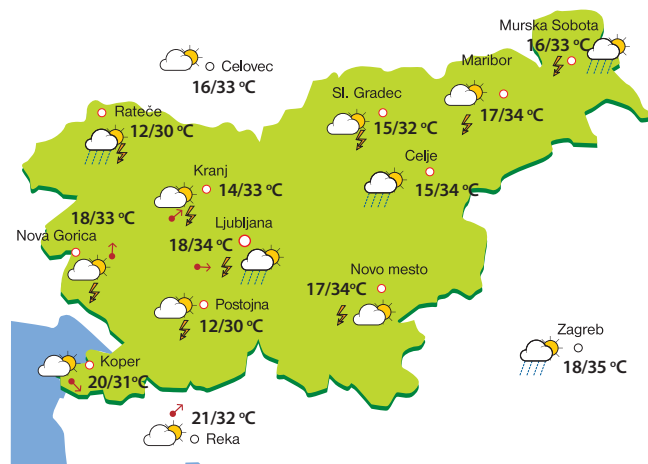


16/33 °C

NEDELJA



16/33 °C



Večji nadzor pri oddajanju nepremičnin v najem

Kranj – Finančna uprava (Furs) bo v času turistične sezone poostriala nadzor pri oddajanju nepremičnin v turistični najem, pri tem pa bo preverjala predvsem ustrezno registracijo ponudnikov storitev in izpolnjevanje davčnih obveznosti. Kot pojasnjujejo na Fursu, posameznik, ki želi turistom za kratko časovno obdobje oddati v najem sobo, del stanovanja ali celotno stanovanje, lahko to dejavnost opravlja kot registrirani sobodajalec (fizična oseba) ali kot samostojni podjetnik. Tudi v primeru, če oddaja nepremičnino v turistični najem na Hrvaškem, mora dosežene dohodke napovedati tudi v Sloveniji in opraviti vpis v davčni register. Ponudbo kratkoročnega oddajanja nepremičnin v turistični namen lahko oglašuje tudi v različnih medijih in preko spletnih portalov, kot sta na primer Booking in AirBnB, vendar le, če ima dejavnost ustrezno registrirano, v nasprotnem primeru gre za nedovoljeno oglaševanje oziroma za oglaševanje dejavnosti ali dela, ki se šteje za delo na črno.

Dražba za bohinjski hotel

Radovljica – Na okrajnem sodišču v Radovljici bo v ponedeljek, 10. julija, prva javna dražba, na kateri bo sodišče poskusilo prodati kompleks hotela Pod Voglom v lasti Japca Jakopina oziroma z njim povezanega podjetja Finadria. Prvič bi morali objekte ob Bohinjskem jezeru prodajati na dražbi že marca skupaj s hotelom Bellevue, a se je zapletlo zaradi ugotavljanja lastništva brunarice in dela zemljišča. Dražba je posledica izvršbe zaradi 1,64 milijona evrov dolga družbe Finadria do zavarovalnice Adriatic Slovenia. Sklop hostla z depandanso Rodica v Ribčevem Lazu ob Bohinjskem jezeru, gospodarsko poslopje in zemljišča so ocenjeni na 1,096 milijona evrov, dražbo pa bodo začeli po izključni ceni osemsto tisoč evrov. Na prvotni dražbi je za hotel Pod Voglom vladalo precejšnje zanimanje, saj so bile vplačane štiri varščine, med drugim jo je vplačalo tudi podjetje Pokljuka v lasti Nadškofije Ljubljana, ki je že kupila hotel Bellevue.

Pohod Od Jakoba do Jakoba in odprtje ceste

Zavrhu – Jutri, 8. julija, bodo ob 12. uri uradno odprli novo infrastrukturo v Zavrhu. Slovesnost s kulturnim programom bo pri kapelici ob prenovljeni cesti, sledilo pa bo druženje pri domačiji Jakoba Aljaža. Odprtje ceste bo del pohoda Od Jakoba do Jakoba, ki ga za jutri pripravljajo ob zaključku praznovanja občinskega praznika občine Medvode. Pohodnikom se lahko priključite na treh startih: ob 6.30 pred Občino Medvode, od koder bo organiziran prevoz do POŠ Topol, od tam pa peš mimo cerkve sv. Jakoba na Katarini, sv. Jakoba na Petelincu do Zavrha, ob 8. uri pri tabli učna pot v Žlebeh in prav tako ob 8. uri pri cerkvi sv. Jakoba v Hrašah. Cilj vseh pohodnikov bo v Zavrhu, od koder bo nato po malici in druženju organiziran brezplačen prevoz do izhodiščnih točk.

Do konca julija čas za vložitev napovedi

Kranj – Davčni zavezanec, ki je lani imel obdavčljive dohodke, a do 15. junija ni prejel informativnega izračuna dohodnine, mora ne glede na višino prejetega dohodka najpozneje do 31. julija sam vložiti napoved za odmero dohodnine. Napoved mora vložiti na predpisanem obrazcu pri finančnem uradu, kjer je vpisan v davčni register; lahko pa jo pošlje tudi po elektronski poti preko portala eDavki. Obrazec lahko dobi na vseh finančnih uradih ali si ga natisne s spletne strani finančne uprave (Furs).